

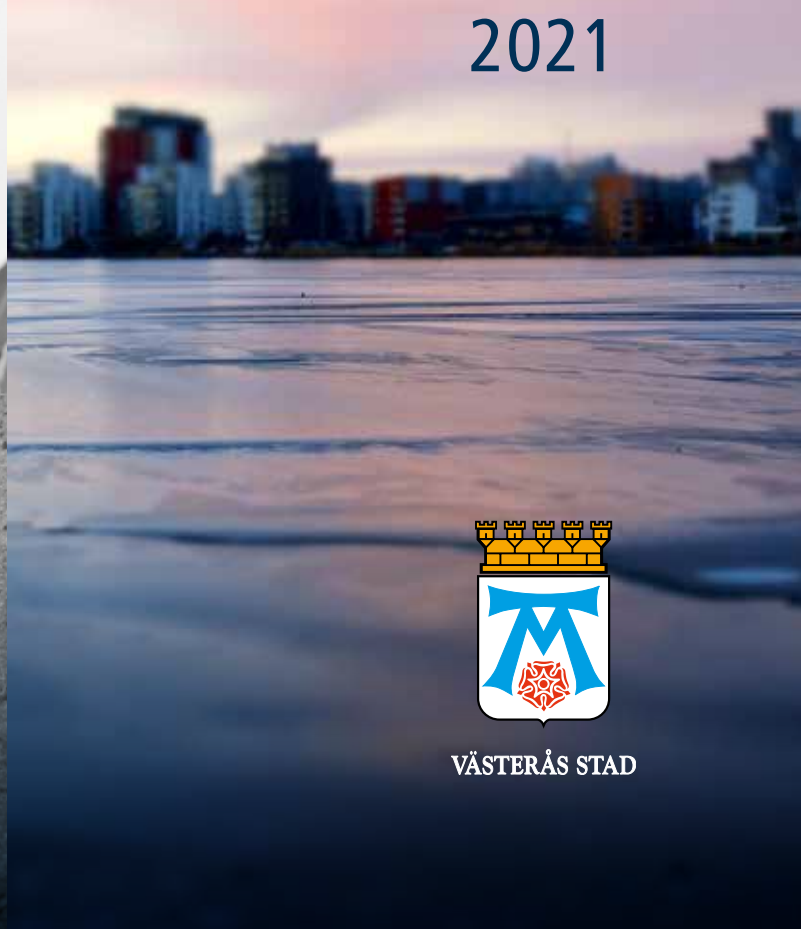

VÄSTERÅS STAD

ÅRSREDOVISNING

2021

VÄSTERÅS STAD

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Västerås står starkt – trots svårt år	3	Uppföljning av övergripande mål	33
		Strategiska utvecklingsområden	43
FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE		Uppföljning av uppdrag i årsplanen	46
Koncernens verksamhet i korthet	4	Ekonomisk analys	49
Finansiella nyckeltal	9	Investeringar	56
Verksamhetens nyckeltal	11	Balanskravsresultat	58
Förväntad utveckling	16	Koncernen som arbetsgivare	59
Koncernstruktur	20		
Organisationsschema, Västerås stad	21	FINANSIELLA RAPPORTER	
Väsentliga privata utförare	22	Resultaträkning, kassaflödesanalys	62
Kommunstyrelsens ledamöter	23	Balansräkning	63
Västerås stads och bolagens styrmodell	24	Nämndernas driftredovisning	64
Risk- och internkontroll	26	Koncernens driftredovisning	65
Väsentliga risker	27	Verksamhetsredovisning	66
Finans	29	Investeringsredovisning	67
Pensionsredovisning	30	Noter till resultat- och balansräkning	69
Kulturfonden	30	Verksamhetsstatistik	79
God ekonomisk hushållning	31		
Hållbar utveckling	32	Revisionsberättelse	82

Årsredovisningen ger en övergripande bild av verksamheten i koncernen Västerås stad oavsett organisation, men också en fördjupning av Västerås stads verksamhet.

Årsredovisningen för 2021 finns att läsa digitalt på www.vasteras.se.

Mer information om...

...ekonomiskt utfall och viktigare händelser finns i nämnders och styrelsers verksamhetsberättelser för 2021.

...bolagens och kommunalförbundens bokslut för 2021 finns i deras respektive uppföljningsrapport, samt årsredovisning.

Västerås står starkt – trots svårt år

Vi fick under 2021 ännu ett år uppleva hur det är att leva i en pandemi, när covid-19 höll sina klor i oss. Glädjande nog kunde Västerås stad ändå fortsätta att leverera effektiv verksamhet och kraftfull utveckling på många fronter – trots en svår tid.

Västerås stads resultat för 2021 visar på nästan 1,2 miljarder kronor plus. Resultatet beror mycket på engångsintäkter, men också på betydligt högre skatteintäkter än budgeterat och ett samlat överskott i nämnderna som till delar beror på höga statsbidrag. En stark ekonomi är själva förutsättningen för att vi ska kunna fortsätta investera i en stad som växer och göra satsningar på bland annat omsorg och skola.

UNIVERSITET OCH FOLKOMRÖSTNING

Ett av årets mest glädjande besked var att Västerås blev universitetsstad från och med årsskiftet 2021/2022. Det betyder oerhört mycket för Västerås och kommer att ge en vitamininjektion i hela vår kommun.

För första gången någonsin genomförde Västerås stad en folkomröstning 21 mars 2021, om Västerås flygplats. Resultatet blev att 9 832 personer röstade ja och 35 276 personer röstade nej till avveckling av flygplatsbolaget. Senare under året fattades beslut om att föreslå Region Västmanland som delägare i Nya Västerås flygplats AB.

TRYGGHET OCH UTVECKLING

Vi har under året intensifierat vårt trygghetsarbete, bland annat genom samverkan med polismyndigheten i ett trygghetsråd. I målformuleringen för Trygghetsrådet betonas vikten av att samverkan sker inom vissa områden, till exempel att förebygga att unga hamnar i riskzonen för kriminalitet. Trygghetsrådet har under året även fokuserat på särskilt utsatta brottsoffer och på avhopparverksamhet.

Under 2021 tog vi viktiga steg mot ett nytt resecentrum i Västerås. En viktig punkt är att detaljplanen för resecentrum nu är ute på granskning. Vid granskningen finns det möjlighet att komma med synpunkter. När vi har gått igenom de synpunkterna och eventuellt justerat förslaget ytterligare kommer kommunfullmäktige att ta ställning till om de kan godkänna detaljplanen.

EN STAD SOM VÄXER

Byggtakten fortsätter att vara hög i Västerås. Hela 1 026 bostäder har vi färdigställt under 2021. Men vi nådde inte målet om 5 000 färdigställda bostäder 2018–2021. Summan för perioden är 4 109 färdigställda bostäder. Det är ändå cirka 1 000 bostäder fler än föregående fyraårsperiod. Prognosen framåt visar på en fortsatt hög takt i bostadsbyggandet.

Västerås lockar både globala och lokala företag. Koncernen Västerås stad levererar de bästa förutsättningar för hållbar tillväxt och utveckling till de som vill hit och de som redan verkar i det lokala näringslivet. Västerås stad har till exempel under året tillsammans med fastighetsägarna tagit fram och godkänt ett planprogram för Finnslätten där vi fokuserat på stadsutveckling. Nu pågår arbetet med detaljplanering så att visionen för Finnslätten kan bli verklighet.

LJUSARE TIDER I SIKTE

Trots att pandemin fortsatte under 2021 så levererade vi vårt kommunala uppdrag och fick en hel stad att fungera. Vi är tacksamma över den handlingskraft och det engagemang som våra medarbetare i Västerås stad visat upp tillsammans med alla västeråsare för att hantera de påfrestningar på samhället som uppstår i och med coronavirusets spridning. Med hög vaccineringsgrad och förhoppningsvis minskad smittspridning hoppas vi att vi nu under våren hamnar i ett ljusare läge.

Till sist är det glädjande att Västerås stad under 2021 blev utsedd till tredje bästa kommun i landet på kvinnofridsarbete. Rankningen är ett kvitto på att vi arbetar på rätt sätt och att vi ska fortsätta med det.

Staffan Jansson (S)
ordförande kommunstyrelsen

Helene Öhring
stadsdirektör

Koncernens verksamhet i korthet

Även 2021 präglades av coronapandemin. Staten gav ersättning för sjuklönekostnader för del av året och i början av 2022 kom löften om ytterligare ersättningar mellan december 2021 och mars 2022. Med en ökad vaccinationsgrad i världen utgör pandemin ett allt mindre hot mot världsekonomin och börserna steg ytterligare efter uppgången i slutet av 2020, för att sedan sjunka i början av 2022.

BARN OCH UTBILDNING

Samtliga tre pedagogiska nämnder tog beslut om en ny riktlinje för tilläggsbelopp och omfördelning av ersättningen för barn i särskilt behov av stöd, det så kallade bibass+. Det är en del av ett större pågående utvecklingsarbete i syfte att öka likvärdigheten mellan kommunala och fristående skolor och mellan olika skolformer.

Förskola

Pandemin påverkade förskolorna mycket, särskilt under första halvan av året då både kommunala och fristående förskolor (samt pedagogisk omsorg) behövde stänga under kortare perioder. Under hösten var det endast vid några korta tillfällen som förskolor behövde stänga på grund av sjukdom eller svårigheter att bemanna.

Utvecklingsarbetet inom förskolan fortgick trots pågående pandemi, även om vissa aktiviteter blev pausade eller försenade.

Antal barn per grupp har minskat under flera år och är effekten av ett intensivt arbete med att dela barnen i mindre grupper över dagen, för att uppnå trygghet och kontinuitet för barnen. Västerås kommunala förskolor har nu mindre gruppstorlekar än genomsnittet för samtliga kommuner i Sverige. Statsbidraget för minskade barngrupper medförde möjligheten att förstärka personalantalet. Förskolorna tog även del av statsbidrag för bättre språkutveckling och kompetensutbildningsinsatser under året.

Grundskola

På grundskolan innebar en onormalt hög frånvaro bland både elever och personal inställda lektioner. Under vårterminen bedrev också högstadieskolorna delvis distansundervisning för att glesa ut i skolans lokaler. Balansen mellan att bedriva verksamhet och samtidigt motverka smittspridning var två krav som ibland krockade med varandra och innebar stress i hela skolverksamheten.

Resultaten för elever i årskurs 9 i kommunala skolor visade på en uppgång för meritvärdet, andelen elever med

behörighet till gymnasiet samt andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla lästa ämnen. De preliminära resultaten för elever i årskurs 6 visade på en uppgång vad gäller andel elever som har klarat kunskapskraven i alla ämnen, både bland flickor och pojkar.

I augusti startade en ny kommunal skola, Västerås English Public School, där största delen av undervisningen sker på engelska från årskurs 1–6. Skolan hade som mest åtta elever första terminen.

Mälarparksskolan, som ersätter Storängsskolan, öppnade i samband med skolstarten i augusti 2021. Skolan har en fysisk lärmiljö i framkant och det finns även en utemiljö som inbjuder till lek och lärande.

Gymnasium och vuxenutbildning

I början av året bedrevs distansundervisning i gymnasieskolan. Distansundervisning upplevs som mindre effektiv än undervisning på plats i skolan och ökar risken för försämrad kunskapsutveckling, men genomströmningen för årets studenter förbättrades ändå jämfört med 2020. Huvuddelen av vuxenutbildningen bedrevs på distans fram till augusti, vilket försvårade kontakten med vissa målgrupper som behöver stöd och gjorde att andelen avbrott kraftigt ökade, främst inom svenska för invandrare.

Gymnasieutredningen slutfördes under året, vilket bland annat innebar att antagningen till hantverksprogrammet pausades inför höstterminen 2021, att Wijkmanska gymnasiet upphörde som skolenhet och att Västerås Yrkehögskola flyttade från lokaler på Finnslätten till lokaler i Skrapan.

Även om kompetensförsörjningen fortfarande är god, blir det allt svårare och även dyrare att rekrytera behöriga lärare till gymnasieskolan.

Inom den kommunala vuxenutbildningen genomfördes ett intensivt utvecklingsarbete med mål på ökad flexibilitet och ökat fokus på individuellt anpassade insatser, på vägen mot studier eller arbete.

OMSORG OCH STÖD

Vård och omsorg

Coronasmittan tog fart igen i slutet av sommaren, vilket medförde fortsatta restriktioner. De flesta av kunderna inom omsorgen är nu fullt vaccinerade.

Efter en nedgång i antalet ansökningar till äldreomsorgsboende märktes under året en uppgång av antalet ärenden. Att rädslan för smitta avtog i takt med vaccinationerna och att antalet utskrivna från sjukhus ökade anses vara orsaken till ökningarna. Alla beslut blev verkställda inom tremånadersgränsen och det går i nuläget att få en plats på äldreboende på kort tid, medan det är fullt på demensboendena.

En uppgång av ansökningar märktes även för personlig assistans. Många klienter sökte den insatsen i avsaknad av exempelvis daglig verksamhet eller avlastning.

Verksamheterna daglig verksamhet och sysselsättning psykiatri anpassade verksamheten genom att erbjuda en alternativ form av aktiviteter utifrån individuella behov. Det arrangerades aktiviteter utomhus, digitala möten, telefonkontakt och andra stödinsatser. Från september hade ordinarie verksamhet återigen kommit igång.

Flera upphandlingar gällande driften av särskilda boenden och omsorgsboenden överprövades. När en upphandling avbryts till följd av en överprövning övergår driften till förvaltningens egen regi för att därefter upphandlas igen. Byte av utförare med täta intervaller kan sakta ner ett upparbetat koncept och en uppnådd kvalitetsnivå. Det är även utmanande för förvaltningen som med kort varsel måste ta över driften.

SiQ:s modell för kvalitetsuppföljning har kritiserats som för generell i upphandlingar och en ny utvärderingsmodell för kvalitetsupphandlingar togs fram. Den nya modellen fokuserar på det som ger kunden ett faktiskt mervärde.

I och med pandemin har digitaliseringen gått fortare och motståndet minskat. Även om de flesta vill ha kvar distansarbetet även efter pandemin finns det tillfällen där det fysiska mötet är värdefullt för att skapa

Foto: Per Groth.

en relation och få värdefull information i utrednings- och uppföljningsarbete.

Kraven på handläggarna är mycket stora. Hoten om att anmäla handläggaren och att gå till media ökar. Fler och fler ärenden överprövas.

I en kvalitetsinsats inom särskilt boende beslöt nämnden om en extra ersättning per lägenhet för utökad bemanning. De flesta använde ersättningen till att anställa aktivitetsassistenter och lokalvårdare och hälften använde även ersättningen till att utöka omvårdnadspersonalen. Utförarna uppgav att den förstärkta bemanningen ökade kvaliteten genom att omsorgspersonalen fick mer tid för de äldre, ökad utevistelse och fler aktiviteter både individuellt och i grupp samt riktad omvårdnad för äldre med demenssjukdom. Den bidrog även till

ökad kontinuitet i personalgruppen, mindre ensamarbete samt ökade tryggheten för de äldre.

En ny gruppbostad färdigställdes och togs i bruk i Barkarö.

De nya äldreboendena Öster Mälarstrand och Södra Källtorp färdigställdes och togs i bruk under året. Dessutom avvecklades en del av Karlslunds äldreboende samt Södergårdens gruppboende med inriktning för personer med demenssjukdom och Gideonsbergs servicehus.

Antalet lägenheter i servicehus utökades och var 46 stycken i december. Till lägenheterna kan personer som är 90 år och äldre teckna hyreskontrakt via Bostad Västerås och utan föregående biståndsbedömning.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Individ- och familjeomsorgen fortsatte arbetet med åtgärder enligt handlingsplanen för en ekonomi i balans med nya arbetssätt. De nya arbetssätten handlar bland annat om mer samverkan, både inom förvaltningen och med andra aktörer, färre handläggartycken, mer hemmaplansalternativ och färre institutionsplaceringar.

Genom dessa nya arbetssätt ska antalet placeringar minska. Resultatet är att antalet placeringar inom institutionsvård och extern öppenvård av barn och unga minskade till en nivå i linje med budgeterade medel. Den samlade bilden är att kvaliteten på genomförda insatser samtidigt har förbättrats generellt. Antalet aktualiseringar är uppe i samma nivåer som 2019 efter att ha minskat i början av pandemin. Det mesta tyder på att den höga nivån av andelen barn och ungdomar i Västerås som kan behöva socialtjänstens stöd kommer att bestå de närmaste åren.

Projekt Sigfrid startade under våren 2021 med målgrupp unga som befinner sig i riskzonen för att värvas in i våldsbejakande religiös extremism eller gängkriminalitet. Det övergripande målet är att minska nyrekryteringen till extremistiska miljöer i Västerås.

Ett annat arbete som påbörjades är att identifiera pojkar i åldern 9–12 år som är i riskzon för kriminell identitet och livsstil. Ambitionen är att utveckla en behandlingsmetodik inriktad mot att ge unga förutsättningar för en fungerande skolgång och goda studieresultat, istället för en kriminell livsstil.

Vården för personer med missbruk utvecklades och fler personer ges stöd inom förvaltningens öppenvård i stället för, som tidigare, hos externa vårdgivare. Boendestödet förstärktes och samverkan med civilsamhället utvecklades genom förvaltningens uppsökande verksamhet. Sysselsättningsverksamheten Returfabriken är ett välkommet tillskott inom öppenvården. Returfabriken har bland annat uppdraget att serva och reparera hemtjänstens cyklar.

För arbete med personer utsatta för våld i nära relation utvecklades ett arbetssätt

som bygger på att ge ett stöd som är proportionerligt mot behovet. Tanken är att så snart möjligt kunna avsluta boende i skyddat boende och ge den skyddsbehövande möjligheten att gå vidare, vilket i många fall innebär hjälp med flytt till annan kommun. I juni fattade riksdagen beslut om att socialnämnden ska verka för att den som utsätter eller har utsatt en närstående för våld eller andra övergrepp ska ändra sitt beteende. Ändringen innebär ett ökat ansvar för socialtjänstens arbete med våldsutövare. Ett nytt projekt påbörjades som innebär att våldsutövare ska kunna erbjudas tillfällig övergångslägenhet istället för att den våldsutsatta och barnen ska behöva flytta.

För ekonomiskt bistånd gjordes en satsning på välfärdsjobb under 2021. Satsningen innebär att personer som får ekonomiskt bistånd istället får lön via ett så kallat välfärdsjobb. På så sätt ska antalet hushåll som får ekonomiskt bistånd minska. Planerat antal praktikplatser var 60 men på grund av pandemin har platserna inte kunnat fyllas i den takt som var planerad. Satsningen innebar en besparing på ekonomiskt bistånd med cirka 3 mnkr.

UPPLEVA OCH GÖRA

Som ett led i att utveckla Västerås som arrangemangstad ansökte Västerås stad om att få arrangera SM-veckan 2024 för sommaridrotter, vilket beviljades. Avtal har tecknats med Riksidrottsförbundet.

Flera idrottsföreningar inom Västerås kämpade för att hålla verksamheten igång under året. Detta gäller både elit- och barn-/ungdomsverksamhet. Ekonomiskt tappade flera föreningar sina största inkomster, vilka ofta kommer från arrangemang och publikintäkter. Ett extra föreningsbidrag delades därför ut på sammanlagt 5 mnkr under 2021 för att tillfälligt stödja idrottens föreningsliv.

Sommarkollo, avgiftsfria lovaktiviteter (med stöd av statliga pengar) och Try it Nära genomfördes anpassade till pandemins restriktioner, vilket fungerade mycket bra. Fritidsgård och -klubb utvecklade under året digitala mötesformer

och aktiviteter, samt uppsökande verksamhet.

Mötesplats äldre fokuserade på stödjande telefonsamtal, vilket många äldre behövt under pandemin. Olika digitala former av aktiviteter utvecklades också.

Det nya utebadet på Lögarängen öppnade till sommaren och det nya Fredriksbergsbadet på Råby började byggas.

En ny fritidsbåtshamn vid Lövudden började byggas, fyrahundra meter bryggor renoverades i Mälarparken och båtbotentvätten har flyttats till Kraftverksamhamnen. Det är brist på båtuppställningsplatser på land och behovet kommer att öka ytterligare då alla båtuppläggningsplatser vid Lögarängsområdet försvinner.

Kulturskolan återgick till fysisk undervisning efter jul 2020 och kunde fortsätta så under hela 2021. Museernas pedagogiska verksamhet och programverksamhet ställdes om till digitalt utbud. En bok med anledning av Vallby friluftsmuseums 100-årsjubileum släpptes under sommaren.

Stadsbiblioteket gick successivt över till ordinarie tider, men koncept som take away, hemleveranser, reservationsutlämning och bokbuffé i fönstret (peka och låna) användes under året och bokbussen körde extra turer. Huvudbiblioteket och Önsta bibliotek plockade ihop bokpåsar till grundskolorna under pandemin för att skolorna inte har fått komma till biblioteket. Planering pågick för att flytta Kulturbanken till biblioteket för att bli en del av bibliotekets utlåningsverksamhet. Biblioteket inledde ett samarbete med Rudbeckianska gymnasiet samt Västerås domkyrka inför Rudbeckianska gymnasiets 400-årsjubileum 2023. Samarbetet gäller bland annat ett kapitel i en jubileumsbok som ska tas fram.

Västmanlandsmusikens verksamhet har i hög grad påverkats av pandemin. Den publika verksamheten reducerades under första halvan av året. Digitala lösningar gjorde ändå att delar av verksamheten kunde tillgängliggöras. Under sommaren genomfördes många konserter inom äldreården och vidare under

hösten genomfördes flera konserter och föreställningar med Västmanlandsmusikens egna musiker.

Västmanlands teaters verksamhet blev framför allt under våren präglad av pandemin, där soppteater sändes digitalt medan soppan levererades hem till publik över hela Västmanland. På sommaren var det nypremiär inför reducerad publik på föreställningarna En vrå i min själ och Hur man lever kvällen efter. Hösten innehöll den välbesökta föreställningen Amadeus, men även turnéproduktionen Omsorgen, utsåld soppteater och konceptet Bistro Live. Teatern spelade sammanlagt 114 föreställningar under 2021, inför 11 145 personer.

BYGGA, BO, MILJÖ OCH TRAFIK

Driftavtalet för drift och underhåll av Västerås stads fastighetsbestånd sköttes under året av en extern part, som påbörjade sitt uppdrag under hösten 2020 men som hade svårigheter att leverera utifrån Västerås stads förväntningar. Det ledde till att Västerås stad utfärdade viten under året. Den 22 december hävde parten avtalet och driften återgick till egen regi. Det kan dröja upp emot ett år innan en ny leverantör kan ta över skötsel och underhåll av Västerås stads lokaler.

Nivån på markreserven 2018 var 5 733 hektar och denna nivå ska inte minska. Markreserven per 31 december 2021 låg på 5 679 hektar. Att markreserven minskat beror på att Västerås stad planlagt mark som tidigare legat i markreserven. Detta är en indikator på att ett aktivt arbete behöver göras med att köpa in mer mark till Västerås stad. En strategisk markgrupp infördes för att arbeta med strategiska markköp för såväl näringsliv som bostäder, även styckebyggartomter. I syfte att stärka arbetet pågår rekrytering av en senior affärsutvecklare med ansvar för bland annat strategiska markinköp.

Det råder fortsatt stor efterfrågan på planlagd mark för näringslivsändamål. Den mark som Västerås stad har till salu för industri och handel minskar kraftigt. Tillgänglig byggklar näringslivsmark är 271 265 kvadratmeter, varav merparten är belägen på Hacksta. Den nya detaljplanen på Tunbytorp vann laga kraft under sommaren. Med detta har Västerås stad skapat cirka 63 000 kvadratmeter näringslivsmark. Västerås stad kommer under de närmaste åren inte kunna leverera det utbud av byggklar mark som efterfrågas av marknaden.

Lokala näringsidkare fick fortsatt stöd i form av avgiftsbefriade markupplåtelse för uteserveringar, exponering av varor

utanför butik samt torghandel för att stötta näringslivet i centrum.

Under 2021 gjordes en historiskt stor satsning (80 mnkr) på underhållsinvesteringar i infrastruktur, inom beläggningar och broar. Fem procent av gator och gång- och cykelvägar fick ny beläggning.

I december startade busslinjer till Gäddeholm och till Öster Mälarstrand.

I april godkände kommunstyrelsen en plan om att utöka kapaciteten inom detaljplaneprocessen. Planen innefattar såväl ett utökat antal medarbetare som ett större konto för konsulter.

Detaljplanekön minskade för första gången på många år och planreserven växte till till toppnoteringen 7 500 lägenheter/bostäder. Detta ger goda förutsättningar att nå Västerås stads mål för bostadsbyggande. Två större planprojekt pågår; en ny kommuntäckande översiktsplan och planprogram Mälarporten.

Trängselkontrollerna fortsatte inom miljö- och hälsoskyddsverksamheten. Serveringarna förhöll sig i stort till restriktionerna på ett bra sätt, men under sommaren, när begränsningarna för tiden för öppethållande togs bort, blev det trängsel på vissa krogar.

Även under 2021 ägnades mycket tid åt ett ärende som berör en tidigare avfallsverksamhet för bygg- och rivningsavfall i

Västerås. Konkursboet som är ansvariga för verksamheten meddelade under våren att det inte fanns pengar i konkursboet för att kunna ta hand om avfallet på fastigheten.

Mälarenergi AB tillsammans med grannkommunerna Hallstahammar och Surahammar beslöt att bilda ett gemensamt bolag, Mälarenergi Vatten AB. Bolaget skapar hållbara förutsättningar för vatten- och avloppstjänster i en växande region. Mälarenergi AB kommer att äga bolaget till 85 procent.

Under hösten och vintern 2021 nådde elpriserna i Sverige rekordnivåer, vilket ställde krav på en hög tillgänglighet i elproduktionen och optimering mellan el- och värmeproduktion. Tillgängligheten i kraftvärmeverkets anläggning för basproduktion, Block 6, var under året 95 procent, vilket är högre än budgeterade 91 procent. I syfte att dra nytta av det höga elpriset samt i viss mån säkra upp för snabba temperaturförändringar under vintern utnyttjades anläggningarna mer än normalt.

I oktober tog Mälarenergis styrelse beslut om att omvandla det gamla berggrummet, tillika oljelagret, vid Kraftvärmeverket i Västerås till energilagret för hetvatten. Med det nya energilagret kommer utsläppen av fossil koldioxid från Kraftvärmeverket att minska ytterligare. Vid fullt nyttjande kommer energilagret ge verksamheten ett tillskott av lagrad fjärrvärme på 13 GWh, tillräckligt för att förse Västeråskunderna med fjärrvärme under 2–4 veckor, beroende på utetemperatur.

Mimer sålde under 2021 sex fastigheter till Västerås stad och bolaget sålde även ett vindkraftverk i Dalarna. Sammantaget innebär dessa försäljningar ett försäljningsvärde på 216 mnkr och en reavinst på 42 mnkr.

Kommunfullmäktige beslutade i december att upphäva beslutet från föregående år om en avveckling av Nya Västerås Flygplats AB. Kommunfullmäktige beslutade även att sälja aktierna från Västerås Stadshus AB till Västerås stad per 1 januari 2022. Nya Västerås Flygplats AB fick även ett nytt ägardirektiv och en ny bolagsordning.

Under 2021 fusionerades Utvecklingsfastigheter i Västerås AB in i moderbolaget Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB. Enligt strategin för fastighetsinnehav avyttrade Geddeholms AB mark till Västerås stad.

Västerås Parkerings AB påbörjade utvecklingen av Oxbackens centrum genom byggstart av parkeringshuset Oxen. Färdigställande bedöms till december 2022.

Hamnbyggnaderna fortsatte och under sommaren välkomnade Mälärhamnar den första svenska inlandssjöfartspendeln. Nationell plan för infrastrukturen 2022–2034 saknar ännu finansiering av Hjulstabron, som är en del av Mälärprojektet, men Västerås och Köping har färdigställt sina delar av avtalet.

De senaste fem åren har antalet larm av typen Brand i byggnad varit relativt konstant. Trafikolyckorna som enligt lagen om skydd mot olyckor klassats som räddningstjänst har de senaste tio åren minskat markant. Operativa händelser under 2021 som sticker ut var en lastbilsbrand på E18 där lasten innehöll trycksatta kärl som exploderade; en person omkom i en villabrand i Västerås och en person omkom i en lägenhetsbrand i Köping; en personbil krockade med en brandbil på E18 i Västerås och båten Napoleon af Westerås sjönk vid Elbakajen i Västerås.

Under 2020 började den nya gemensamma renhållningstaxan tillämpas. Taxan införs stegvis i en del av VafabMiljös medlemskommuner, vilket innebär att grundavgifterna för 2021 har justerats. Skatten på förbränning av avfall innebär kostnadsökningar i det korta perspektivet, eftersom det tar tid innan arbetet med att minska mängden avfall till förbränning ger effekt på kostnaderna.

NÄRINGS LIV OCH ARBETE

Projekt Spira pågick för målgruppen unga vuxna (19–29 år) med någon form av funktionsnedsättning som står långt från arbetsmarknaden. Projektet innebar att fler i målgruppen kunde gå vidare till anställ-

ning eller studier istället för att finnas inom biståndsbedömda verksamheter såsom daglig verksamhet, sysselsättning psykiatri eller olika arbetsmarknadsåtgärder. Ett syfte med projektet är att få en gemensam syn på funktionsnedsättningar, där man inte bara ser hinder utan även de enskildas möjligheter. Ett annat syfte är att skapa förutsättningar för alla människor att få och behålla en anställning. Personerna förväntas få en högre livskvalitet och samtidigt bidra till samhället.

Västerås marknads- och näringslivs AB har uppdraget att locka möten och besökare till Västerås. Det uppdraget påverkades negativt utifrån rese- och mötesrestriktioner på grund av coronapandemin. Inget av de ordinarie större evenemangen genomfördes. Under året blev ändå en golfsatsning tillsammans med regionens golfklubbar klar, SM-veckan beslutad och EM i styrkelyft genomfördes. Under hösten kunde områdesträffen på Bäckby, Rådslaget, Besöksnäringsdagen och den nya satsningen Näringslivsfrukost genomföras fysiskt. Under året var det hög efterfrågan på mark, lokaler och tillstånd och flera etableringar blev beslutade eller genomförda, som Harju Eleker och Abdon Foods. Västerås marknads- och näringslivs AB erhöll beslut från kommunfullmäktige att verksamheten ska avvecklas i bolagsform. Därför flyttade bolaget vid årsskiftet all verksamhet till Västerås stad, förutom Co-workingdelen som överläts till Plaza Västerås AB.

Finansiella nyckeltal

VÄSTERÅS STADS KONCERN

Befolkningsutvecklingen var fortsatt positiv i Västerås stad, men ökningstakten har minskat de senaste åren jämfört med 2017. En stor byggnation ger möjlighet att växa framöver och en högre andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning ger förutsättningar för egen försörjning.

Västerås stads koncerns resultat för 2021 visar på ett positivt resultat på 1 727 mnkr (813 mnkr). Det är ett historiskt högt resultat och 1 096 mnkr högre än budget. Regeringen beslutade om extra generella och riktade statsbidrag till kommuner för att mildra effekterna av pandemin och samtidigt blev skatteintäkterna betydligt högre än förväntat. Det bidrog till det höga resultatet. Andra förklaringar till det höga resultatet är reavinster vid försäljning av fastigheter, exploateringsöverskott och ökat marknadsvärde på våra finansiella tillgångar, liksom höga priser på el.

Det höga resultatet ger en förbättrad soliditet (ett mått som visar den långsiktiga finansiella styrkan) för Västerås stads koncern. Från 2021 redovisas långa hyreskontrakt av fastigheter som finansiell leasing och en omräkning av soliditeten har gjorts för 2020, men inte för 2017–2019.

Västerås stads koncerns investeringar låg fortsatt på en hög nivå, 2,8 miljarder kronor (budget var 3,5 miljarder kronor). Framför allt var det Västerås stad som inte nådde planen. Självfinansieringsgraden, det vill säga de årliga medel som finns för finansiering av investeringar, var 105 procent vilket innebar att alla investeringar kunde finansieras med egna medel. Låneskulden ökade marginellt, men likviditeten förstärktes med 400 mnkr.

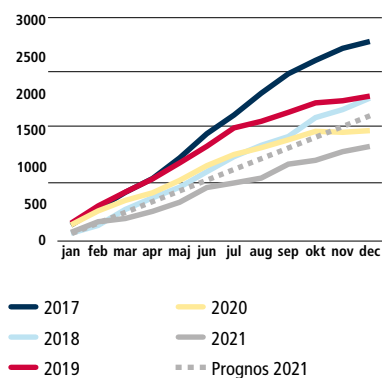
Antalet medarbetare i Västerås stads koncern ökade 2021. Även medarbetarkostnadernas andel av verksamhetens kostnader ökade jämfört med tidigare år. Ökningen återfinns i Västerås stad.

VÄSTERÅS	2017	2018	2019	2020	2021
Folkmängd	150 134	152 078	154 049	155 551	156 838
Kommunal skattesats	20,36	20,36	20,36	20,36	20,36
Arbetslöshet, snitt öppet arbetslösa	3 601	3 074	3 084	4 250	3 211
Andel befolkning med eftergymnasial utbildning, %	44,0	44,4	44,9	45,4	

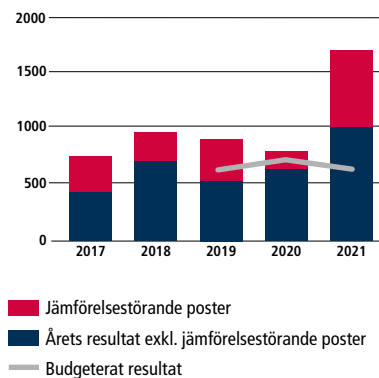
KONCERNEN	2017	2018	2019	2020	2021	
Årets resultat, mnkr		767	984	917	813	1 727
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, mnkr		448	722	545	657	1 031
Verksamhetens intäkter exklusive jämförelsestörande poster, mnkr		6 329	6 556	6 160	6 352	6 933
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, mnkr		7 777	8 070	8 461	8 919	9 421
Verksamhetens kostnader exklusive jämförelsestörande poster, mnkr		12 184	13 036	12 851	13 307	13 604
Medarbetarkostnadernas andel av verksamhetens kostnader exklusive jämförelsestörande poster, %		42,0	41,4	43,1	42,4	44,2
Antal årsarbetare		9 084	9 269	9 051	9 086	9 304
Soliditet enligt balansräkning, %		41,7	42,8	44,7	41,1*	43,4
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser, %		31,3	33,6	36,3	33,8*	36,9
Avkastning på totalt kapital, %		4,3	5,1	5,2	3,3	5,5
Nettoinvesteringar exklusive exploatering, mnkr		2 251	2 984	3 366	3 188	2 815
Självfinansieringsgrad, %		73,5	66,4	57,4	59,8	105,3
Likviditet/likviditetsportfölj, mnkr		1 888	1 891	1 656	1 701	2 105
Kortfristig låneskuld, mnkr		3 962	2 454	3 630	2 758	2 031
Långfristig låneskuld, mnkr		5 394	7 118	7 119	8 619	9 388
Genomsnittlig ränta på räntebärande skulder, %		0,9	0,8	0,7	0,6	0,5

* Soliditeten 2020 har justerats på grund av förändrad redovisningsprincip av långa hyreskontrakt för fastigheter.

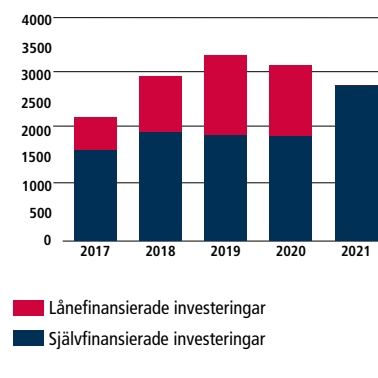
AKKUMULERAD BEFOLKNINGSENTVECKLING PER MÅNAD 2017–2021

ÅRETS RESULTAT VÄSTERÅS STADS KONCERN, MNKR

INVESTERINGAR VÄSTERÅS STADS KONCERN, MNKR

VÄSTERÅS STAD

Även Västerås stad visar ett historiskt högt resultat för 2021: +1 195 mnkr, 1 123 mnkr högre än budget. Västerås stads långsiktiga mål är att årets resultat i förhållande till skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag ska vara 2,5 procent. Målet uppnåddes 2021 tack vare högre skatteintäkter, statsbidrag och en dämpande effekt på kostnaderna på grund av pandemin. 2022 års budget är lagd med ett lägre resultatmål.

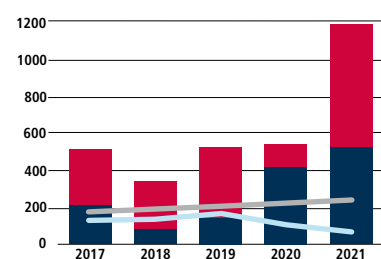
Västerås stad har en omfattande internbank med utlåning till koncernens bolag och förbund. För Västerås stad finns pensioner intjänade före 1998 utanför balansräkningen, så för att få ett faktiskt mått på den finansiella styrkan används soliditet korrigerat med dessa poster. Soliditeten har utvecklats positivt de senaste åren, bland annat tack vare realisationsvinster och exploateringsöverskott. De likvida nettotillgångarna var vid utgången av 2021 drygt 1,8 miljarder kronor. Planeringen är att likviditeten ska ligga runt 1,2 miljarder kronor.

Nettokostnaderna ska långsiktigt inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag. För en god hushållning bör nettokostnaderna inte heller överstiga 98 procent av intäkterna. 2021 påverkades nettokostnadsökningen positivt av statsbidrag, minskade volymer och lägre kostnader i vissa verksamheter på grund av coronapandemin. Förändringen av skatteintäkter påverkades också positivt.

Medarbetarkostnaderna ligger stadigt på en nivå kring 44–46 procent av bruttokostnaderna.

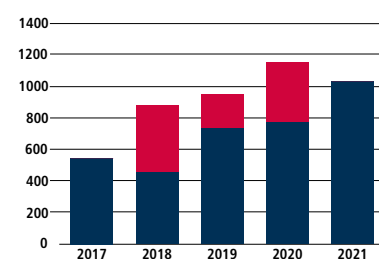
Västerås stads investeringsnivå har ökat kraftigt de senaste åren. Det beror på ett ökat behov av nya och renoverade verksamhetslokaler då många skolor är byggda på 1970-talet samt att staden växer. Västerås stad gör även stora satsningar på att utveckla hamnen. På grund av det höga resultatet kunde alla investeringar finansieras med egna medel.

RESULTATUTVECKLING
VÄSTERÅS STAD, MNKR

■ Reavinster, exploatering och övriga jämförelsestörande poster
■ Resultat exklusive reavinster, exploatering och jämförelsestörande poster
— Kommunfullmäktiges resultatmål 2,5 %
— Budgeterat årsresultat

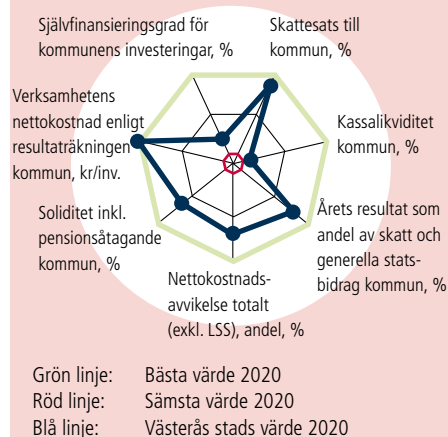
INVESTERINGAR
VÄSTERÅS STAD, MNKR

■ Lånefinansierade investeringar
■ Självfinsierade investeringar

VÄSTERÅS STAD	2017	2018	2019	2020	2021
Årets resultat, mnkr	518	344	529	543	1 195
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	198	82	147	420	527
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag, %	2,5	1,0	1,7	4,7	5,6
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag, mnkr	7 777	8 070	8 461	8 919	9 421
Förändring av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsbidrag, %	4,9	3,8	4,8	5,4	5,6
Verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster, mnkr	7 618	8 048	8 349	8 602	8 914
Verksamhetens nettokostnader, andel av skatter och bidrag, %	93,8	96,5	96,4	94,3	90,3
Medarbetarkostnadernas andel av verksamhetens bruttokostnader exklusive jämförelsestörande poster, %	44,5	44,1	44,8	44,7	46,4
Antal årsarbetare	7 621	7 735	7 521	7 585	7 773
Soliditet exklusive internbank, inklusive totala pensionsförbindelser, %	46,3	49,2	52,4	44,7	47,8
Nettoinvesteringar exklusive exploatering, mnkr	547	884	950	1 157	1 032
Självfinsieringsgrad, %	101,9	52,4	77,9	67,4	146,7
Likvida nettotillgångar, mnkr	1 536	1 572	1 540	1 149	1 823
Kortfristig låneskuld, mnkr	0	0	0	0	575

FINANSIELLA NYCKELTAL VÄSTERÅS STAD JÄMFÖRT MED RIKETS KOMMUNER

Västerås stad var bland de bättre när det gäller verksamhetens nettokostnader per invånare. När det gäller självfinsieringsgrad av investeringar och kassa likviditet låg Västerås stad sämre till. Självfinsieringsgraden ökade under 2021 tack vare det goda resultatet. Kassa likviditeten påverkas av Västerås stads omfattande utlåning till de kommunala bolagen.

Verksamhetens nyckeltal

Här presenteras ett urval av diagram som visar verksamhetens utveckling. Utförligare tabeller finns i avsnittet verksamhetsstatistik på sidorna 78–80.

BEFOLKNINGSUTVECKLING

Sveriges befolkning har ökat i snabb takt under en längre tid. Den höga ökningstakten beror i hög grad på invandring, där flyktinginvandringen kulminerade 2016–2017 för att sedan avta ända ned till 0,5 procent under pandemiåret 2020, för att sedan öka något snabbare igen, 0,7 procent 2021.

Västerås följer den nationella trenden med en topp 2017 för att sedan växa långsammare. Befolkningen uppgick till 156 838 vid årsskiftet. Ökningstakten 2021 var 0,8 procent eller 1 287 personer.

Ökningstakten beroende på invand-

ringsöverskott har successivt minskat i Västerås, men ökade med 60 procent 2021 jämfört med den låga siffran under första pandemiåret 2020. Flyttningsöverskottet från övriga Sverige har samtidigt ökat. För 2021 var flyttningsöverskott till övriga kommuner i Västmanland negativt.

Det råder stora skillnader i ökningstakt mellan kommuner och även inom län. I Stockholms kommun har befolkningsökningen mattats av kraftigt, samtidigt som kranskommuner som Österåker växer snabbt. Strängnäs och Enköping växer också snabbt, där sannolikt en delförklaring är allt högre bostadspriser i Stockholm. Större städer som Helsingborg, Västerås och Örebro växer något långsammare.

Den höga investeringsnivån i Västerås stad är bland annat driven av befolkningsutvecklingen och det är viktigt att

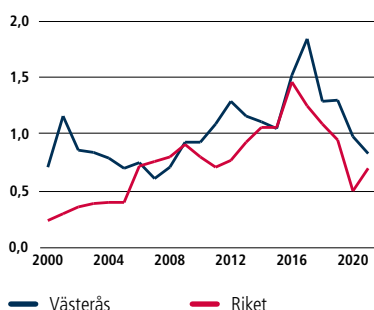
i kommande investeringsplaner anpassa investeringsnivån utifrån en lägre befolkningsutveckling. En hög byggnationstakt innebär dock att befolkningsutvecklingen fortsatt bedöms ligga högre än riket.

BARN OCH UTBILDNING

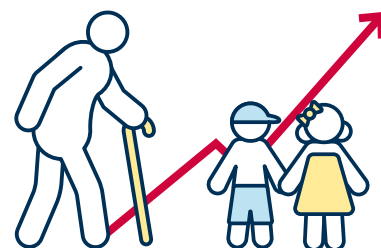
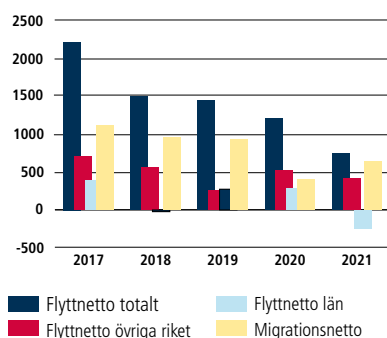
Förskola och grundskola

Antalet barn i förskola i Västerås var 2021 cirka 8 500, vilket är cirka 85 procent av åldersgruppen, en andel som har legat på samma nivå de senaste fem åren. Antalet barn i förskolan har ökat med fem procent de senaste fem åren. Av grundskolans 18 335 elever är 48 procent flickor. Andelen flickor är högre i fristående skolor, 54 procent. Andel elever i fristående skolor har legat konstant på runt 25 procent de senaste fem åren. Utöver de 18 335 eleverna i grundskolan går ytterligare cirka

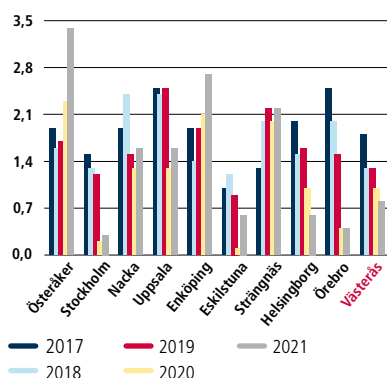
FOLKÖKNING 2000–2021, PROCENT

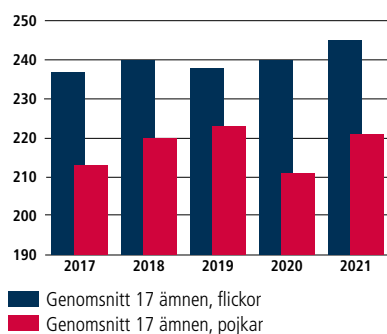
VÄSTERÅS FLYTTNETTO 2017–2021

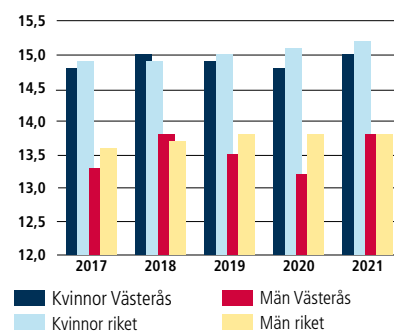
PROCENTUELL BEFOLKNINGSUTVECKLING JÄMFÖRELSEKOMMUNER 2017–2021

MERITVÄRDE I ÅK9, HEMKOMMUN

BETYGSPOÄNG EFTER AVSLUTAD GYMNASIEUTBILDNING HEMKOMMUN

260 barn i särskolan, som är en egen skolform. Antalet elever i grundskolan har ökat med nästan åtta procent sedan 2017, medan antalet i särskolan ökade med 18 procent.

Meritvärdena i årskurs 9 förbättrades 2021 jämfört med åren innan och ligger 2021 lika med riket totalt. Flickornas värde är väsentligt högre än pojkarnas. Meritvärdena ligger högre i fristående skolor än kommunala skolor. Könsskillnaden i meritvärden är ungefär lika i friskolor och i kommunala skolor. Skillnaden mellan könen ser likadant ut för riket totalt.

Gymnasium och vuxenutbildning

Under 2021 fanns det knappt 5 800 elever i gymnasieverksamhet, där 60 procent går i de kommunala skolorna, 36 procent i en friskola och 4 procent går i skola i en annan kommun. I den kommunala gymna-

sieskolan är 44 procent av eleverna flickor och i friskolor är andelen flickor 51 procent. I gymnasiesärskolan är 39 procent av eleverna flickor. Antalet elever i gymnasiet har ökat med 19 procent sedan 2017 medan det för gymnasiesärskolan endast har ökat med 2 procent.

Elevernas sammanlagda betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning ökade 2021 och för pojkarna ökade den upp till rikets nivå för 2021.

OMSORG OCH STÖD Vård och omsorg

Både antal personer och utförda timmar i hemtjänsten låg i början av 2020 på en nivå som var högre än föregående år, men påverkades av covid-19 från april 2020 och framåt. Bland annat var det många som valde att avsäga sig insatser från hemtjänsten av rädsla för smitta. Under 2021

har antalet personer med utförd hemtjänst ökat successivt, men både antalet timmar och antalet personer är fortfarande något lägre än innan pandemin.

Det är fler kvinnor än män som har hemtjänst. Cirka 63 procent av hemtjänsttagarna är kvinnor, en andel som varit konstant de senaste fem åren.

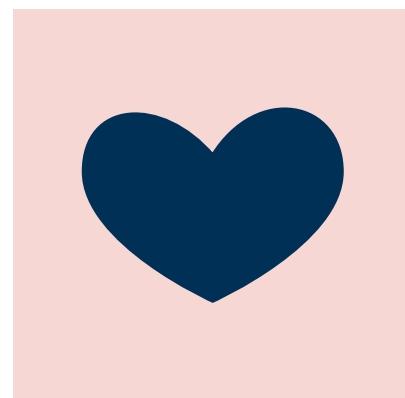
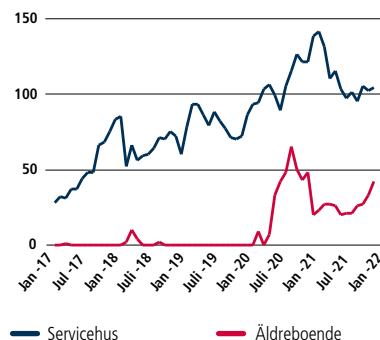
Hemsjukvården fortsatte att öka under 2021, vilket den gjort sedan övertagandet från Region Västmanland. Ökningen på fem år är 60 procent. Hemsjukvården utförd av legitimerad personal ökade något mer än den som var delegerad till hemtjänstpersonal. Totalt sett ökade den utförda tiden hemvård (hemtjänst och hemsjukvård) med fyra procent under 2021 jämfört med 2020.

Under 2020 ökade antalet lediga lägenheter i särskilt boende som en följd av covid-19. Antalet ansökningar till särskilt boende minskade från april 2020 men är

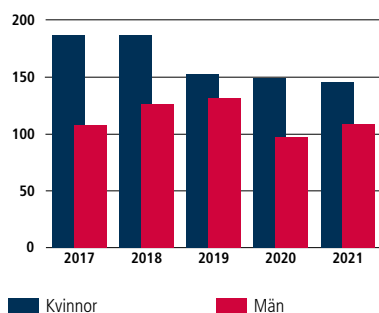
ANTAL PERSONER MED HEMTJÄNST I ORDINÄRT BOENDE

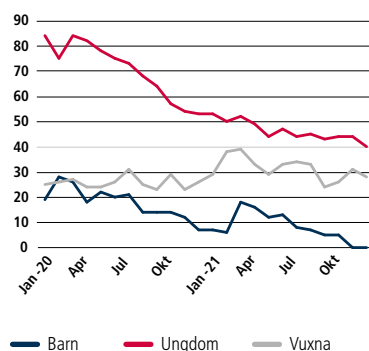
ANTAL LEDIGA LÄGENHETER PER DEN SISTA I MÅNADEN I SÄRSKILT BOENDE

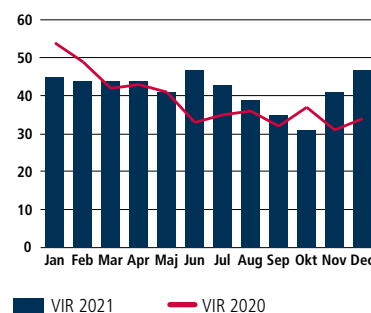
BIFALLSBESLUT TILL ÄLDREBOENDE

ANTAL PLACERADE PÅ INSTITUTION

VÅLD I NÄRA RELATION (VIR)

2021 tillbaka på ungefär samma nivå som innan pandemin. Den 31 december 2021 räknades totalt 104 lägenheter i servicehus och 42 lägenheter i äldreboende som lediga.

Antal personer med insats enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ökar något varje år. Antalet män med insats har ökat fyra procent på fem år, medan antalet kvinnor med insats har ökat med en procent. Cirka 40 procent av de som får insats enligt LSS är kvinnor.

Totalt antal deltagare inom daglig verksamhet uppgick till 770 personer den 31 december 2021. Från särgymnasiet kom det 22 nya deltagare till daglig verksamhet under hösten. Totalt ökade antalet deltagare inom daglig verksamhet med 42 personer under året. På fem år har antalet ökat med 15 procent. Även inom daglig verksamhet står kvinnorna för en lägre andel, cirka 43 procent.

Individ- och familjeomsorg

Familjehemsvården är den största utmaningen för barn- och ungdomsvården. Antalet placeringar på familjehem ligger ganska konstant. Totalt under december månad var det 279 barn och ungdomar placerade i familjehem, varav 199 i egenrekryterade familjehem och 80 i konsulentstödd familjehemsvård. Av de placerade barnen på familjehem var 45 procent flickor i december 2021, en ökning mot januari 2021, då flickorna utgjorde 40 procent.

Antalet barn och unga på institutionsboende minskar, vilket är i linje med den åtgärdsplan som socialtjänsten arbetar med. Färre placeringar på institution innebär däremot i många fall en ökning på familjehem.

Under 2021 var cirka 470 barn och ungdomar placerade utanför hemmet

någon gång under året, vilket ska jämföras med cirka 540 under 2020. I de siffrorna är inte ensamkommande barn och unga inräknade. Den 31 december 2021 var 319 barn och ungdomar placerade utanför hemmet, varav 40 på institution. I januari 2021 var det 352, varav 60 på institution. Andelen flickor placerade på institutionsboende sjönk från 42 procent i januari till 36 procent i december.

Året inleddes med ett stort behov av skyddsplaceringar för personer som utsatts för våld i nära relation. Det är ett högt inflöde av våldsutsatta som behöver utredas och som under tiden kräver skyddsplaceringar. Det budgeterade antalet placeringar för 2021 var 22 placeringar, vilket har överskridits med det dubbla.

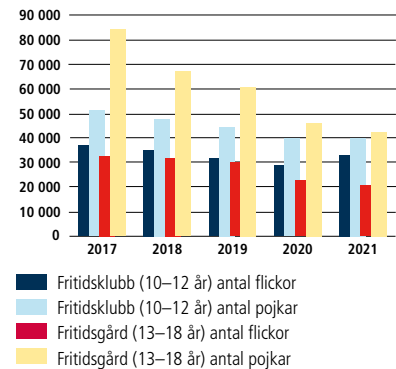
UPPLEVA OCH GÖRA

Antal besök i öppen fritidsverksamhet, för barn mellan 10 och 12 år, ökade med sex procent från 2020 till 2021. För fritidsgårdar är motsvarande förändring en minskning på nio procent. Minskningen bedöms bero främst på den pågående pandemin. Öppen fritidsverksamhet har inte påverkats i lika stor omfattning som fritidsgårdsverksamhet. De omställningar som verksamheterna gjort, exempelvis till digital verksamhet, innebär en annan typ av deltagande som inte fångas upp i nyckeltal kring fysiska besökare.

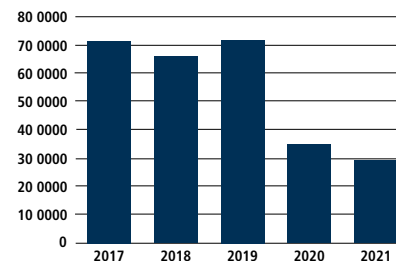
Antal aktiva barn och ungdomar i idrottsföreningar påverkades negativt utifrån pandemin och minskade jämfört med tidigare år.

Under 2020 halverades de fysiska besöken vid biblioteken till cirka 350 000. Den nedåtgående trenden höll i sig 2021, även om en viss återhämtning skedde mot slutet av året då öppettider med mera kunde återgå mer till det normala. En stor

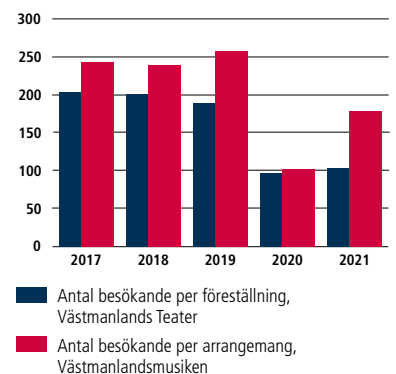
BESÖKANDE PÅ FRITIDSKLUBB OCH FRITIDSGÅRD

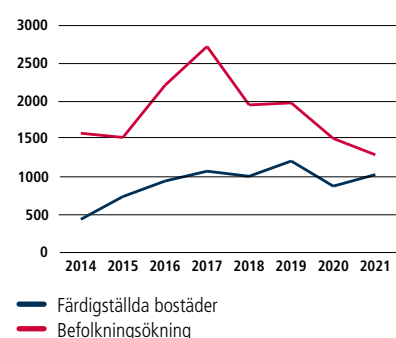
BIBLIOTEKEN, FYSISKA BESÖK

BESÖKANDE TILL VÄSTMANLANDS TEATER OCH VÄSTMANLANDSMUSIKEN

FÄRDIGSTÄLLDA BOSTÄDER I FÖRHÅLLANDE TILL BEFOLKNINGSUTVECKLING 2014–2021

del av förklaringen till de minskade besöken är att den övervägande delen av barn- och ungdomsverksamheten, med grupp- och klassbesök från förskola/skola, bokskolor, barnprogram med mera, inte kunde ske som vanligt på grund av restriktioner.

Distanstudier inom gymnasium och högskola, i kombination med restriktioner för att förhindra trängsel, har gjort att studieplatser och liknande inte använts på biblioteken. Utlåningen har inte haft samma starka nedåtgående trend som de fysiska besöken. Förklaringen till det är att biblioteken och dess personal arbetat aktivt och intensivt med att tillgängliggöra samlingarna för utlån trots att tillgången till de fysiska biblioteken varit begränsad.

Kulturskolan tappade under pandemin cirka 12 procent (250 individer) – från tidigare cirka 2 200 elever till nu cirka 1 950 elever. På grund av restriktioner och krav på avstånd kunde Kulturskolan inte ta in lika många elever som tidigare. Kulturskolan kunde inte heller genomföra sedvanlig rekrytering genom fysiskt öppet hus och inga avslutningskonserter inför publik. Skolbesök för att rekrytera elever genomfördes inte heller. Nedgången i antalet elever stannade av under höstterminen och en antydan till uppgång i antalet anmälningar kunde ses. Cirka 65 procent av barnen i Kulturskolan är flickor.

Pandemin innebar ett avbräck för teater- och musikarrangemang i Västerås från 2020. Västmanlands Teater tappade 80 procent av sina besökare 2020, men

under 2021 ökade besöken med nästan 45 procent igen. För Västmanlandsmusiken var motsvarande nedgång 70 procent 2020, men en ökning med 35 procent 2021. Antalet arrangemang nästan halverades på teatern 2020, men ökade igen med 35 procent 2021. Arrangemangen i Västmanlandsmusikens regi minskade däremot ytterligare 2021. Antal besök per föreställning/arrangemang hämtade sig dock bättre för Västmanlandsmusiken än för Västmanlands Teater under 2021.

BYGGA, BO, MILJÖ OCH TRAFIK

Västerås fortsätter att växa, även om tillväxttakten var lägre 2021 än de senaste åren och även lägre än de prognoser som gjordes för 2021.

Under 2021 färdigställdes 1 026 bostäder, varav 855 i flerbostadshus och 171 småhus. Fördelningen av upplåtelseformer för de bostäder som färdigställdes var 69 procent hyresrätter, 17 procent bostadsrätter och 14 procent äganderätter.

Boverket bedömer att byggtakten ökade med cirka 15 procent i Sverige under 2021, då den preliminära siffran är att 66 000 bostäder påbörjades. I Västerås är antalet påbörjade bostäder på ungefär samma höga nivå som för 2020. Under 2021 påbörjades 1 345 bostäder och över 1 000 bostäder färdigställdes. Målet om 5 000 färdigställda bostäder 2018–2021 nåddes dock inte; summan för perioden är 4 109 färdigställda bostäder. Trots att

målet inte uppnåddes är detta ändå cirka 1 000 fler bostäder än föregående fyraårsperiod. Det påbörjades 4 548 bostäder 2018–2021, vilket är cirka 300 fler bostäder än 2014–2017. Prognosen framåt visar på ett fortsatt högt bostadsbyggande, med dryga 1 000 färdigställda bostäder och närmare 2 000 påbörjade bostäder. Prognosen för påbörjade bostäder är uppgifter från byggaktörerna, vilket erfarenhetsmässigt brukar landa runt 30 procent lägre.

Antal ärenden inom bygglov ökade under året. Det inkom 2 648 ärenden, för både stora och små projekt. Bland annat beviljades bygglov för 1 933 lägenheter.

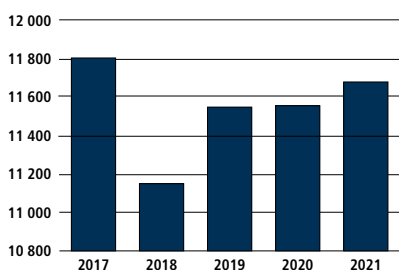
Bostads AB Mimer färdigställde 168 lägenheter under 2021. Bolaget investerade 430 mnkr i nya fastigheter under 2021.

Hos Mälarenergi gav de höga elpriserna tillsammans med den högre tillgängligheten i anläggningarna en elförsäljningsvolym på 614 GWh (377 GWh året innan) och en värmeförsäljningsvolym på 1 582 GWh (1 378 GWh året innan). För elnät ökade de fakturerade överföringarna till 1 845 GWh (1 679 GWh året innan).

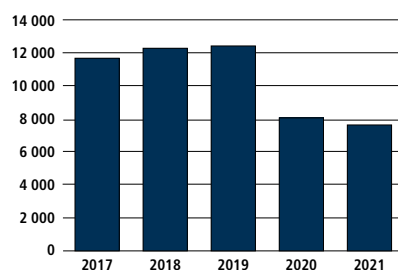
Kollektivtrafik

Covid 19-pandemin påverkade hela samhället och det syns tydligt i kollektivtrafiken. Resandet minskade med cirka 30 procent. För att så långt som möjligt undvika trängsel för resenärerna kördes kollektivtrafiken ändå med normal kapa-

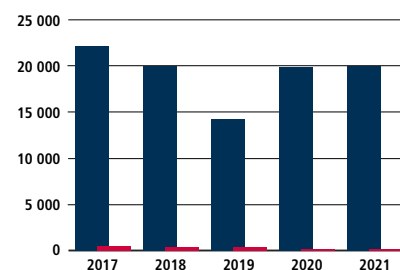
ANTAL LÄGENHETER MIMER

ANTAL RESOR MED KOLLEKTIVTRAFIKEN, 1000-TAL

FLYGRÖRELSE PÅ VÄSTERÅS FLYGPLATS

■ Antal landningar
■ Antal kommersiella landningar

citet. Det innebar minskade biljettintäkter, medan kostnaderna för kollektivtrafiken, till exempel förare, fordon och drivmedel, var oförändrade.

Under våren 2021 fortsatte nedgången, men under andra halvan av året syntes en återhämtning av resandet i kollektivtrafiken. En ökning upp till tidigare resandenivåer väntas fortsätta in i 2022.

Flygrelser

Flygplatsen i Västerås har kring 20 000 landningar per år, där den kommersiella trafiken är en marginell del. Pandemin återspeglas i den kommersiella trafiken.

Parkering

Parkeringshuset Dockan på Öster Mälarsstrand togs i drift i slutet av 2020 och har funnits tillgängligt under 2021. Antalet parkeringar i centrum är oförändrade. Västerås stad äger ett (Klippan) av sex parkeringshus i centrum som är öppna för allmänheten. Totalt förfogar Västerås stad och Västerås stads parkeringsbolag över drygt 8 000 parkeringsplatser. Av dessa är 300 på Klippan och 880 i parkeringshusen Däcket och Dockan.

Räddningstjänst

Under 2021 larmades Räddningstjänsten Mälardalen i Västerås vid 962 tillfällen till vad som förmodades vara räddningstjänst.

Av dessa var cirka 20 procent räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Resterande del utgjordes av onödiga automatlarm, falsklarm eller andra uppdrag. Tendensen är att larm om bränder i byggnader ökar, sett över längre tid, utan någon ökning av antalet faktiska bränder. Antalet larm om trafikolyckor har minskat och låg på 267 stycken i Västerås kommun.

Antalet insatser av räddningstjänsten har minskat de senaste fem åren i Västerås, medan falska automatutryckningar har ökat och var 37 procent 2021.

NÄRINGS- OCH ARBETE

Arbetslösheten minskade stadigt under året. Västerås har en högre arbetslöshet än riket i stort, men följer utvecklingen. Västerås har fler sökande i program än riket, medan den öppna arbetslösheten sjunker på samma sätt som i riket. Totalt hade Västerås en arbetslöshet på 9,4 procent i december 2021 (10,8 procent 2020) att jämföra med rikets 7,2 procent (8,8 procent 2020).

Trots att Västerås har hög arbetslöshet minskade antalet hushåll med ekonomiskt bistånd under året. Socialtjänsten arbetar med att stötta individer i att hitta egna lösningar som gör att de inte behöver bidrag. Antalet som söker försörjningsstöd växer, även om det inte är i den omfattning som befarades utifrån den ökande arbetslösheten. Av de som söker så är det färre än hälften som får ekonomiskt bidrag. Genom

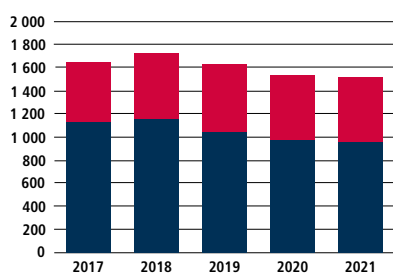

att färre hushåll får ekonomiskt bistånd har gruppen med långvarigt beroende blivit procentuellt fler. Många personer i denna grupp har mycket låg utbildningsnivå och är långtidsarbetslösa. Fler åtgärder liknande Valfärdsjobb kan behövas.

Företagsetableringar

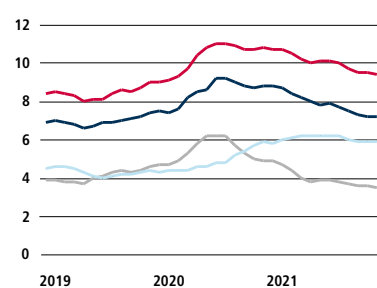
Antalet nystartade företag i Västerås har ökat de senaste fyra åren. En större ökning skedde 2020 då 1 057 företag startade i Västerås. Det är en ökning med 12 procent mot året innan. Statistik för 2021 finns ännu inte att tillgå.

INSATSER AV RÄDDNINGSTJÄNSTEN

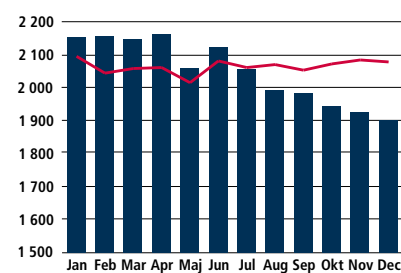
■ Insatser
■ Onödiga automatlarmutryckningar

ARBETSLÖSHET I PROCENT PER MÅNAD

— Öppet arbetslösa Västerås
— I program Västerås
— Totalt andel arbetslösa Västerås
— Totalt andel arbetslösa riket

ANTAL HUSHÅLL SOM ERHÅLLIT EKONOMISKT BISTÅND

■ 2021
— 2020

Förväntad utveckling

ÖVERGRIPANDE

Coronapandemin fortsatte under 2021. Även före coronapandemin stod Västerås stad inför ekonomiska utmaningar med prognos om lägre skatteintäktsökningar, bland annat på grund av nytt kostnadsutjämningsystem, fullt infört 2022. Statliga bidrag gav bättre ekonomiska förutsättningar för att hantera pandemin 2020, samtidigt som det var osäkert vilka konsekvenser pandemin skulle ge, både på ekonomi och verksamhet. Den statliga stimulansen fortsatte 2021 och det gjorde att arbetade timmar och därmed skatteunderlaget ökade mer än förväntat även för 2021. Budgeterad ökning var bara 1,8 procent 2021, men utfallet blev betydligt högre, 5,6 procent. Jämfört med utfallet 2021 ökar skatteintäkterna 2022 med blygsamma 1,6 procent, men jämfört med budget 2021 är ökningen 5,5 procent. Pandemin har gjort det svårt att göra prognoser och utfallet på skatteintäkterna har blivit betydligt högre än budgeterat. I bokslut 2019 var skatteintäkterna helt i linje med budget. Skatteintäkterna bedöms inte öka lika mycket de kommande åren som under 2019–2021, men med en successiv ökning upp mot 5 procent 2025.

Västerås stads koncerns planerade resultat de kommande åren ökar jämfört med tidigare och ligger runt 1 miljard kronor. Detta förutsätter att kostnadsökningar inom Västerås stad sker i förhållande till intäktsökningarna. Planeringsunderlagen för 2022–2026 som nämnderna presenterade 2021 visade på en önskad kostnadsökning som

låg cirka 0,8 miljarder kronor högre än intäktsökningen.

Investeringarna fortsätter att öka inom Västerås stad och planeringen innebär att investeringarna vissa år ligger på samma nivå som för bolagen och kommunalförbunden, cirka 2 miljarder kronor. På grund av den höga investeringstakten, och ett resultat som inte räcker för att självfinansiera investeringarna, kommer koncernens låneskuld att öka med nästan 5 miljarder kronor till 2025.

Den demografiska utmaningen, med minskad andel invånare i arbetsför ålder, fortsätter och ställer krav på en effektivare verksamhet eftersom skatteintäktsökningen inte täcker de demografiska behoven och pris- och löneökningar. Västerås har goda förutsättningar att ta vara på skalfördelar när volymerna ökar och på så sätt hålla nere kostnaderna. De senaste åren har befolkningsutvecklingen varit lägre än förväntat. Under 2021 var utfallet betydligt lägre och en ny befolkningsprognos gjordes i november. Den visar en betydligt lägre befolkningstillväxt än tidigare, men tillväxten bedöms ändå till 1 500–1 600 invånare per år, vilket är en högre tillväxttakt än i riket totalt.

Färre personer i yrkesverksam ålder gör att konkurrensen om arbetskraften kommer att öka. Västerås stads koncerns attraktion som arbetsgivare är därför en allt viktigare fråga.

Digitalisering är en förutsättning för att bygga framtidens hållbara och smarta samhälle. Möjligheterna är många, men samtidigt finns det utmaningar. Den största utmaningen är inte att använda tekniken,

utan omställningen i sig, där arbetsätt och tjänster förändras. Program för digital förnyelse 2018–2021 skapade förutsättningar, både tekniskt och tankemässigt, kring hur vi bygger framtidens hållbara och smarta välfärd med stöd av digital teknik. Det är fortsatt viktigt att öka koncernens förmåga att växla upp och utnyttja kraften av digitalisering och dess möjligheter för verksamheter och tjänster. Kommande program för digital transformation behöver ge stöd i hur vi tar oss vidare i utvecklingen.

Det är också angeläget att ta oss an digital teknik på områden där utvecklingen bara startat, till exempel smarta städer och välfärdsteknik.

BARN OCH UTBILDNING

Förskola

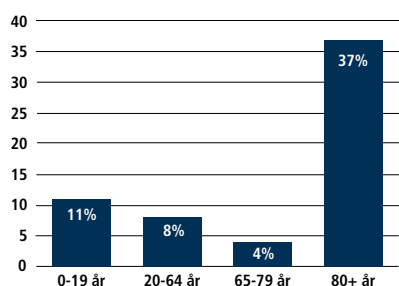
Den nya befolkningsprognosen ger en långsammare ökningstakt inom förskolan än tidigare prognos, men fortsätter med en högre ökningstakt från 2026.

Skolverkets nya prognos från 2021 visar att det, i riket, kommer att saknas omkring 12 000 behöriga lärare och förskollärare fram till år 2035.

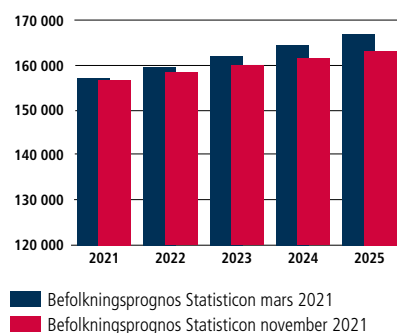
Statsbidrag som erhållits 2021 slås samman i ett nytt statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder. Statsbidraget får användas till att möjliggöra att barngrupperna har en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan, till att bibehålla eller rekrytera personal i förskolan och till kompetensutveckling för förskollärare och annan personal.

Under 2022 kommer en ny förskola

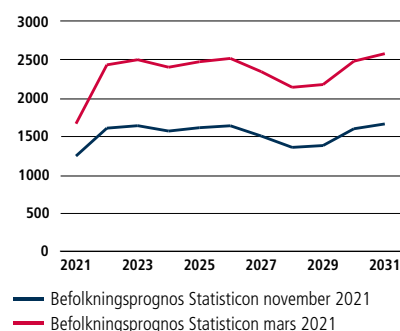
**BEFOLKNINGSFÖRÄNDRING
I PROCENT MELLAN ÅREN 2021 OCH 2031**

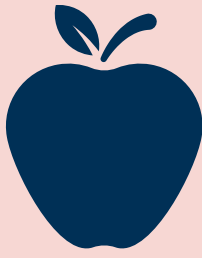
**BEFOLKNINGSPROGNOS
MARS RESPEKTIVE NOVEMBER 2021**

ÅRLIG BEFOLKNINGSÖKNING

starta på området Södra Källtorp. En utbyggnad görs i form av en temporär paviljong på förskolan på Lillhamra. Under 2023 planeras start av en ny förskola på Skallberget, en på Öster Mäljarstrand och en ny byggnad för Fredriksbergs förskola som innebär en utökning med två avdelningar.

Grundskola

Det finns en farhåga att hög frånvaro och inställda utbildningar under pandemin har orsakat en stor eller i värsta fall växande undervisningsskuld och kompetensutvecklingsskuld.

Liksom i förskolan ger den nya befolkningsprognosen en något lägre ökningstakt, men till skillnad från förskolan så sker den största procentuella ökningen de närmaste åren.

Skolverket ska inrätta flera nya kontor för att åstadkomma större spridning och närvaro i landet. Kvalitetsdialoger ska erbjudas huvudmannen utifrån ett analysunderlag som Skolverket ska ta fram för respektive huvudmans resultat i förhållande till delmål och indikatorer.

Läraryrket kommer fortsatt att vara hög, om än inte fullt så hög som den föregående prognosen angav. Högst andel behöriga lärare finns på lågstadiet.

Betänkandet "En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning" föreslår ett gemensamt, statligt hanterat skolval utifrån fem urvalsgrunder, där alla vårdnadshavare deltar och där alla skolor – både kommunala och fristående – är valbara. Om förslaget realiseras kommer det att påverka skolan i Västerås. Utredningen föreslår vidare att flertalet riktade statsbidrag ska slås samman till ett sektorsbidrag. Beräkningen av grundbeloppet för enskilda huvudmän är tänkt att förändras, då hemkommunen har merkostnader som den fristående huvudmannen inte har. Förslag finns även om att ersättningen till fristående

aktörer ska reduceras i förhållande till den kommunala huvudmannen, då denne har ett ansvar för alla elever.

En statlig utredning föreslår att grundskola och grundsärskola blir tioårig, genom att förskoleklass upphör som egen skolform och att grundskola och motsvarande skolformer utökas med ett år.

Persboskolan i Skultuna ska rivas och en ny skola ska börja byggas under 2022. Planen är att bygga i två etapper och att skolan ska vara klar i årsskiftet 2024/2025.

Gymnasium och vuxenutbildning

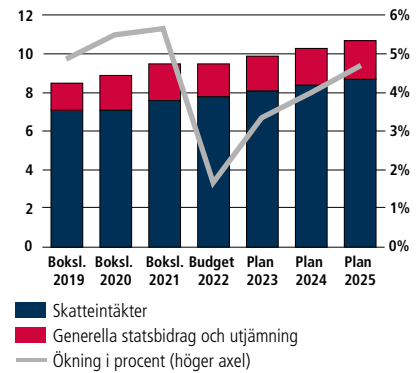
Under de kommande åren kommer antalet elever i gymnasieskolan i Västerås att öka kraftigt. Om de fristående verksamheterna inte utökar sina verksamheter kommer ökningen att behöva hanteras inom den kommunala verksamheten, vilket innebär ökade krav på tillgång till lokaler och personal.

Teknikutvecklingen går snabbt och gymnasieskolan kommer att ha omfattande investeringsbehov främst kopplat till utvecklingen inom vissa yrkesprogram.

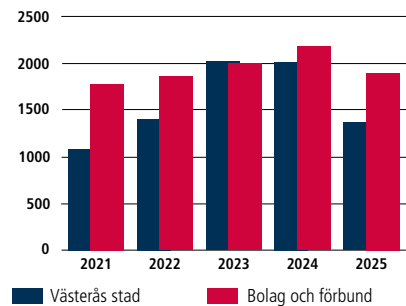
Ny lagstiftning, som till exempel förändringarna av nationellt godkänd idrottsutbildning och införandet av ämnesbetyg, kan påverka gymnasiet.

I kölvattnet av strukturomvandlingen av Västerås, från att vara en industri- och fabriksstad till att vara en stad med högteknologisk exportindustri med forskning och utveckling, har ett kompetensgap uppstått på arbetsmarknaden som ställer ökade krav på utbildning och omskolning för invånarna. Det är svårt att få fram tillräckligt många platser för arbetsmarknadsanställningar, praktik och arbetsplatsförlagt lärande inom kommunen och näringslivet. Arbetsdelning är inte möjligt på alla arbetsplatser, vilket är en förutsättning för att kunna ta emot personer som inte är i utbildning eller fyller krav på formell kompetens. Detta försvårar både utbildningen inom gymnasieskola och vuxenutbildning och för individer att gå till egen försörjning. De individer som kommunerna arbetar med inom ramen för arbetsmarknadspolitiska insatser står också allt längre ifrån arbetsmarknaden.

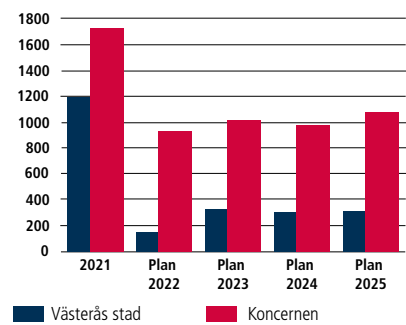
SKATTEINTÄKTER, GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING, MILJARDER KRONOR SAMT PROCENTUELL ÖKNING

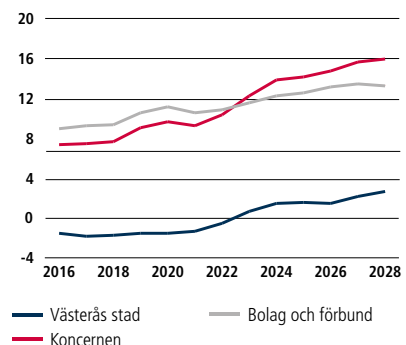
INVESTERINGAR, MILJARDER KRONOR

ÅRETS RESULTAT

NETTOLÅNESKULD, MILJARDER KRONOR

OMSORG OCH STÖD

Vård och omsorg

Antalet äldre personer i Västerås, gruppen 80+, beräknas öka med cirka 20 procent fram till 2025 och med nästan 40 procent till 2030. Personer i arbetsför ålder ökar i väsentligt långsammare takt.

Allt fler människor får vård och omsorg i sitt eget hem, även de med komplexa vårdbehov. Västerås har en högre andel av befolkningen över 65 år och en högre andel äldre med beslut om särskilt boende och även hemtjänst jämfört med riket. Det kommer att vara nödvändigt för Västerås stad att fokusera på långtidsplanering med nya boenden, ökad hemtjänst och insatser för kunder. Ökad och förbättrad samverkan med Region Västmanland är en nyckelfaktor för att kunna klara omsorgsuppdraget i framtiden, men även en fortsatt utveckling inom digitalisering och välfärdsteknologi.

Ekonomi framåt är osäker då omsorgsnämnderna går in i 2022 med fortsatta kostnadsdämpande effekter av pågående pandemi. Effekterna av genomförda och pågående personalpolitiska åtgärder, som borttagande av delade turer med förändrade scheman och heltid som norm, har en osäker utgång av påverkan 2022.

Förslag om fast omsorgskontakt inom hemtjänsten föreslås träda i kraft från juli 2022.

En revidering av upphandlingsplanen för personer med funktionsnedsättning fick till följd att tolv boenden kommer att upphandlas under 2022. Att beakta är dock att ett stort antal av boendena har så kallad blandad målgrupp, vilket gör det svårt att konkurrensutsätta dessa boenden, då en privat utförare inte skulle få tillstånd från Inspektionen av vård och omsorg, IVO.

En ny gruppboendestad på Hallonvägen tas i bruk under första kvartalet 2022. Även en ny serviceboendestad på Kaserngatan är under ombyggnation och väntas stå klar i början av 2022. Lundagatans gruppboendestad och Solbergagatans serviceboendestad kommer att lämnas, till förmån för nya anpassade lokaler.

Under januari 2022 kommer den första upphandlingen enligt den nya modellen för kvalitetsupphandlingar inom äldreomsorg att publiceras.

Kombinationen mellan distansarbete och möten med klient kommer att gynna och stärka Västerås stads varumärke som en attraktiv arbetsgivare.

Individ- och familjeomsorg

De flesta verksamheterna inom socialtjänsten, som legat på olika platser i Västerås, flyttar under 2022 ihop i Socialtjänstens hus på Sigurdsgatan.

En ny socialtjänstlag är under utarbetande och föreslås att träda i kraft 2023. Av förslagen framgår bland annat att socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv och att verksamheten ska inriktas på att vara lättillgänglig. Ett förslag anger att socialnämnden får, med några undantag, tillhandahålla insatser utan föregående individuell behovsbedömning.

Från 2023 kommer barn som placeras i skydd med medföljande förälder omfattas av ett eget biståndsbeslut. Idag är dessa barn medföljande till sin förälder. Det kommer att innebära en förstärkning av rättssäkerhet och skydd för dessa barn. Det kommer också att medföra en kostnadsökning.

UPPLEVA OCH GÖRA

Utbyggnaden av många kommuner i landet fortsätter och behovet av lokaler och anläggningar för idrott, fritid, och kultur behöver följa denna utveckling. Betydelsen av koordinerad planering mellan olika kommunala verksamheters behov ökar allt mer, beroende på begränsade ytor och begränsade ekonomiska resurser. Framväxten av nya stadsdelar och förändringar i den offentliga miljön ställer också krav på spontanidrottsytor, grönområden, mötesplatser och platser för idrott, lek och friluftsliv.

En långsiktig strategisk planering för lokalförsörjning krävs för att kunna dimensionera och tillgodose invånarnas behov av idrotts- och friluftsanläggningar. Inom den närmsta planeringsperioden aktualiseras arbetet i Västerås med att ersätta Arosvallen samt inomhusarenan för friidrott. Arbetet med ett nytt ridcenter i östra Västerås kommer att starta upp med projektering och framtagande av behovsanalys. Verksamheten vid Vedbobacken kommer att utvecklas.

Socialtjänstens hus. Illustration: Et-Cetera.

BYGGA, BO, MILJÖ OCH TRAFIK

Planeringsinriktningen i Västerås är att ha en beredskap för 230 000 invånare till 2050 och 40 000 nya bostäder. Det innebär 1 250 färdigställda bostäder per år. Planeringsinriktningen innebär också att näringslivsmarken behöver öka med 680 hektar. Utöver detta finns behov av mark för samhällsfastigheter och mark för allmänna platser, som vägar, lokal-gator, parker och naturmark. Det är av stor strategisk betydelse att Västerås stad aktivt förvärvar mark för att stimulera och styra den fortsatta utvecklingen och tillväxten.

Det finns goda förutsättningar för ett fortsatt bostadsbyggande i Västerås. Priserna för bostäder i Västerås fortsatte under 2021 att öka för såväl bostadsrätter som villor. Antalet färdigställda bostäder minskade 2020, men förväntas öka igen 2022. Dock kan ökade materialpriser bromsa denna utveckling. Antalet påbörjade bostäder i flerbostadshus kommer sannolikt att påverkas negativt av en osäkerhet kring tillgången på cement.

Under de närmaste åren ligger tunga och viktiga gatuinvesteringar i Västerås stads investeringsplan. Exempel är Västerleden på Erikslund, en ny väg som förbinder Barkarö med Örtagården, omfattande åtgärder på Kopparbergsvägen, satsningar på framkomlighetsåtgärder för kollektivtrafik, förbättrade cykelpendlingsstråk samt gatubyggnationer i Kopparlunden, på Oxbacken och i anslutning till Sätra.

Upprustningen av Stora Torget och Bondtorget inväntar beslut om arkeologisk förundersökning.

I takt med att projekt som Kopparlunden och Mälarporten blir mer konkreta så kommer vägnätet att behöva byggas om, vilket trafikanterna kommer att märka av under många år framöver.

Ett ökat antal bostäder och verksamheter i centrala lägen kommer att innebära ökade anspråk på trafiksystemet och på stadens gröna miljöer.

Det finns sedan många år en underhållsskuld för både gator och grönytor. Med ett ökat besöksstryck ökar slitaget på anläggningarna, och det finns risk för ett ökat behov av att göra akuta åtgärder.

Framtida Kulturparken, Kopparlunden. Illustration: Archus och Sweco Architects.

Pandemin påverkade kollektivtrafiken tydligt. Resandet minskade med cirka 30 procent. Kollektivtrafiken kördes med normal kapacitet. Under andra halvan av 2021 syntes en återhämtning av resandet och ökningen upp till tidigare resandeknivåer väntas fortsätta in i 2022. I mars 2022 startar en ny servicelinje och ett nytt upplägg för Flextrafiken sjösätts.

Parkeringshuset Oxen i Oxbackens centrum kommer att färdigställas under 2022. Parkeringshuset byggs inom ramen för Västerås Parkerings AB.

För 2021–2024 avsatte kommunstyrelsen ekonomiska medel som extra satsning för detaljplanering (5 mnkr för 2021 och 10 mnkr per år därefter). Satsningen på detaljplaner innebär också behov av att utöka resurserna i genomförandeskedet, det vill säga bygglov och lantmäteri. I takt med att detaljplaner blir klara så ökar också inflödet av ärenden till dessa verksamheter.

Förändringar kommer att ske i avfallslagstiftningen. Det kommer att innebära skärpt tillsyn och kontroll inom flera områden som hantering av farligt avfall, hantering av bygg- och rivningsavfall samt avfallstransporter. Delar av denna komplicerade tillsyn är svår att avgiftsfinansiera i tillräcklig grad, då det många gånger handlar om att genom uppsökande verksamhet leta efter företag och andra verksamheter som inte uppfyller lagstiftningen.

Nya verksamheter som blivit anmälningspliktiga enligt miljöbalken är bland annat nagelsalonger, barberare och

verksamheter som gör hål i huden, oavsett metod. Det gör att ytterligare ett 100-tal verksamheter behöver regelbunden tillsyn.

Från och med 2024 blir det obligatorisk efterhandsdebitering av livsmedelskontrollen. Vid övergången till efterhandsdebitering är det viktigt att det inte finns någon kontrollskuld, utan att alla verksamheter har fått den kontroll de har betalat för. Antalet livsmedelsinspektörer förstärks under 2022 och eventuellt 2023 för att beta av den kontrollskuld som bland annat uppstått under pandemin.

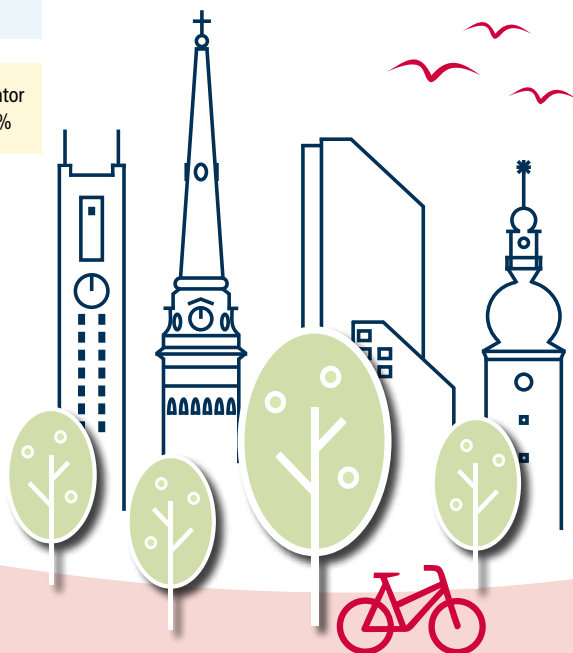
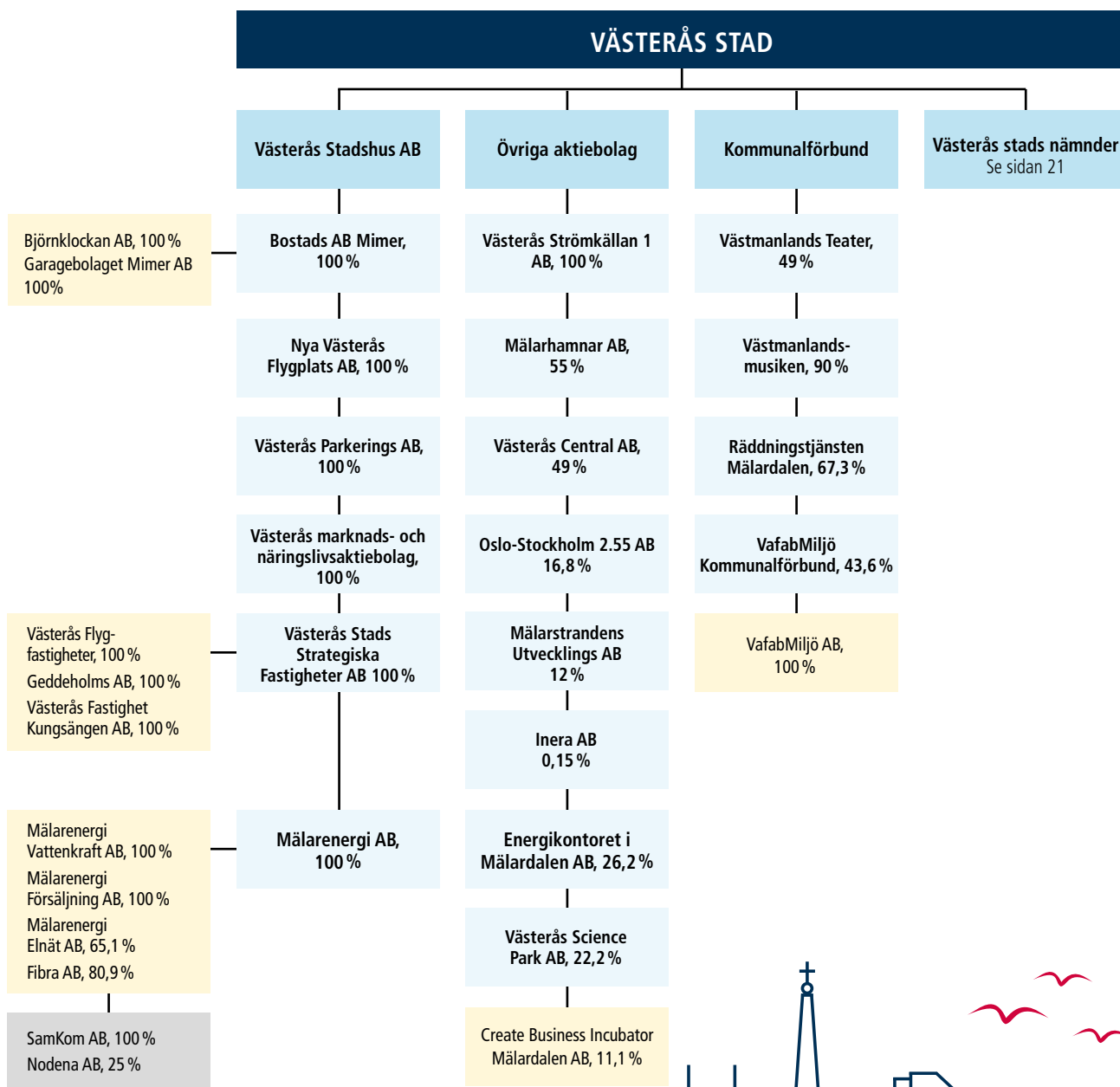
Energibranschen ser över och utvecklar sin strategi för att effektivare möta såväl miljömässiga och samhällsliga ambitioner, som förändrade kundmönster och efterfrågan på nya produkter och tjänster. Förändringar i marknadens grundstruktur och aktörer förväntas till följd av ökad digitalisering och omställning till ett koldioxidsnålt samhälle. Mälarenergi är aktiva inom forskning och utveckling inom områdena digitalisering och produktionsoptimering.

NÄRINGS LIV OCH ARBETE

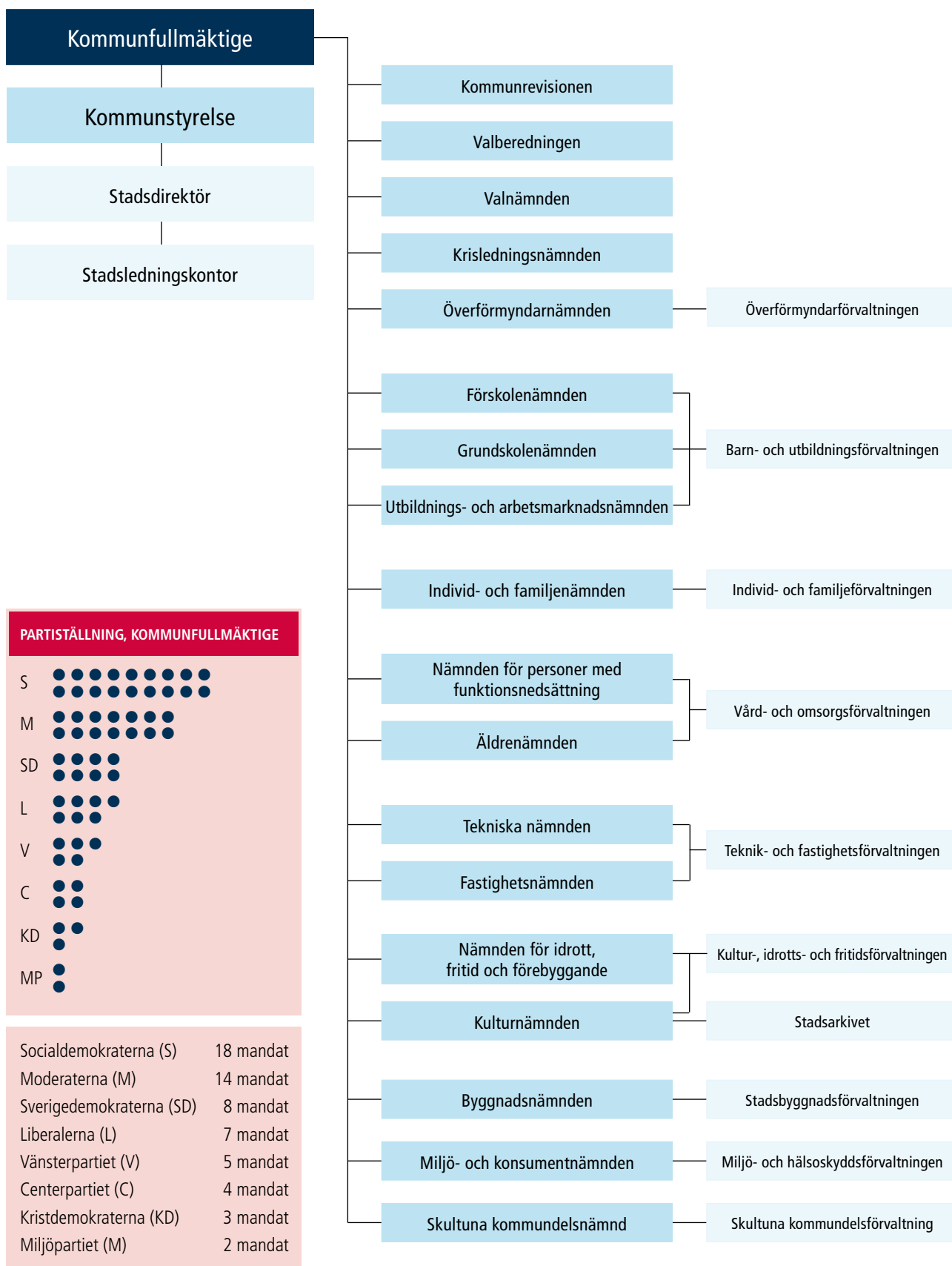
Den förväntade utvecklingen med borttagna pandemirestriktioner kring resor och möten medför att uppdraget att locka möten och besökare till Västerås påverkas positivt.

Fortsatt arbete med Valfärdsjobb är en viktig åtgärd för att minska människors beroende av ekonomiskt bistånd och öka möjligheten till självförsörjning.

Koncernstruktur

Västerås stad 2021-12-31

PARTISTÄLLNING, KOMMUNFULLMÄKTIGE

S	●●●●●●●●●●●●●●●●
M	●●●●●●●●●●●●
SD	●●●●●●
L	●●●●●●
V	●●●●
C	●●●●
KD	●●
MP	●●

Socialdemokraterna (S)	18 mandat
Moderaterna (M)	14 mandat
Sverigedemokraterna (SD)	8 mandat
Liberalerna (L)	7 mandat
Vänsterpartiet (V)	5 mandat
Centerpartiet (C)	4 mandat
Kristdemokraterna (KD)	3 mandat
Miljöpartiet (M)	2 mandat

Väsentliga privata utförare

En privat utförare, även kallad kommunalt uppdragsföretag, är en annan juridisk person, till vilken kommunen med stöd av kommunallagen 3:18 och 3:19 överlämnat vården av en kommunal angelägenhet.

Överlämnandet ska ha skett på ett sätt så att kommunen inte fått ett betydande inflytande. Överlämnandet kan ske genom upphandling enligt lag om offentlig upphandling, lag om valfrihetssystem eller på annat sätt. Bland uppdragsföretagen ingår:

- Kommunala entreprenörer; företag som helt ägs av andra juridiska personer än kommunen och till vilka kommunen överlämnat vården av en kommunal angelägenhet.
- Samägda företag; företag där kommunens röstandelar understiger 20 procent. För Västerås stads del är det följande:
  - Västerås Science Park AB (22,2 %) överstiger 20 procent men ingår inte i koncernsammanställningen
  - Mälarstrandens Utvecklings AB (12 %)
  - Oslo-Stockholm 2.55 (16,8 %)
  - Inera AB (0,15 %)

Friskolor definieras inte som uppdragsföretag, men tas ändå med som information.

All beräkning av hur stor andel av verksamheten som utförs av en privat utförare är gjord efter hur stor andel av kostnaderna som har gått till densamma.

ÄLDRE OCH PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING

Inom äldreomsorgens olika boenden (äldreboende, demensboenden, servicehus och korttidsplatser) finns en mix av utförare där hälften av platserna är upphandlade och hälften drivs i egen regi. Korttidsplatser fanns endast i egen regi, för servicehus var andelen lägenheter i egen regi 94 procent och inom äldreboende var hälften (49 procent) i egen regi.

Inom hemvården, som erbjuds via lagen om valfrihetssystem (LOV), fanns 2021 sex privata utförare. Privata utförare stod för 66 procent av antalet hemvårdstimmor. Antalet kunder är dock lägre då alla privata aktörer inte utför all typ av hemvård, till exempel nattinsatser.

Av de särskilda boendena för personer med funktionsnedsättning (LSS och SoL)

var 22 procent (räknat i antal lägenheter) upphandlade enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). De upphandlade enheterna drivs av fyra olika privata utförare samt i egen regi i de fall dessa lagt bästa anbud eller, av någon anledning, övertagit upphandlad verksamhet från en privat utförare.

Boendestöd, avlösar- och ledsagar-service, personlig assistans ickeval, daglig verksamhet samt kvalificerad tillsyn av övervakande karaktär är organiserade enligt lagen om valfrihetssystem (LOV). Daglig verksamhet enligt LSS hade 770 beviljade platser och boendestöd SoL hade 540 beviljade beslut. Privata utförare hade 60 procent av kunderna inom boendestöd, men 70 procent av utförda timmar.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Inom socialomsorgen finns det verksamheter som helt sköts av externa utförare. All institutionsvård och familjehem för vuxna drivs av privata utförare. Det finns cirka 100 utförare för HVB-hem för barn och unga utifrån LOV och i övrigt sker avrop via Adda. En ökande andel familjehem för barn och unga drivs av privata utförare.

KULTUR OCH FRITID

Inom kultur- och fritidsområdet genomförs övervägande delen i egen regi, men i Tillberga drivs fritidsgård, fritidsklubb, öppen förskola, biblioteksverksamhet samt badhus, sporthall, idrottsanläggning och motionsspår av privat utförare. Ytterligare två fritidsgårdar drivs av privat utförare. Västerås stad har överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) med ett par föreningar gällande kolloverksamhet och med en annan förening gällande förebyggande verksamhet. Driften av Lögarängsbadet är också upphandlad.

SKOLOR OCH FRISKOLOR

Förskoleverksamhet utförs till 34 procent av privata utförare. Pedagogisk verksamhet (dagbarnvårdare) utförs till 100 procent av privata utförare, efter att kommunal verksamhet upphörde 1 juli 2019.

Fristående skolor stod för 25 procent av kostnaden för grundskolan. Friskolorna har 25 procent av grundskolans elever inkluderat förskoleklass och grundsärskola. Fristående gymnasieskolor har 37 procent av gymnasieeleverna. All gymnasiesärskola i Västerås utförs i egen regi. 92 procent av vuxenutbildningen bedrivs i privat regi.

ÖVRIG VERKSAMHET

Kollektivtrafiken utförs av Region Västmanland.

EGEN REGI OCH KÖPT VERKSAMHET	Total kostnad 2021, tkr	Andel köpt, %
Hemtjänst	471 388	61
Hemsjukvård	161 633	66
Särskilt boende totalt	976 179	37
Dagverksamhet, mötesplats och restaurang totalt	43 557	12
Boende enligt LSS	446 411	29
Personlig assistans enligt LSS	59 825	100
Daglig verksamhet enligt LSS	136 881	23
Avlösare, korttidsvistelse och ledsagare enligt LSS	24 298	67
Boendestöd, dagverksamhet och tillsyn enligt SoL	54 994	67
Institutionsvård	130 220	100
Familjehem	116 638	51
Boende social omsorg	99 691	46
Öppna insatser	92 601	23
Ensamkommande flyktingbarn	7 910	39
Koloniverksamhet	4 173	100
Simhall, idrottshall, motionsspår	179 095	14
Fritidsgård och öppen fritidsverksamhet	52 203	12
Kultur och fritid övrigt	192 208	3
Gatuverksamhet	96 268	32
Parkverksamhet	22 441	23
Kollektivtrafik inklusive färdtjänst	250 508	100
Förskola	1 169 677	34
Pedagogisk omsorg (dagbarnvårdare)	37 251	100
Grundskola	2 046 937	25
Fritidshem	270 236	15
Gymnasium	694 854	40
Vuxenutbildning	141 369	92
Arbetsmarknadsåtgärder	9 834	34

Kommunstyrelsens ledamöter

Staffan Jansson, S
Ordförande

Jesper Brandberg, L
1:e vice ordförande

Elisabeth Unell, M
2:e vice ordförande

Ann-Louise Molin Östling, S

Carin Lidman, S

Anna Lundberg, L

Vicki Skure-Eriksson, C

Anna Thunell, MP

Anna Hård af Segerstad, M

Marcus Jacobson, M

Emil Thessén, -

Anna Maria Romlid, V

Amanda Grönlund, KD

Kommunstyrelsen leder förvaltningen av kommunen och kan beskrivas som kommunens regering. Den utses av kommunfullmäktige och består av 13 ledamöter. De politiker som representerar majoriteten kallas kommunalråd medan övriga är oppositionsråd.

Kommunstyrelsen samordnar planering och uppföljning av Västerås stads ekonomi, finanser och verksamheter. Den har också insyn i övriga nämnders och styrelsers verksamhet samt behandlar alla ärenden innan de läggs fram för beslut i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen beslutar till största delen i frågor av övergripande karaktär och strategier.

Efter kommunvalet 2018 bildade Socialdemokraterna, Liberalerna, Centerpartiet och Miljöpartiet majoritet.

Västerås stads och bolagens styrmodell

Kommunfullmäktige beslutar om finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Fullmäktige beslutar även om mål och riktlinjer för både den kommunala verksamheten och för den verksamhet som bedrivs i bolag och kommunalförbund. God ekonomisk hushållning innebär att varje generation ska bära kostnaderna för den service som de själva konsumerar. Västerås stad behöver vårda sina tillgångar, värna kvaliteten och i hög grad finansiera investeringar med egna medel. För att säkerställa god ekonomisk hushållning

över tid är det viktigt att ha en långsiktig planering, där 10-årsprognosen är ett verktyg och den längre befolkningsprognosen ett annat.

Västerås stad planerar för god ekonomisk hushållning genom att kommunfullmäktige antar övergripande mål för verksamheten, mål för de strategiska utvecklingsområdena samt finansiella mål. Dessa mål ska genomsyra verksamheterna genom att nämnder och styrelser arbetar in dem i verksamhetsplanerna.

Kommunfullmäktige beslutar även om bolagens mål i ägardirektiv samt i förbundsordningar för respektive kommunalförbund samt om finansiella mål för koncernen som helhet.

Västerås stads värdegrund och vision är två grundläggande inriktningar för arbetet. De präglar arbetet här och nu, men fungerar också som kompassriktning för strategier och vägval framåt.

VISION 2026 – STADEN UTAN GRÄNSER

Västerås 2026 – Staden utan gränser är en visionsbild för det Västerås vi vill ska vara verklighet 2026. Hur ska vår stad vara och se ut då? Visionsbilden ska ge alla som arbetar i staden en gemensam riktning och ett mål att arbeta för. I visionen finns ett antal mål att sträva mot. De är uppdelade i fem rubriker:

- **Världsledande kunskap:** Vi ser framför oss en stad som framgångsrikt kombinerar teknisk utveckling med mänskliga behov.
- **Tillsammans för Västerås:** Vi vill att du ska känna dig delaktig och vilja vara med och bidra till en trygg och harmonisk stad.
- **Den mälarnära staden:** Vårt sjö-nära läge ger förutsättningar för att expandera och utvecklas som stad.
- **Västerås i världen, världen i Västerås:** Genom kreativa samarbeten skapar vi mervärden som alla kan ta del av.
- **Handlingskraft och stolthet:** Vi kombinerar innovationer och mänsklig samverkan vilket ger resultat. Vi visar handlingskraft och förmåga att leverera.

AGENDA 2030

Västerås stad ska fortsatt växa hållbart och starkt. Det betyder att arbetet fortsätter på den inslagna vägen och tar avstamp i Agenda 2030 och de 17 globala hållbarhetsmålen för all planering och allt arbete. De strategiska utvecklingsområdena för mandatperioden har en tydlig koppling till hållbarhetsmålen.

För att konkretisera hållbarhetsarbetet till lokal nivå har kommunfullmäktige antagit två program; ett ekologiskt och ett socialt hållbarhetsprogram. Båda innehåller mål och ambitioner för hållbarhetsarbetet.

- **Ekologiskt program** uttrycker att Västerås ska vara långsiktigt ekologiskt hållbart. Det innebär att inverkan på miljö- och klimatförändringar kontinuerligt minskar, påverkan på miljön ligger inom de planetära gränserna och de ekologiska fotavtrycken är på en hållbar nivå.
- **Socialt program** uttrycker att Västerås ska verka för en stad och en landsbygd som för lång tid framöver och med gemensamma vägval skapar jämlika förutsättningar och en stark tillit som leder till en aldrig sviktande tro på en god framtid. För att uppnå jämlika förutsättningar ska Västerås stad prioritera insatser mot målgrupper som har sämre förutsättningar att infria sina rättigheter. Jämlika förutsättningar är Västerås stads sätt att arbeta med Agenda 2030-devisen "Ingen ska lämnas utanför". Det innebär att allt arbete ska jämställdhetsintegreras samt att ett barnrättsperspektiv ska genomsyra alla beslut som rör barn.

Programmen ska utgöra ett underlag för gemensamma och enskilda aktiviteter för att nå de övergripande målen – en hållbar utveckling av staden.

GRUNDUPPDRAG

Grunduppdraget är formulerat i reglementet för nämnderna, i förbundsordning för kommunalförbund och i ägardirektiv för bolag.

MÅL OCH INRIKTNINGAR

Kommunfullmäktiges mål utifrån de fyra perspektiven, Kund, Kvalitet, Medarbetare och Ekonomi, ska bidra till en helhet gällande finansiella mål och mål för den kommunala verksamheten.

Kund och Kvalitet ligger nära varandra; genom en god kvalitet är sannolikheten stor att kunden blir nöjd. För att kunna leverera god kvalitet krävs tydliga uppdrag och fokus på resultatet. Medarbetare med rätt kompetens och en god arbetsmiljö är viktiga förutsättningar för en kostnadseffektiv verksamhet. En effektiv verksamhet med en ekonomi i balans ger hållbarhet över tid och sätter ramarna för verksamheternas finansiella utrymme.

PERSPEKTIV	ÖVERGRIPANDE MÅL
Kund	Vi har nöjda kunder och invånare
Kvalitet	Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat
Medarbetare	Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens
Ekonomi	Vi har ekonomi i balans

Risk- och internkontroll

Riskhantering och internkontroll ingår som en del i Västerås stads styrsystem. Arbetet utgår därför från förvaltningars och nämnders övergripande uppdrag och mål.

Nämnder och styrelser ska, enligt bland annat kommunallagen (2017:725) systematiskt och årligen arbeta med riskhantering och internkontroll. Även concernens bolag och kommunalförbund arbetar med riskhantering och internkontroll och rapporterar till Västerås stad.

Kommunstyrelsens uppgift är att leda och samordna arbetet samt att ha uppsikt över verksamheten, oavsett organisatorisk form. För viss verksamhet sker också tillsyn från andra tillsynsmyndigheter.

Risk- och internkontrollplaner för 2021 fastställdes av nämnder, styrelser, kommunalförbund och bolag i samband med budgetarbetet och följs upp i samband med bokslutet för 2021.

SYSTEMATISKT ARBETE

Arbetet med riskhantering och internkontroll i Västerås stad ska säkerställa

- ändamålsenlig och effektiv verksamhet
- tillförlitlig ekonomisk rapportering
- efterlevnad av tillämpliga lagar och förordningar
- skydd av människors liv och hälsa
- samhällets funktionalitet och grundläggande värden
- skydd av miljö och egendom
- attraktivitet och förtroende.

UPPFÖLJNING

Västerås stad har under året tagit fram 136 unika risker och prioriterat bland dem. Till de riskerna tog Västerås stad även fram aktiviteter och kontroller, för att minska eller ta bort sannolikheten för att riskerna ska inträffa. Cirka 40 procent av aktiviteterna var vid uppföljning i slutet av året markerade som färdiga. Resterande aktiviteter pågick fortfarande, med olika nivå av färdiggrad.

Inom perspektiven Kund och Kvalitet lyfte Västerås stad risker kopplat till trygghet i skolmiljön, närvaro, elevhälsa, placeringsprocess, elevers rätt till skolgång, rätt förutsättning att matchas mot arbets-

marknaden samt pedagogisk segregation. Bland annat arbetade man under året med aktiviteter för att

- stärka/öka samverkan mellan nyckelpersoner
- tydliggöra informationen till elever och vårdnadshavare
- ta fram en gemensam rutin för skolpliktsbevakning
- samverka för att ge stöd och möjlighet till att utveckla en likvärdig skola.

Risk förknippad med missförhållanden och sekretess minskade tack vare genomförda aktiviteter, men riskbedömningen kvarstår då missförhållanden fortsatt förekommer.

Västerås stad lyfte fram flera risker kopplade till fastigheter och tekniska anläggningar, bland annat risk för brand/vattenskada, långvariga driftavbrott, låg park- och gatustandard och försämrad framkomlighet i centrum. För att minska dessa risker inventerade Västerås stad bland annat reservkraften och införskaffade reservaggregat. Tillsammans med Mälarenergi tog Västerås stad fram gemensamma rutiner för att samordna och koordinera underhållsåtgärder.

Inom perspektivet Medarbetare lyfte Västerås stad risker med att inte klara kompetensförsörjningen, stor personalomsättning, svårigheter med att rekrytera, kompetensbrist samt risk för smitta och risk för hot och våld. Aktiviteter som Västerås stad lyfte är organisationsöversyner, kompetensutvecklingsprojekt, kontinuitetsplaner samt identifiering av brister i säkerhetsarbetet.

Inom perspektivet Ekonomi lyfte Västerås stad risker förknippade med att inte klara tilldelad budget, obalans

mellan förväntanstryck och budgetram, brister i planering av lokaler som kan ge ekonomiska konsekvenser, mutor och korruption, otillåtna direktupphandlingar, bristfällig uppföljning av avtal samt finansiella risker.

Uppföljningen visar bland annat på att aktiviteter och kontroller under året minskat risken för budgetunderskott. Kartläggning och registrering av avtal skedde under året och Västerås stad tog fram ett utbildningspaket kring upphandling och inköp. Västerås stad tog även fram en lokalbehovsplan inom skolan där fristående aktörers bedömda volymökningar finns med. Västerås stads olika verksamheter började samverka kring lokalförsörjning på lång sikt och den samverkan kommer att fortsätta även kommande år.

Bolagen angav bland annat att de under året etablerat löpande kontakt med Västerås stads finansavdelning för att motverka finansiell risk. De utförde kontroller och stickprov löpande för att minska risker inom fakturaflöden och avtalstecknande. Bolagen tog fram en ny process för nybyggnation för att minska riskerna som kommer av en hög investeringstakt. De ska även minska lönsamhetsrisker genom tidigt deltagande i processer och genom att se över affärs- och marknadsstrategier.

Bedömningen är att många av dessa risker kvarstår och att aktiviteterna behöver fortsätta under 2022. Pandemin har medfört att utåtriktade aktiviteter inte gett den effekt som man hoppats på. I vissa fall har pandemin försvårat samverkan i planerade aktiviteter.

Väsentliga risker

Under avsnitten Förväntad utveckling och Hållbar utveckling redovisas förutsättningar som på olika sätt påverkar Västerås stad och dess koncern. I det här avsnittet redovisas identifierade risker – dels kopplade till omvärlden och den hållbara utvecklingen, dels verksamhetsspecifika risker som inte går att utläsa i det ekonomiska resultatet. Riskerna är identifierade inom koncernen och påverkar i olika omfattning de organisationer som ingår.

COVID -19

Pandemins följdverkningar är omfattande, både för människors liv och hälsa och för ekonomier och marknader. Arbetet har sedan mitten av mars 2020 i allt väsentligt handlat om att hantera risker och påverkan som uppstått genom pandemin. Flera aktörer har ställt in stora delar av sin ordinarie, planerade verksamhet och styrt om sin verksamhet för att säkra samhällsviktiga tjänster och funktioner. Beroende på smittläget har regeringen beslutat om olika restriktioner som påverkat vissa verksamheter på ett avgörande sätt.

Pandemin har gjort att många aktörer låtit en stor del av personalen arbeta på annan plats än ordinarie arbetsplats. Arbete från bostaden har varit vanligast och det har i sig medfört utmaningar kopplat till digitala tjänster, digital förmåga, säkerhet, hälsa och arbetsmiljö. Det har krävt anpassning av arbetsformerna för att medarbetare ska kunna prestera och känna sig motiverade, men samtidigt arbeta på ett smittsäkert sätt.

Pandemins påverkan på ekonomin har avtagit under 2021. I kombination med ett ökat marknadspris på ett flertal av koncernens produkter ger det ett betydligt bättre resultat 2021 jämfört med 2020. Viss kvarvarande påverkan finns dock, bland annat gällande mängden avfall och inom turismnäringen.

KOMPETENSRISK

Den demografiska utvecklingen visar att andelen invånare i arbetsför ålder minskar och försörjningsbördan blir högre. Detta påverkar inte bara kostnaderna utan

även möjligheten att få bemanning med rätt kompetens – och på sikt även att få efterfrågad bemanning överhuvudtaget. Att effektivisera verksamheterna och vara en attraktiv arbetsgivare är viktiga punkter för att minska risken för kompetens- och personalbrist.

ELEFFEKTBRIKST

Exploateringstakten i Västerås är fortsatt hög, vilket är positivt, men det finns en risk att effekten inte kommer att räcka till i Västeråsregionen. Effektbristen är dimensionerande för regionens utveckling. Denna risk har varit känd under en längre tid och arbete pågår på statlig nivå för att hitta en långsiktigt hållbar lösning.

VERKSAMHETSRIK/AFFÄRSRIK

Flera av organisationerna inom koncernen bygger sin verksamhet på tillstånd och certifikat. Om de av någon anledning inte skulle få dem förnyade är risken att verksamheten inte kan fortsätta. Omvärldsbekvakning och ett aktivt arbete för att leva upp till aktuella krav minskar risken. Ett gemensamt arbete mellan ägare, utförare och kunder är viktigt för att åstadkomma nödvändiga förändringar.

INHyrDA OBJEKT

Inom koncernen finns ett antal avtal på inhyrda objekt. Det finns en risk till minskat nyttjande om till exempel uthyraren hamnar på obestånd. Ytterligare risker rör ansvarsförhållandet samt intäktsbortfall om en extern nyttjare hamnar på obestånd. För att minimera riskerna behöver avtalen hela tiden följas upp.

SOCIAL ORO

I vissa bostadsområden finns en ökande social oro, ofta i områden med låg sysselsättning, trångboddhet och barnfattigdom. Västerås stad och Mimer arbetar aktivt för att minska den sociala oron genom bland annat ombyggnationer, trygghetsvårdar och satsningar på aktiv fritid.

HAVERIRISK

Inom bland annat Mälarenergi och Mälarhusarna finns risk för haveri med driftavbrott som följd, vilket leder till utebliven produktion eller distribution. Kostnadsökningar och intäktsbortfall uppstår snabbt. För att täcka detta har bolagen tecknat egendoms- och avbrottsförsäkringar.

ANLÄGGNINGSRIK

Inom koncernen finns anläggningar till stora värden, framför allt bostäder, lokaler och anläggningar för el och värme. Det är viktigt att verksamheten kan fortsätta att nyttja anläggningarna för att inte riskera intäktsbortfall och ökade kostnader. Underhållsplaner och förnyelseinvesteringar minimerar risken. Underhållet av framför allt fastigheter är något eftersatt.

ÖVERHETTNING BYGGSEKTORN

Stor efterfrågan på bostäder och verksamhetslokaler har inneburit en kraftigt ökad byggnation, med ökade byggkostnader som följd. För bostäder innebär detta en högre prissättning, med risken att dessa dyrare bostäder står tomma om efterfrågan minskar. För verksamhetslokaler innebär det att kostnaden per deltagare i verksamheten blir högre. När skatteintäkter eller annan intäkt inte ökar i motsvarande grad finns risk för underskott om verksamheten inte kan effektivisera i samma takt.

IT-RISK

En ökad IT-risk finns i hela samhället i och med ökande digitalisering. Vissa verksamheter är mer känsliga än andra för dataintrång med mera. Riskerna kan minskas genom att öka medvetenheten om dem och genom att se över till exempel behörigheter och arbeta aktivt med säkerhetsskydd.

OPERATIV RISK

Operativ risk är fel och brister i koncernens rutiner som kan leda till ekonomiska och förtroendemässiga förluster. Kvalitetsbrister i administrativa rutiner, otydlig arbetsfördelning och otydliga arbetssätt samt bristande kompetens skapar extra arbete, kvalitetsbrister och ökade kostnader. Vissa övergripande rutiner finns, men generellt är det varje enhet som svarar för sina rutiner och detta ska också följas i internkontrollplaner.

POLITISK RISK

Politisk risk handlar främst om förändringar i regelverk (direkta eller indirekta), skatteuttag och resursfördelning. Politiska risker är svåra att förutse, men en aktiv omvärldsbevakning ger ökad möjlighet att hinna agera.

MILJÖ- OCH KLIMATRISKER

Miljörisker finns inom flera områden. Ett systematiskt underhåll av anläggningar och regelbundna utsläppsmätningar, brandsyner med mera ger förutsättningar att upptäcka brister innan olyckor sker.

Klimatförändringar med varmare somrar riskerar att öka dödligheten på bland annat särskilda boenden om de saknar kylanläggningar. Klimatförändringarna kan också öka risken för skyfall och översvämningar. De riskerar också att ge ekonomisk påverkan, bland annat för värmeverksamhetens bränslekostnader och intäkter, men också för produktionsanläggningarnas underhållskostnader.

PRISRISKER

Prisrisker finns framför allt hos Mälarenergi, där bolaget säljer fastprisavtal med rörlig förbrukning, och hos Mimer, där lagstiftning starkt reglerar hyressättningen. Mälarenergi använder elterminer för prissäkring samt kan delvis öka elproduktionen i kraftvärmeverket för att dämpa risken.

INKÖP OCH KORRUPTION

Koncernen gör externa inköp för betydande summor och det är många medarbetare som är involverade i processen. Det finns en risk att det fakturerade inte levereras eller inte motsvarar önskad kvalitet, leveranstid eller pris, vilket leder till ökade kostnader. En väl fungerande inköpsprocess ger förutsättningar för korrekta inköp. Koncernen har upparbetade rutiner för att motverka korruption och muta.

KREDITRISKER

Kreditriskerna kan minskas genom en systematisk och väl fungerande funktion för kreditkontroll. Det är respektive organisation som ansvarar för kredithanteringen, men generellt inom koncernen är kreditkontrollen god.

VALUTARISKER

Finanspolicyn hanterar valutarisker och generellt sker 100 procents valutasäkring vid större transaktioner.

FINANSIERINGSRISK

Koncernen bedriver en kapitalintensiv verksamhet med generellt stora svängningar i likviditeten. Västerås stads internbank hanterar koncernens finansiering och i enlighet med finanspolicyn sprids förfall för att säkra tillgång till ny finansiering.

RÄNTERISKER

Ränteförändringar kan innebära ökade upplåningskostnader för koncernen. Risken kan minimeras genom räntebindning. Västerås stads internbank hanterar ränterisker enligt finanspolicyn och olika räntebindningstider minskar risken.

Finans

FINANSNETTO

Budgeterat finansnetto 2021 var 78 mnkr. Utfallet blev 279 mnkr. Främsta förklaringen till resultatet är realiserade och orealiserade vinster i tillgångsförvaltningen, 255 mnkr, efter ett mycket gynnsamt börsår med rekordartade uppgångar på mellan 25 och 35 procent.

Längre kontrakt på inhyrda lokaler klassificeras från 2021 som finansiell leasing. Därmed redovisades delar av de tidigare hyreskostnaderna som avskrivningar och räntekostnader, vilket ökade Västerås stads redovisade räntekostnader med 78 mnkr.

INTERNBANKEN

Kommunkoncernens kapitalförsörjning och skuldförvaltning är centraliserad till Västerås stads internbank. All extern upplåning och riskhantering sker i Västerås stads namn. Västerås stad lånar i sin tur ut till de kommunala bolagen.

Västerås stad har högsta möjliga kreditbetyg, AAA, sedan juni 2020 med negativa utsikter, från kreditvärderingsinstitutet S&P Global ratings. Kreditbetyget bekräftades senast i december 2021 och motiveras bland annat av Västerås stads mycket goda likviditet.

Kapitalbindningen för Västerås stad var 2,6 år per 31 december 2021. Räntebindningen var 4,0 år. Tillåtna intervall för ränte- och kapitalbindning är 1–5 år.

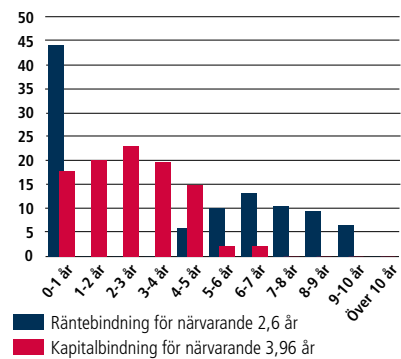
Västerås stad har genom valutaderivat eliminerat all valutarisk i upplåningen.

Mälarenergi AB hanterar löpande valutarisker kopplade till verksamheten enligt bolagets riskpolicy.

LIKVIDITETSFÖRVALTNING

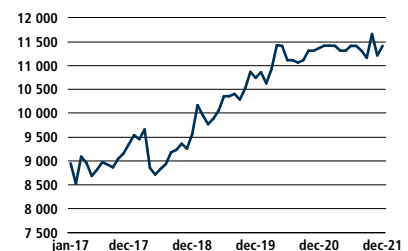
I februari 2020 antog kommunfullmäktige en ny finanspolicy som ger ökade möjligheter att placera i olika tillgångsslag. Syftet var att över tid åstadkomma en högre avkastning på Västerås stads överlikviditet samtidigt som Västerås stad kan upprätthålla en god betalningsberedskap och hög kreditvärdighet. Under hösten 2020 påbörjade Västerås stad en omfördelning av likvida medel till placeringar i en överlikviditetsportfölj. Överlikviditetsportföljen var fullt investerad med totalt 1 000 mnkr under första kvartalet 2021. Per 31 december 2021 var marknadsvärdet i portföljen 1 065 mnkr – en värdeökning med 6,5 procent.

KAPITAL- OCH RÄNTEBINDNING VÄSTERÅS KOMMUNKONCERN 2021-12-31

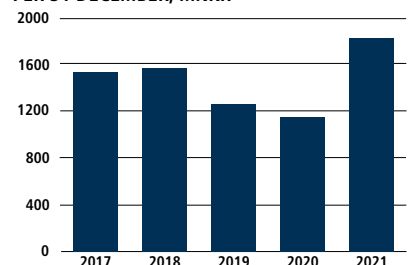

Västerås stad använder räntederivat för att hantera räntebindningen. Per 31 december 2021 hade staden 6 425 mnkr utestående i räntederivat.

VÄSTERÅS STADS EXTERNA UPPLÅNING 2017-2021

VÄSTERÅS STADS LIKVIDA NETTOTILLGÅNGAR PER 31 DECEMBER, MNKR

ÖVERLIKVIDITETSPORTFÖJ TILLGÅNGSSLAG, MNKR

	2021	2020
Räntebärande	675	300
Svenska aktier	114	0
Utländska aktier	275	0
Likvida medel	1	0
SUMMA marknadsvärde	1 065	300

VÄSTERÅS STADS UPPLÅNING 31 DECEMBER 2021

Upplåningsform	Rambelopp mnkr	Utestående mnkr
Kommuncertifikat	4 000	300
Europeiskt certifikatprogram	5 000	0
Obligationsprogram MTN	15 000	10 819
Bilateral upplåning		300
SUMMA	24 000	11 419

VÄSTERÅS STADS UTLÅNING 31 DECEMBER 2021

Bolag	mnkr
Bostads AB Mimer	6 221
Mälarenergi AB	4 019
Övriga bolag	604
SUMMA	10 844

VÄSTERÅS STADS BETALNINGSBEREDSKAP 31 DECEMBER 2021

Typ av betalningsberedskap	mnkr
Saldo i bank	757
Checkräkningskrediter	1 300
Låne- och kreditfaciliteter	2 000
Värdepapper	2 363
SUMMA	6 421

Pensionsredovisning

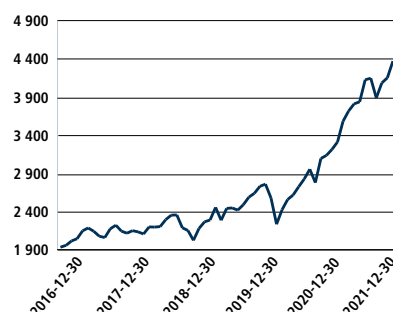
PENSIONSMEDELSFÖRVALTNING

Sedan 1999 har Västerås stad frigjort ett större kapital för långsiktig förvaltning, för att skapa en pensionsportfölj. Det huvudsakliga målet med kapitalförvaltningen är att minska belastningen från Västerås stads pensionsåtagande, både vad gäller likviditetsbehov och pensionskostnader.

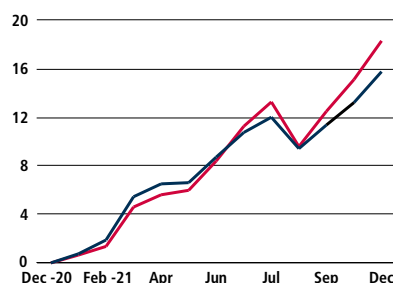
Senaste utökningen av pensionsportföljen skedde i bokslut 2010 och portföljen uppgick därefter till 435 mnkr. Ytterligare överföring av medel är önskvärt eftersom den framtida likviditetspåverkan kommer att öka påtagligt. I enlighet med finanspolicyn kommer Västerås stad att utöka pensionsportföljen med 500 mnkr under 2022. Överföringar till pensionsportföljen är en rent likvidmässig hantering och påverkar inte de aktuella verksamhetsårens driftsresultat.

2021 var ett historiskt bra börsår med breda uppgångar på världens aktiemarknader, mycket tack vare starkt stöd från expansiv penningpolitik och låga räntor från de stora centralbankerna. Stockholmsbörsens breda index steg med 35 procent.

STOCKHOLMSBÖRSEN 2018–2020 (SIXPRX)

PENSIONSPORFÖLJEN 2021
AVKASTNING MOT JÄMFÖRELSEINDEX

— Ackumulerad avkastning jämförelseindex
— Ackumulerad avkastning pensionsportfölj

Under 2021 har Västerås stad gradvis ökat andelen aktieexponering och marknadsvärdet för pensionsportföljen hade per 31 december 2021 ökat i värde med 172,2 mnkr till 1 112,6 mnkr, vilket motsvarar en värdeökning med 18,3 procent.

PENSIONSPORFÖLJEN TILLGÅNGSSLAG, MNKR ¹⁾

	2021	2020
Räntebärande	287,5	560,0
Svenska aktier	256,6	120,7
Utländska aktier	567,2	258,9
Likvida medel	1,3	0,8
SUMMA marknadsvärde	1 112,6	940,4

PENSIONSKOSTNADER, MNKR (inklusive löneskatt)

	Not	2021	2020
Förändring avsatt till pension	3	70,1	40,9
Avgiftsbestämd ålderspension	3	230,9	217,1
Pensionsutbetalningar	3	185,0	186,3
SUMMA exkl finansiella kostn.	486,0	444,3	
Finansiella kostnader	10	-7,3	10,7
SUMMA inkl finansiella kostn.	478,7	455,0	

UPPLYSNINGAR OM PENSIONS- ÅTAGANDE, MNKR (inklusive löneskatt)

	Not	2021	2020
Avsatt till pensioner	23	605,6	528,2
Kortfristiga skulder	27	270,5	249,5
(upplupen pension inkl löneskatt) ¹⁾			
Ansvarsförbindelser	29	2 301,5	2 354,6
SUMMA		3 177,6	3 132,3

Avgår: bokfört värde -1 112,6 -940,4
finansiella placeringar ²⁾

Återlån i verksamheten 2 065,0 2 191,9

1) Posterna innehåller även löneskatt till skillnad från motsvarande rader i noterna till resultaträkningen.

2) Från 2019 redovisas det bokförda marknadsvärdet på de finansiella placeringarna i enlighet med LKBR

Kulturfonden

Kulturfonden tillkom 1944. De medel som tillfördes fonden var 7,6 mnkr. Enligt reglementet för Kulturfonden får avkastningen, efter att 25 procent lagts till kapitalet, användas för bland annat stadens förskönande och stödjande av kulturell verksamhet. Avkastningen ska inte användas för sådana ändamål som normalt bekostas av skattemedel. Årets avkastning, i form av utdelning på andelar och aktier, uppgick till 4,0 mnkr. Ur fonden disponerades under året 3,0 mnkr för olika kulturella ändamål, som stipendier, offentlig konst med mera.

TILLGÅNGAR, MNKR

	2021	2020
Marknadsvärde		
Räntebärande tillgångar	75,0	85,5
Svenska aktier	31,7	21,3
Utländska aktier	76,1	51,0
SUMMA marknadsvärde	182,8	157,8

DISPONIBLA MEDEL, MNKR

	2021	2020
Ingående disponibla medel	21,3	21,3
Bidrag ur fonden	-3,0	-1,8
Avsättning till disponibla medel	3,0	1,8
Utgående disponibla medel	21,3	21,3

RESULTAT, MNKR

	2021	2020
Intäkter		
Räntor och aktieutdelning	4,0	2,4
Kapitalvinster	0,3	0,2
SUMMA intäkter	4,3	2,6
Kostnader		
Räntekostnader	0,0	0,0
Kapitalförluster	0,0	-13,2
Förvaltningskostnader	-0,1	0,0
SUMMA kostnader	-0,1	-13,2
Årets avkastning	4,2	-10,6

God ekonomisk hushållning

Bedömning av god ekonomisk hushållning görs genom att följa upp kommunfullmäktiges mål, inklusive de finansiella målen, balanskravet och målen för de strategiska utvecklingsområdena. Bolagen följs upp enligt ägardirektiven och kommunalförbunden enligt förbundsordningen. Från och med årsplan för 2021 finns också beslutat finansiellt mål för koncernen.

Bedömningen är att Västerås stad har en fortsatt god ekonomisk hushållning. Perspektiven Ekonomi och Medarbetare har förbättrats, men inom perspektiven Kund och Kvalitet finns det förbättringar att göra. Även 2021 präglades av pandemin och verksamheter fick anpassa sig till restriktioner. Fortsatt utveckling och effektivisering krävs för att klara de utmaningar som bland annat demografin ger framöver.

KUND OCH KVALITET

Västerås stads värdegrund Alltid bästa möjliga möte är en viktig utgångspunkt för målet "Vi har nöjda kunder och invånare" och fokus hos nämnderna ligger på bemötande, tillgänglighet och delaktighet. De kundundersökningar som utförts visar att kundnöjdheten fortsatt är hög och i flera fall högre än tidigare. Generellt har pandemin påverkat de personalintensiva verksamheterna mest, men nya digitala möjligheter till föräldrakontakt inom förskola och skola gav hög nöjdhet. Aktiviteter för att öka nöjdheten fortsätter, inom förskolan genom minskade barngrupper. Resultaten i jämförelse med andra kommuner är goda.

För att nå målet "Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat" är systematiskt kvalitetsarbete och effektiva processer i fokus, men även rätt verktyg och tillräckligt med resurser. Kvaliteten förbättrades inom flera områden – bland annat skolresultaten, andel ej återaktualiserade vuxna inom försörjningsstöd eller missbruk och andel vägnät med ny beläggning – men trots förbättringar nåddes inte alla uppsatta mål. Utvecklingsarbete pågår, bland annat bedrevs det pedagogiska arbetet utifrån en forskningsbaserad styrning baserad på aktuell forskning om framgångsrik undervisning,

ledning och organisation. I jämförelse med andra kommuner ligger Västerås stad ungefär i mitten.

EKONOMI OCH MEDARBETARE

Uppföljning av målet "Vi har ekonomi i balans" visar att Västerås stad fortsatt har en stabil ekonomi. De finansiella målen som kommunfullmäktige beslutat om uppnåddes 2021 och det lagstadgade balanskravsresultatet uppfylldes. I jämförelse med andra kommuner har Västerås stad fortsatt låga eller medelhöga kostnader inom flera verksamhetsområden och kostnaden för individ- och familjeomsorgen, som är bland de högre i landet, fortsätter att minska. Lokalkostnaden för förskole- och skollokaler fortsätter att öka i takt med investeringar, men nettokostnaden per kund/invånare bedöms sjunka inom flera områden – bland annat inom gymnasieskolan, stöd till personer med funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorgen.

Västerås stad har som mål att "Vi ska ha engagerade medarbetare med rätt kompetens". Det mäts bland annat i den årliga medarbetarundersökningen. Resultatet 2021 förbättrades något jämfört med föregående år, men ytterligare förbättring krävs för att nå målen för 2024. Nämnderna hade högre grad av måluppfyllelse 2021, jämfört med 2020. Sjukfrånvaron sjönk 2021 trots fortsatt pandemi, men ligger klart högre än målet.

STRATEGISK UTVECKLING

De strategiska utvecklingsområdena gäller för perioden 2019–2022 och dessa är Kraftsamling Skola först; En ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad med trygga och trivsamma stadsdelar/kommundelar samt En modern, attraktiv och hållbar kommunal verksamhet/organisation – med fokus på västeråsarnas behov.

Kraftsamling Skola först syftar till att Västerås ska bli en bättre stad att bo, verka och leva i för våra barn och unga. En viktig förutsättning för Västerås framtida utveckling är skolan. Målen är ökade kunskapsresultat för barn och unga samt att de ska

se ljusst på sin framtid och att de ska känna tillit till människor och samhälle. Under våren arbetade Västerås stad med lokala kraftsamlingar i två stadsdelar. Under sommaren utvärderades kraftsamlingarna och synkades samman med en satsning mot minskad segregation, för ökad effekt. Verktuget hållbarhetsanalys färdigställdes och användes för att enklare kunna prioritera insatser i en stadsdel.

Utvecklingsområdet för en hållbar stad hänger tätt samman med effektmålen för Kraftsamling Skola först och projekten jobbar samlat för att hitta synergieffekter. Inom uppdraget för minskad segregation genomfördes insatser för att minska gruppen UVAS, unga som varken arbetar eller studerar, och öka sysselsättningsgraden hos boende i fyra områden. Bland annat genom att rikta välfärdsjobben, där personer med försörjningsstöd får en anställning inom Västerås stad för att kunna bli självförsörjande, till unga personer och vårdnadshavare i dessa områden.

Utvecklingsområdet för en modern kommunal verksamhet syftar till att höja såväl kvalitet som effektivitet i verksamheterna, samtidigt som verksamheten ska ha en låg miljöpåverkan. Under året identifierades områden där det behövs insatser; innovationsorienterad styrning, flexibla och effektiva arbetssätt och lokaler samt mer av gemensamma och harmoniserade processer och tjänster. Pandemin har förändrat både arbetssätt och synen på effektivt och flexibelt arbete. De flesta bedömare ser att arbetslivet har förändrats permanent och utvecklingsområdet behöver fånga in det och säkra upp att Västerås stad tar nödvändiga och kloka steg framåt i detta.

Den samlade bedömningen är att Västerås stad kommer eller kan komma att nå målen i de strategiska utvecklingsområdena för perioden 2019–2022.

Västerås stads concerns bolag och kommunalförbund har varierande måluppfyllelse på de ekonomiska målen, men de flesta nåddes och utfallet på flera av målen var högre än tidigare år. VafabMiljö nådde inget av de fyra ekonomiska målen, men alla är förbättrade jämfört med 2020.

Hållbar utveckling

EN HÅLLBAR STAD

Västerås stad bedriver ett hållbarhetsarbete, både i kommunövergripande frågor och inom områden där kommunkoncernens verksamhet har en betydande påverkan. För att konkretisera hållbarhetsarbetet utifrån Agenda 2030 har kommunfullmäktige antagit två program för social respektive ekologisk hållbarhet. Programmen beskriver lokala mål och ambitioner och ska utgöra ett underlag för de gemensamma och enskilda aktiviteter som upprättas för att nå de övergripande målen och en hållbar utveckling av staden.

SOCIAL HÅLLBARHET

Målbilden är ett socialt hållbart Västerås som för lång tid framöver och med gemensamma vägval skapar jämlika förutsättningar och en stark tillit som leder till en aldrig sviktande tro på en god framtid. För att uppnå jämlika förutsättningar behöver Västerås stad prioritera insatser mot målgrupper som har sämre förutsättningar att infria sina rättigheter. Jämlika förutsättningar är Västerås stads sätt att arbeta med Agenda 2030-devisen "Ingen ska lämnas utanför", vilket hänvisar till att allt arbete ska jämställdhetsintegreras samt att ett barnrättsperspektiv ska genomsyra alla beslut som rör barn.

Särskilda händelser 2021

- **Förutsättningar att stärka den ekonomiska och sociala utvecklingen i socioekonomiskt eftersatta områden**

Västerås stad fick ett riktat stadsbidrag för perioden maj 2021 till april 2022 från Delegationen mot segregation. Den externa finansieringen ska ge effekter i arbetet kopplat till att motverka segregation, som utgår ifrån att alla västeråsare ska ha jämlika förutsättningar, tillit och framtidstro. En organisering finns idag i några av de områden som är socioekonomiskt utsatta i Västerås, i form av verksamhetsnära ledningsgrupper där ledande funktioner ingår. Ledningsgrupperna har i uppgift att analysera behov och samordna insatser. De externa medlen från Delegationen mot segregation kan användas till prioriterade insatser.

- **Stärkt trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete**

I mars beslutade kommunstyrelsen att förstärka stadsledningskontoret med två nya ledningsfunktioner under 2021–2023. Syftet är att skapa förutsättningar inom Västerås stad för att på ett strategiskt och operativt sätt gemensamt uppnå effekterna inom sociala hållbarhetsprogrammet och policyn för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

- **Reviderad jämställdhetspolicy beslutad av kommunfullmäktige**

Kommunfullmäktige fattade under året beslut om en reviderad jämställdhetspolicy. Syftet med revideringen var att Västerås stad ska kunna visa hur kommunen bidrar till att uppnå styrkedjan, från FN (bland annat med Agenda 2030), EU (med CEMR-deklarationen) och nationellt (med Sveriges jämställdhetspolitiska mål). Det är också ett led i att systematiskt samordna, leda och följa upp jämställdhetsarbetet i Västerås stad. På kort sikt kommer det ge effekter i form av engagemang och

gemensamt ansvar i frågan. På lång sikt kommer vi kunna se att jämställdhet är integrerat i Västerås stads planering, uppföljning och beslut och därmed gör skillnad för västeråsaren.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

Målbilden är att Västerås är en långsiktigt ekologiskt hållbar stad senast år 2045, vilket också programmet för ekologisk hållbarhet uttrycker. Det innebär att inverkan på miljö- och klimatförändringar kontinuerligt minskar, påverkan på miljön ska ligga inom de planetära gränserna och att de ekologiska fotavtrycken ska vara på en hållbar nivå.

Särskilda händelser 2021

- **Nuläge och identifierat behov av utveckling utifrån program för ekologisk hållbarhet**

Kommunfullmäktige antog programmet för ekologisk hållbarhet under året. Som stöd för nämnder och bolag identifierades också nuläge och behov av utveckling utifrån programmet.

STÖD FÖR ANALYS

Under 2021 utvecklade vi flera olika webbplattor för statistik, tillgängliga för externa och interna användare. Dessa plattformar ger uppdaterade fakta till underlag för såväl generella som specifika analyser.

Ett internt verktyg för hållbarhetsanalys lanserades under året. Verktyget är en omfattande webbsida med kartor, diagram och statistik om kommunens invånare och deras livsvillkor. Informationen uppdateras en gång per år och utgör stöd för analys inom hållbarhetsområdet.

Även specifika analyser av flyttkedjor och befolkningsutveckling påbörjades under året.

Uppföljning av övergripande mål

I Västerås stad planerar vi och följer upp utifrån fyra perspektiv: Kund, Kvalitet, Medarbetare och Ekonomi. Kommunfullmäktige har tydliga målsättningar för varje perspektiv och de är även utgångspunkt för nämnders och styrelsers styrkort.

PERSPEKTIV	ÖVERGRIPANDE MÅL
Kund	Vi har nöjda kunder och invånare
Kvalitet	Vi har rätt kvalitet i våra verksamheter och levererar rätt resultat
Medarbetare	Vi har engagerade medarbetare med rätt kompetens
Ekonomi	Vi har ekonomi i balans

Vid uppföljning av övergripande mål görs en sammanfattande bedömning, utifrån nämnders och styrelsers styrkort för 2021. En total bedömning görs av i hur stor utsträckning målen nåddes, och utfall/förändring på nyckeltalen i årsplan 2021. Detta illustreras med färgade cirklar enligt följande:

- Ej uppfyllt
- Delvis uppfyllt
- Helt eller i hög grad uppfyllt

ORGANISATION	Kund	Kvalitet	Ekonomi	Medarbetare
Kommunstyrelsen	●	●	●	●
Förskolenämnden	●	●	●	●
Grundskolenämnden	●	●	●	●
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	●	●	●	●
Individ- och familjenämnden	●	●	●	●
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	●	●	●	●
Äldrenämnden	●	●	●	●
Tekniska nämnden	●	●	●	●
Fastighetsnämnden	●	●	●	●
Byggnadsnämnden	●	●	●	●
Miljö- och konsumentnämnden	●	●	●	●
Skultuna kommundelsnämnd	●	●	●	●
Överförmyndarnämnden	●	●	●	●
Valnämnden	●	●	●	●
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	●	●	●	●
Kulturnämnden – Kultur	●	●	●	●
Kulturnämnden – Stadsarkivet	●	●	●	●

Den kompletta uppföljningen för varje nämnd och styrelse finns i deras verksamhetsberättelser. I den här årsredovisningen presenteras en sammanfattning.

Under varje perspektiv finns även en jämförelse med andra kommuner, i de fall nyckeltal finns med i statistikdatabasen Kolada från Rådet för främjandet av kommunala analyser (RKA). Databasen innehåller bland annat ett fyrtiotal nyckeltal samlade i vad som kallas Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK). Det är ett nationellt projekt som omfattar cirka 170 kommuner, där Västerås stad deltar. Det grundläggande syftet med KKiK har sedan projektets start 2006 varit att ta fram ett kunskapsmaterial som stärker de förtroendevalda, dels i att styra mot resultat, dels i dialogen med medborgarna.

Nyckeltalen redovisar kommunens prestationer inom tre områden: Barn och unga, Stöd och omsorg samt Samhälle och miljö. I vår uppställning är de sorterade under de fyra övergripande perspektiven som Västerås stad arbetar med. Om Västerås i jämförelse med andra kommuner tillhör de bästa 25 procenten visas det med grönt, tillhör vi de sämsta 25 procenten visas det med rött och i övriga fall visas det med gult.

KUND OCH KVALITET

Bedömd målpuppfyllelse: Målet är delvis uppfyllt.

Kund och Kvalitet följs upp som en helhet. Det övergripande målet är att Västerås stads kunder och invånare ska vara nöjda med våra tjänster och den service vi ger dem. För att nå detta behöver vi ha kunden och invånaren i fokus och att vi lever värderingarna i vår värdegrund, Alltid bästa möjliga möte. Rätt kvalitet i våra verksamheter och att vi levererar bra resultat bidrar till nöjda kunder och invånare. Det bidrar till en hållbar utveckling och en god miljö för nuvarande och kommande generationer i linje med Agenda 2030. Pandemin fortsatte under 2021 att prägla verksamheterna och bedöms i många fall ha haft en negativ inverkan på målpuppfyllnaden.

Övergripande

Andelen föräldrapenningdagar som tas ut av män fortsatte att öka något under 2021. Västerås låg inom mellanskiktet av kommuner i landet. Antal anmälda våldsbrott minskade och andelen ekologiska livsmedel ökade 2020, och båda var på en bättre nivå än de tre föregående åren.

Andelen som får svar på e-post inom en dag var 90 procent i en servicemätning som genomfördes under året. Gott bemötande vid telefonkontakt med Västerås stad var 82 procent. Båda resultaten var i nivå med genomsnittet för andra kommuner i mätningen.

Den årliga kundenkäten, Fråga Västerås, genomfördes i en något mer begränsad version än vanligt på grund av pandemin. Den skickades ut till 1 600 slumpvis utvalda västeråsare i åldern 18–79 år. Av de svarande tyckte 93 procent att Västerås är en ganska eller mycket bra plats att bo och leva på. På påståendet "Jag känner mig trygg i området där jag bor" svarade 78 procent av kvinnorna och 84 procent av männen att det stämmer helt eller ganska bra.

Skultuna kommun dels invånarundersökning visar på hög nöjdhet inom flera områden som trivsel och att rekommendera andra att bo och besöka stadsdelen.

NYCKELTAL Övergripande	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Andel som får svar på e-post inom en dag, % (U00442)	81	81	84	-	90**	Öka
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng, % (U00486)	88	91	92	-	82**	Öka
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar, % (N00943)*	27,0	28,6	29,1	29,6	29,8	
Invånare 0–19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel, % (N02904)*	11,0	10,9	11,2	-	-	Minska
Anmälda våldsbrott, antal/100 000 invånare (N07403)*	1 074	1 013	1 147	999	-	
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel, % (U07514)*	48	49	44	50	-	Öka

* Nyckeltal kopplade till Agenda 2030

** Mätning utanför Kolada som upphört med detta mått.

Förbättringsområden är bland annat invånardelaktighet, skötsel av gator/vägar och trygghet.

Satsningar och olika initiativ för att öka kundernas nöjdhet fortsatte under året i Västerås stads olika verksamheter, även om det försvårades av pandemin och inte alltid gick att genomföra som planerat.

Barn och utbildning

Inom verksamhetsområdet Barn och utbildning placerade sig Västerås i mellanskiktet av landets kommuner vad gäller resultat för elever i årskurs 9, lägeskommun och gymnasieelever med examen inom 4 år.

Förskolorna arbetade aktivt utifrån barnkonventionen för att öka barns inflytande över sin utbildning. Det pågående pandemiåret medförde samtidigt en brist på kontinuitet, då både barn och personal varit frånvarande i större utsträckning och barnens upplevelse av att bli lyssnade på sjönk något. Andra resultat från brukarenkäterna var mer stabila över tid och både barn och vårdnadshavare var nöjda. Barnen upplevde att förskolan var rolig och trygg och värdet för den samlade bedömningen från vårdnadshavare ökade jämfört med 2020. Vårdnadshavare var mer nöjda med information än året innan, understött av nya digitala lösningar från verksamheten. Barngrupperna minskade och ligger lägre än riket, som ett resultat av att barnen delades upp i mindre grupper över dagen enligt Skolverkets riktlinjer.

I de kommunala skolorna varierar elevers upplevelse av trygghet över årskurserna. Tryggheten är större bland de yngre eleverna, även om den varierar inom och mellan skolor. Skolor där elever i årskurs 9 upplever högre trygghet har också högre resultat i studiero och nöjdhet. Faktorer som bidrar till en ökad trygghet är kontinuitet bland lärarna och andra professioner som klassmentorer, elevcoacher och socialpedagoger i skolan.

Nationella prov i årskurs 3 ställdes in helt våren 2020. Våren 2021 genomfördes proven, men ingen statistik samlades in. Andelen elever i åk 9 som uppnådde kunskapskraven i alla ämnen, sett till lägeskommun, var för året lägre än de föregående två åren. Motsvarande andel inom kommunala skolor var högre 2021 än året före, men resultatet var fortfarande bland de lägsta 25 procent av landets kommuner. Andelen som uppnår kunskapskraven var cirka tre procentenheter högre för flickor än för pojkar inom kommunala skolor.

Grundskolan upplevde onormalt hög frånvaro bland både elever och personal till följd av pandemin, vilket innebar inställda lektioner, stängda klasser och årskurser samt många missade lektionstillfällen. Under vårterminen bedrev högstadieskolorna delvis distansundervisning för att glesa ut i skolans lokaler. Det pedagogiska arbetet bedrevs utifrån en forskningsbaserad styrning, baserad på aktuell forskning om framgångsrik undervisning, ledning och

NYCKELTAL Barn och utbildning	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Barn som är mycket positiva gällande "Vuxna lyssnar på mig på förskolan", kommunala förskolor, andel, %	81	83	83	82	80	87
Barn som är mycket positiva gällande "Jag lär mig saker på förskolan", kommunala förskolor, andel, %	-	84	85	85	85	90
Elevers uppfattning om trygghet, åk 9, kommunala skolor, (index 0–10) Skolinspektionens index	8,1	7,9	7,8	7,4	7,8	8,5
Elevers uppfattning om delaktighet och inflytande, åk 2 på gymnasiet, kommunala skolor, (index 0–10) Skolinspektionens index	6,0	-	5,7	5,7	5,8	6,4
Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal (N11102)	4,9	5,0	5,0	5,0	-	-
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, lägeskommun, genomsnittlig andel, % (N15446)	62	65	66	-	-	Öka
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel, % (N15418)	68,0	71,9	73,6	72,2	72,1	Öka
Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel, % (N15419)	62,6	65,2	66,6	63,9	65,8	75,5
Gymnasieelever med examen inom 4 år, lägeskommun, andel, % (N17464)	70,1	72,6	73,9	68,9	69,9	Öka
Gymnasieelever med examen inom 3 år för nationella program, kommunala skolor, andel, %	73,2	77,0	72,3	73,3	77,2	79,0
Avbrott inom kommunala vuxenutbildningen, andel, %	14,8	13,4	13,7	13,9	32,7	13,1
Personer som deltagit i arbetsmarknadsprogram där målet är arbete eller studier som avslutas för arbete eller studier, andel, %	50	35	38	43	40	55

organisation. Under läsåret 2021–2022 inför Västerås stad en styrningsmodell för framgångsrik undervisning i skolorna, vilket sker i samarbete med Högskolan Dalarna. Inom vad som benämns Västeråsmodellen gjordes även riktade insatser till tre skolor med låga resultat över tid: Vallbyskolan, Rönnbyskolan och Håkantorpskolan. Insatserna är inspirerade av Skolverkets uppdrag Samverkan för bästa skola.

I Skultuna kommunaldelsnämnd visade elevernas kunskapsresultat i årskurs 3, 6 och 9 en positiv trend och målen uppnåddes för årskurs 3 och 6. Arbetet fortsätter med att ytterligare förbättra resultaten. Resultaten från skolenkäten för årskurs 2, 5 och 9 visade en uppåtgående

utveckling och det pågår många förbättringsaktiviteter för att öka ungdomars framtidstro, dock gjordes ingen undersökning under året.

En successivt ökande andel elever har uppnått gymnasieexamen inom 3 år, inom nationella program i kommunala skolor, även om målet inte uppfylldes för året. Andelen som når examen inom 4 år, avseende lägeskommun, ökade från året före men var lägre än 2019. Coronapandemin medförde i början av året att undervisningen i gymnasieskolan bedrevs på distans, men återgick sedan gradvis till undervisning i skolans lokaler. Huvuddelen av vuxenutbildningen bedrevs på distans fram till augusti och det märktes att digitaliserade

arbetsätt inte passar alla målgrupper. Arbetet med systematiskt kvalitetsarbete fortsatte under året och kommer att utvecklas ytterligare under 2022. Insatser görs för att bland annat öka samverkan mellan arbetsmarknadsverksamheten och den kommunala vuxenutbildningen och ett individuellt utformat stöd togs fram för elever som ännu inte studerar. Olika aktiviteter såsom workshops och dialoger med andra verksamheter genomfördes i arbetet med att ta fram en arbetsmarknadsstrategi.

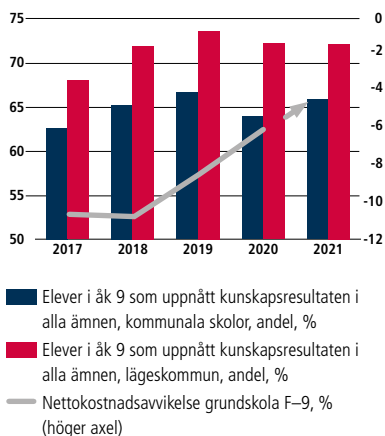
Utvecklingen av ett barnrättsbaserat arbetsätt fortsatte i alla de pedagogiska verksamheterna.

Ett mått på vilka resurser som läggs inom en verksamhet är nettokostnadsavvikelsen. Den uttrycker skillnaden mellan nettokostnad och referenskostnad, alltså kostnad som tar hänsyn till skillnad i struktur mellan kommuner (bland annat åldersfördelning, befolkningsutveckling, bebyggelsestruktur, löner). Referenskostnaden beräknas i det kommunala utjämningsystemet och ska ses som den förväntade kostnaden. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. En stor negativ nettokostnadsavvikelse innebär alltså en låg faktisk nettokostnad i förhållande till hur den "borde" vara utifrån kommunens förutsättningar.

Nedlagda resurser mätt som nettokostnadsavvikelse kan då även ställas mot uppnått kvalitet, mätt utifrån de indikatorer som följs inom olika verksamhetsområden. Sambandet visas i det följande både över tid för Västerås och jämfört med andra kommuner. Innebär högre kostnader oftast bättre kvalitet? Om inte, visar en jämförelse med andra kommuner att det finns lösningar att lära sig av?

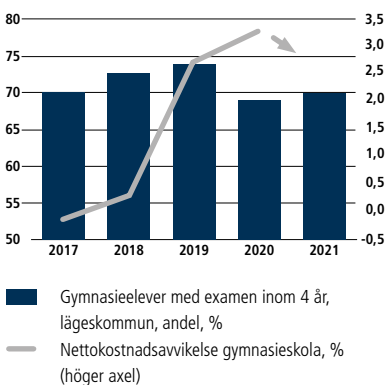
I jämförelsen med andra kommuner är urvalet jämförelsenätverket R9 plus ytterligare några kommuner som är närliggande Västerås i storlek, struktur eller geografisk närhet. I R9 ingår de nio större mellan-svenska kommunerna Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Norrköping, Uppsala, Västerås, Södertälje och Örebro. Till dessa läggs i analysen Enköping, Helsingborg,

GRUNDSKOLA – KVALITET OCH KOSTNAD

Diagrammet visar andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen samt nettokostnadsavvikelse över tid. Det visar inte på ett uppenbart samband mellan uppnådda resultat och ökade resurser, uttryckt som en successivt avtagande negativ nettokostnadsavvikelse. Men andra faktorer kan ha påverkat utvecklingen, exempelvis migrationsökningen från strax före den visade perioden.

GYMNASIUM – KVALITET OCH KOSTNAD

Motsvarande som för grundskolan ovan gäller för gymnasieskolan, utifrån andelen elever som tar examen inom 4 år och nettokostnadsavvikelse.

Nacka, Strängnäs och Österåker. Dessutom ingår Riket som är genomsnittet för landets kommuner.

Resursmässigt var Västerås 2020 bland den fjärdedel kommuner med mest negativ nettokostnadsavvikelse för förskola och grundskola och i mellanskiktet för gymnasieskolan. Utfallet för nettokostnadsavvikelse 2021 är inte tillgängligt ännu i Kolada. Men beräkningen är att nettokostnaden per elev i grundskolan (F-9) steg med drygt fem procent 2021 jämfört med 2020. Västerås stad gjorde under året extra satsningar, främst inom grund-

skolan, utöver tillskotten från staten, vilket bidragit till den ökade nettokostnaden.

Även nettokostnaden per barn i förskolan ökade under året, medan motsvarande för gymnasieskolan visade på en minskning.

Gymnasieskolan uppvisade en relativt låg kostnad per elev 2020. Lokalkostnader är en central post inom verksamhetsområdet och Västerås hade 2020 relativt höga lokalkostnader inom förskola medan grundskola och gymnasium var mer i mitten sett till landets kommuner. Trenden har varit ökade lokalkostnader över tid.

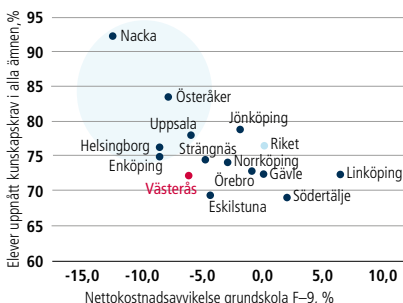
NETTOKOSTNADSAVVIKELSE Barn och utbildning

	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokostnadsavvikelse förskola inklusive öppen förskola, % (N11024)	-5,3	-5,1	-5,4	-7,1	→
Nettokostnadsavvikelse grundskola F-9, % (N15001)	-11,1	-11,2	-9,0	-6,3	↘
Nettokostnadsavvikelse gymnasieskola, % (N17001)	-0,2	0,3	2,6	3,2	↗

KOSTNAD Barn och utbildning

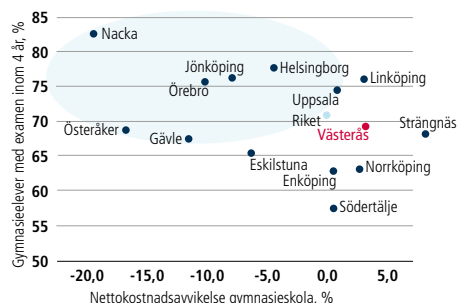
	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn	141 098	147 807	151 220	154 383	→
Kostnad grundskola F-9, hemkommun, kr/elev	90 662	92 722	97 667	102 606	↗
Kostnad gymnasieskola, hemkommun, kr/elev	110 094	117 003	121 191	123 940	↘
Nettokostnad lokaler i kommunal förskola, kr/inskrivet barn	19 042	20 885	22 874	24 652	↗
Kostnad för lokaler i kommunal grundskola F-9, kr/elev	13 855	14 150	15 905	17 242	↗
Kostnad för lokaler i kommunal gymnasieskola, kr/elev	20 759	22 197	26 191	26 398	↗

UPPNÅTT KUNSKAPSKRAV ÅK 9, LÄGESKOMMUN – NETTOKOSTNADSAVVIKELSE

Sett i förhållande till jämförelsekommunerna så ligger Västerås bland de lägre för skolresultat i årskurs 9, men har en större negativ nettokostnadsavvikelse än flertalet kommuner i gruppen för grundskolan. Bilden var densamma i en jämförelse med Riket. Men samtidigt var det fem kommuner i gruppen som uppvisade både högre resultat och mer negativ nettokostnadsavvikelse än Västerås.

GYMNASIEELEVER MED EXAMEN INOM 4 ÅR, LÄGESKOMMUN – NETTOKOSTNADSAVVIKELSE

Motsvarande analys för gymnasieskolan pekar på att Västerås ligger i mellanskiktet av jämförelsekommunerna för andelen elever i lägeskommun som når examen inom fyra år och något under Riket. Samtidigt var nettokostnadsavvikelsen positiv och flera kommuner i jämförelsegruppen uppvisade både negativ nettokostnadsavvikelse och högre andel elever som tog examen inom 4 år.

Omsorg och stöd

Omsorg och stöd har uppvisat en blandad bild. Brukarbedömning inom LSS, avseende att få bestämma om saker som är viktiga, ökade 2021 jämfört med föregående år och befann sig åter bland den bästa fjärdelen kommuner. Utfall saknas ännu för året för äldreomsorgen. Andelen ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd har gradvis ökat under de senaste två åren och Västerås har tagit steget upp till den mittersta gruppen av landets kommuner.

Västerås stad deltog inte i SKR:s nationella brukarundersökning inom funktionshinderområdet av resursskäl. Därför finns inget utfall för andelen kunder inom funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten som helhet. Däremot uppfylldes årets mål bland annat för antal personer som går från bostad med särskild service till ordinärt boende och andelen verksamheter som använder alternativ kommunikation utifrån individens behov. Antalet personer som går från daglig verksamhet till arbete eller studier når inte målet fullt ut, men sanktionsavgifter för ej verkställda beslut är noll, i linje med målet.

Uppbyggnad av det systematiska kvalitetsarbetet inom äldreomsorgen fortsatte, även om pandemin och övriga utmaningar fick återverkningar på kontinuiteten. Övriga uppsatta mål för året uppfylldes, exempelvis inga sanktionsavgifter för ej verkställda beslut och att alla verksamheter har internetuppkoppling om minst 100 Mbit/s installerat i fastighet.

Socialstyrelsens undersökning Så tycker de äldre om äldreomsorgen är ännu inte genomförd för 2021 så utfall finns inte för nöjdhet för verksamheten som helhet eller personalens bemötande för kunder med hemtjänst eller i särskilt boende.

Arbetet för effektiva processer med rättssäker handläggning inom socialtjänsten ska leda till att personer som får stöd så snart som möjligt klarar sig på egen hand. En del i detta är ett aktivt arbete med bemötandefrågor. Kvalitet och resultat förbättrades genom samverkan mellan enheter, med gemensamt mål om färre och kortare institutionsplaceringar till förmån för stöd och behandling på hemmaplan.

Verksamheten uppnådde målvärdet för fyra av fem indikatorer i uppmätt kund-

nöjdhet. Det gällde bland annat andelen klienter som upplever att situationen förbättras (83 procent) och andelen som tyckte att de får ett gott bemötande (93 procent). Andelen klienter som är nöjda eller mycket nöjda med verksamheten nådde inte riktigt upp till målvärdet, men uppvisade en stigande trend från året före.

Årets utfall saknas ännu i Kolada för de angivna kostnadsmåten inom Omsorg och stöd. Individ- och familjeomsorgen följer själv upp de olika verksamhetsdelarnas nettokostnader. Dessa nådde 2021 inte uppsatta mål, men nettokostnaden i kronor per invånare var lägre än under de två föregående åren för individ- och familjeomsorg, barn- och ungdomsvård samt övrig vuxenvård. Däremot steg nettokostnaden för ekonomiskt bistånd och missbruksvård för vuxna mot året före.

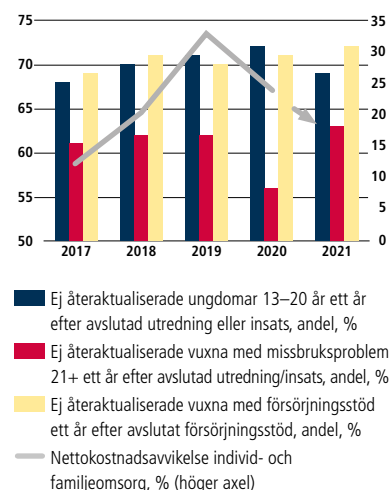
Nettokostnadsavvikelsen var 2020 i mellanskiktet för LSS och individ- och familjeomsorg, men den senare hade en sämre position sett till kostnad per invånare. Äldreomsorgen var bland den bästa fjärdedelen kommuner enligt båda dessa mått.

NYCKELTAL Omsorg och stöd	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel, % (U28532)*	76	72	87	76	83	Öka
Antal personer som går från daglig verksamhet till arbete eller studier		12	9	6	4	10
Invånare med insatser enligt LSS, andel, % (N28892)	0,80	0,81	0,80	0,79	0,79**	
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel, % (U21468)	91	88	89	88	-	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel, % (U23471)	80	77	79	77	-	Öka
Invånare 65+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende, andel, % (N20891)	13,6	12,8	12,7	12,1	-	
Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd, andel, % (U31462)	69	71	70	71	72	Öka
Ej återaktualiserade ungdomar 13–20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel, % (–2019) (U33400)	68	70	71	72**	69**	Öka
Ej återaktualiserade vuxna med missbruksproblem 21+ ett år efter avslutad utredning eller insats, andel, % (–2019) (U35409)	61	62	62	56**	63**	Öka

* Nyckeltal kopplade till Agenda 2030

** Verksamhetens statistik, ej publicerad ännu i Kolada.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG – KVALITET OCH KOSTNAD

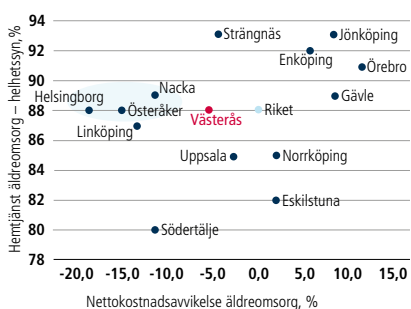

Diagrammet visar nettokostnadsavvikelse gentemot resultat i form av dels ej återaktualiserade ungdomar samt vuxna med missbruksproblem, dels ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd.

NETTOKOSTNADSAVVIKELSE Omsorg och stöd	2017	2018	2019	2020	2021
Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg, % (N20900)	-8,0	-7,9	-9,2	-5,4	→
Nettokostnadsavvikelse LSS, % (N28018)	-3,7	-2,4	-3,6	-3,0	↘
Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg, % (N30001)	12,4	20,0	32,2	23,1	↘

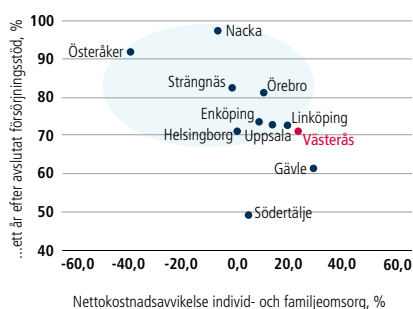
KOSTNAD Omsorg och stöd	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnad äldreomsorg, kr/invånare 80+ (N20048)	211 118	215 428	210 023	222 152	→
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enligt SFB, kr/invånare (N250189)	5 629	6 033	6 445	6 543	↘
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/invånare (N30101)	5 700	6 448	6 793	6 641	↘

BRUKARBEDÖMNING ÄLDREOMSORG – NETTOKOSTNADSAVVIKELSE

Sett i förhållande till jämförelsekommunerna låg Västerås i mitten av gruppen avseende brukarbedömning för äldreomsorgen och i nivå med Riket. Västerås nettokostnadsavvikelse för äldreomsorg var negativ, men för tre kommuner i gruppen var den mer negativ, samtidigt som de var i nivå med eller högre än Västerås i brukarbedömning.

EJ ÅTERAKTUALISERADE VUXNA MED FÖRSÖRJNINGSTÖD - NETTOKOSTNADSAVVIKELSE

Inom individ- och familjeomsorgen var andelen ej återaktualiserade vuxna med försörjningsstöd på en lägre nivå i Västerås än flertalet kommuner i jämförelsegruppen där utfall finns. Nettokostnadsavvikelsen för Västerås var samtidigt den näst mest positiva bland dessa kommuner.

Uppleva och göra

Utfall saknas ännu för året i Kolada för de uppsatta målindikatorerna. Utifrån restriktionerna under pandemin är det dock troligt att antalet aktivitetstillfällen för barn och unga samt antalet låntagare i kommunala bibliotek fortsätter vara på en lägre nivå än tidigare.

Verksamheterna har ett högt kvalitetsfokus och det jobbas strukturerat med utveckling och ständiga förbättringar. FN:s globala mål i Agenda 2030 ligger som grund för stora delar av planering och utveckling. Samtidigt har pandemin under året tvingat verksamheterna till stora anpassningar, vilket kan ha påverkat kundnöjdheten.

Inom kulturverksamheten sågs under året bland annat processerna för föreningsbidrag och stöd till kulturaktörer över, i syfte att skapa en rättssäker och effektiv hantering. Västerås museer arbetade med en revidering av handlingsplan för offentlig konst, för att få den att harmonisera med lagen om offentlig upphandling.

I kundenkäten Fråga Västerås var 88 procent av kvinnorna och 80 procent av männen som svarade nöjda med Västerås idrottsutbud och det uppsatta målet uppfylldes. Andelen som ansåg att natur- och friluftsområden i Västerås är attraktiva att besöka var 87 procent, med större nöjdhet bland kvinnor. 77 procent av kvinnorna och 66 procent av männen var nöjda med Västerås kulturutbud och det uppsatta målet uppnåddes därmed. Verksamheterna arbetade intensivt med att tillgängliggöra och nå ut med sitt utbud trots pandemin. Resultatet är att västeråsarna framstår som nöjda med utbudet även om restriktionerna inneburit att man inte kunnat ta del av kulturutbudet på vanligt sätt.

Andelen kvinnor bland styrelsemedlemmar i föreningar var 31 procent och låg därmed kvar på samma nivå som året före och nådde inte målet.

Bland deltagare i fritidsgårdsverksamhet angav 89 procent att de var nöjda med bemötandet. Motsvarande för fritidsklubbar var 91 procent och därmed uppfylldes de uppsatta målen i båda fallen. Fritidsverksamheterna arbetade specifikt med bemötande under pandemin, exempelvis

Från Kulturskolans föreställning.

med att möta de utmaningar som digitala lösningar för med sig och att använda ord och kroppsspråk för att ge ett bra bemötande när man har mötts fysiskt men behövt förhålla sig till gällande restriktioner. Bra bemötande direkt vid entrén är centralt och fortsätter sedan i verksamhetens alla delar.

Stadsarkivets e-tjänst där kunderna själva kan hämta betyg växte i antalet hämtningar under året. Pandemin och byte av leverantör och skannrar under året innebar dock att skanningsarbetet blev lägre än planerat, vilket bidrog till att målet för tjänsten inte nåddes.

Bo, bygga och miljö

Andelen resenärer som är nöjda med kollektivtrafiken var lägre än det uppsatta målet för året. Det kan ses mot bakgrund av de utmaningar som kollektivtrafiken haft under pandemin. Inte heller andelen västeråsare som är nöjda med situationen för cyklisterna eller underhåll och skötsel av gator och vägar nådde uppsatta mål. Samtidigt gjordes satsningar, vilket återspeglas i att andelen av vägnätet med ny beläggning översteg målnivån för året.

Andelen företagare som är nöjda med nämndens service inom markupplåtelse uppgick till 78 procent och uppfyllde målet, vilket även skräpindex enligt mätmetod från Håll Sverige rent gjorde. Upphandlingar med hållbarhetskrav uppnådde målet om 100 procent.

Närmare tre av fyra västeråsare upplever parkerna som vackra och trivsamma, vilket är något under det uppsatta målet. Pandemin bidrog till en ökning i besöksantalet och verksamheten hade svårt att prioritera driftåtgärder för att matcha det ökade behovet.

Enligt undersökningen Fråga Västerås var 77 procent av de svarande nöjda med snöröjning och halkbekämpning av de stora gatorna och vägarna i Västerås och motsvarande andel för gång- och cykelvägar var 65 procent. Arbete med att höja kundnöjdheten pågår kontinuerligt, bland annat genom löpande dialog med utförarna utifrån besiktningar och stickprov samt allmänhetens synpunkter. Centralt är även

NYCKELTAL Uppleva och göra	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1 000 invånare 0–18 år (N09805)	30,4	19,3	21,5	7,5	↘	Öka
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1 000 invånare (N09809)	251	242	239	193	↘	Öka
Elevplatser i musik- eller kulturskola som andel av invånare 7–15 år, % (-2018) (U09810)	21	23	-	-	-	

* Nyckeltal kopplade till Agenda 2030

NYCKELTAL Bo, bygga och miljö	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Färdigställda bostäder i småhus under året, antal/1 000 invånare (N07905)	1,3	2,0	0,7	1,5	-	8**
Färdigställda bostäder i flerfamiljshus under året, antal/1 000 invånare (N07906)	4,7	5,4	5,7	4,9	-	8**
Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner den 31 december, antal/1 000 invånare (N07923)	19,6	-	35,4	-	-	16***
Andel av vägnätet med ny beläggning	-	4,6	3,2	3,4	5,2	Öka
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel, % (N07900)*	89,3	91,0	92,7	93,3	-	
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/invånare (N85047)*	9,7	9,4	9,0	-	-	
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel, % (U00437)*	67,3	66,7	68,4	71,2	-	Öka
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inklusive biologisk behandling, andel, % (U07414)*	47	38	38	38	-	

* Nyckeltal kopplade till Agenda 2030

** Målet för färdigställda bostäder är sammantaget cirka 1 250 bostäder per år, vilket motsvarar cirka 8 per 1 000 invånare. Det omfattar småhus och flerfamiljshus tillsammans.

*** Planreserven ska vara 2 500 bostäder, vilket motsvarar cirka 16 per 1 000 invånare med 2024 års befolkningsprognos.

beslutade så kallade utkallningskriterier, det vill säga mängden snö som medför att snöröjning utförs. Där görs en avvägning mellan önskad nivå för trafikanterna och de kostnader som läggs inom området.

Målet för antalet färdigställda bostäder uppnåddes inte under året men ökade från året före.

Undersökningen Fråga Västerås visade att 67 procent av de tillfrågade kände förtroende för att Västerås stad planerar och utvecklar en hållbar stad. Det var en ökning från föregående år. Nöjd kundindex (NKI) gällande bygglov för företag låg kvar på 72 procent och översteg målet för året, samtidigt som arbetsbelastningen var hög. Verksamheterna arbetar för ökad

digitalisering och trenden med ökad andel digitala bygglovsansökningar fortsatte, från 31 procent 2019 till 48 procent 2021. En bygglovsansökan som kommer in digitalt minskar det manuella arbetet genom hela bygglovsprocessen och samtidigt automatiseras flera moment för ännu snabbare och smidigare handläggning. Även andelen digitala förrättningsansökningar ökade.

84 procent av planerade inspektioner inom miljö- och hälsoverksamheten genomfördes, vilket var högre än de föregående två åren. Detta trots att pandemin medförde att tid har fått ägnas åt trängselkontroller samt att det varit svårt att genomföra inspektioner på flera verksamheter.

Näringsliv och arbete

Insatser görs för att bland annat öka samverkan mellan arbetsmarknadsverksamheten och den kommunala vuxenutbildningen och ett individuellt utformat stöd togs fram för elever som ännu inte studerar. Olika aktiviteter såsom workshops och dialoger med andra verksamheter genomfördes i arbetet med att ta fram en arbetsmarknadsstrategi.

Avseende nettokostnad i kronor per invånare för näringslivsfrämjande åtgärder så var Västerås i den mittersta gruppen av kommuner i landet 2020.

NYCKELTAL Näringsliv och arbete	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt) – totalt, NKI (U07451)*	71	75	75	75	-	Öka
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel, % (U40455)	27	27	28	24	-	Öka
Nettokostnad näringslivsfrämjande åtgärder, kr/invånare (N40009)	124	143	122	114	-	

* Nyckeltal kopplade till Agenda 2030

MEDARBETARE

Bedömd måluppfyllelse:
Målet är delvis uppfyllt.

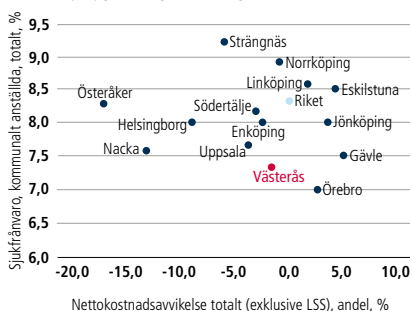
Att klara kompetensförsörjningen och att erbjuda Västerås stads verksamheter jämlika förutsättningar är stora utmaningar. Det förutsätter ett aktivt arbete för att skapa bästa möjliga förutsättningar för

alla medarbetare i Västerås stad. För att mäta utvecklingen används nyckeltal kring hållbart medarbetarengagemang (HME) från den årliga medarbetarundersökningen och andra nyckeltal.

Resultat från medarbetarundersökningen visar att engagemanget sammantaget stärkts något sedan 2019, före pandemin, men är på en lägre nivå än 2018.

Sjukfrånvaron sjönk 2021 jämfört med 2020, då Västerås stad var bland de 25 procent bästa kommunerna i landet. Det går inte att jämföra ännu med övriga kommuner för året men för 2020 var utfallet för Västerås stad något under i HME jämfört med genomsnittet för landets kommuner.

SJUKFRÅNVARO KOMMUNALT ANSTÄLLDA – NETTOKOSTNADSAVVIKELSE

Västerås hade 2020 även i jämförelsegruppen en stark position avseende sjukfrånvaro, där endast Örebro var på en lägre nivå. Men för Örebro var den totala nettokostnadsavvikelsen större än noll, medan Västerås var negativ. Så sammantaget var det ingen kommun i gruppen som hade lägre sjukfrånvaro och större negativ nettokostnadsavvikelse än Västerås.

NYCKELTAL Medarbetare	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Totalindex (U00200)	78	80	77	78	78	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Motivationsindex (U00201)	79	81	77	77	78	85
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Ledarskapsindex (U00202)	76	78	76	77	77	80
Medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Styrningsindex (U00203)	80	81	79	79	79	85
Sjukfrånvaro kommunalt anställda totalt, % (N00090)	7,2	6,5	6,2	7,3	6,9	max 5,0
Ambassadörskap/intern stolthet		12	9	12	11	Öka
Vi lever värdegrunden, andel, %		81	82	83	82	100
Kränkande särbehandling, andel, %		7	8	8	7	0
Sexuella trakasserier, andel, %		1	1	1	0,6	0

Foto: Per Groth.

EKONOMI

Bedömd måluppfyllelse:
Målet är i hög grad uppfyllt.

Ekonomiperspektivets fokus är ekonomi i balans, nu och över tid – att verksamheterna tillsammans ska klara de finansiella målen och vara kostnadseffektiva. Verksamhetens planering måste ta hänsyn till långsiktiga konsekvenser.

Målet har nåtts de senaste åren.

För att ha en ekonomi i balans måste vi:

- ha kontroll över våra kostnader, komma till rätta med obalanser och hålla budget
- bli mer kostnadseffektiva
- ha en effektiv resursfördelning.

Västerås stad fick ett historiskt högt resultat 2021, både på grund av och trots pandemin. Flertalet nämnder redovisade överskott medan ett par fick underskott till följd av pandemin. Individ- och familjenämnden redovisade fortsatt ett under-

skott, men utfallet blev betydligt bättre än befarat i den första prognosen för 2021. Nämndens nettokostnader sjönk för andra året i rad och låg strax under 2018 års nettokostnader, vilket troligen innebär att nettokostnadsavvikelsen sjunker. Mer detaljer finns i den ekonomiska analysen och i nämndernas verksamhetsberättelse.

Nyckeltal och mål

Ekonomi i balans är en grundläggande förutsättning för att kunna leverera verksamheter med god kvalitet. Genom en stärkt och tydlig uppföljning kan nämnder och styrelser nå en god kostnadskontroll och ekonomi i balans. För att stärka bandet och analysen kring god ekonomisk hushållning i verksamheterna redovisas verksamheternas ekonomiska nyckeltal under respektive verksamhetsavsnitt, tillsammans med Kund och Kvalitet. Analysen och jämförelserna med andra kommuner visar att det är hur vi använder pengarna som ger skillnad på kundnöjdhet och kvalitet.

Finansiella mål

För att säkerställa en god ekonomisk hushållning har kommunfullmäktige fattat beslut om finansiella mål, både för Västerås stads koncern och Västerås stad.

NYCKELTAL Västerås stads koncern	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Västerås stads koncerns soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara minst 30 procent, %	31,3	33,6	36,3	33,8*	36,9	Minst 30

NYCKELTAL Västerås stad	2017	2018	2019	2020	2021	Mål 2024
Västerås stads soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och exklusive internbanken ska vara minst 40 procent, %	46,3	49,2	52,4	44,7*	47,8	Minst 40
Västerås stads resultat exklusive realisationsvinster och exploatering ska uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, %	2,5	1	1,7	4,7	5,6	2,5
Västerås stads nettouplåning för egen räkning ska inte överstiga 3 miljarder kronor, mnkr**	0	0	0	0	0	Högst 3 miljarder kronor

* Soliditeten 2020 har justerats på grund av förändrad redovisningsprincip av långa hyreskontrakt för fastigheter. Ingen omräkning har gjorts 2017–2019.

** Nettouplåning = upplåning minus likviditet.

Koncernens soliditet ska vara över 30 procent. Soliditeten visar den ekonomiska stabiliteten och beräknas genom eget kapital i förhållande till totala tillgångar. För att få en helhetsbild över koncernens totala förpliktelser har pensionsåtaganden som inte finns med i balansräkningen räknats med. Soliditeten uppgick till 36,9 procent 2021, en förbättring med drygt 3 procentenheter jämfört med 2020.

Västerås stads soliditet ska vara över 40 procent. Även här har pensionsåtaganden som inte finns med i balansräkningen räknats med och internbankens utlåning till bolag och förbund har räknats bort för att få helhetsbilden för Västerås stad. Soliditeten uppgick till 47,8 procent 2021, en förbättring med drygt 3 procentenheter jämfört med 2020.

Årets resultat exklusive engångsintäkter (som reavinster och exploatering) och engångskostnader (som avsättning till miljöskuld) ska långsiktigt vara 2,5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för Västerås stad. Syftet är att kunna finansiera investeringar och pensionskostnader utan att skjuta kostnader på kommande generationer.

Budgeterat resultat, 72 mnkr (inklusive 30 mnkr exploateringsresultat) motsvarade 0,8 procent av skatter och generella bidrag. Årets resultat exklusive engångsin-

täkter och engångskostnader och exklusive jämförelsestörande poster blev 527 mnkr, eller 5,6 procent. Årets resultat översteg det långsiktiga målet, framför allt på grund av högre skatteintäkter än budgeterat.

För en hållbar ekonomi är det viktigt att resultaten även kommande år når upp till det långsiktiga ekonomiska målet för att kunna finansiera kommande investeringar med en högre investeringsnivå än tidigare.

Västerås stad har fortsatt en stabil likviditet, bland annat på grund av ett klart bättre resultat än budgeterat och mindre investeringar än planerat. De finansiella nettotillgångarna (kassa, bank och likviditetsportfölj) uppgick till cirka 1,8 miljarder kronor och låneskulden till 0,6 miljarder kronor, vilket sammantaget innebär en stärkt likviditet om 0,4 miljarder kronor 2021. Det innebär att även det tredje finansiella målet för Västerås stad uppnåddes. Ambitionen är att likviditeten ska vara 1,2 miljarder kronor och bedömningen är att Västerås stad då behöver låna för sina investeringar de kommande åren.

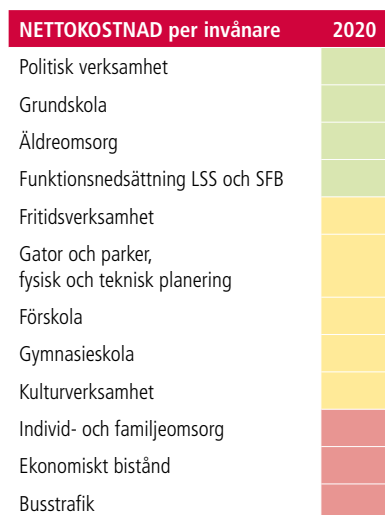
Västerås i jämförelse med andra

Västerås stad har en stabil ekonomi även i jämförelse med andra kommuner. Inom flera områden tillhör Västerås stad de bästa 25 procenten av landets kommuner.

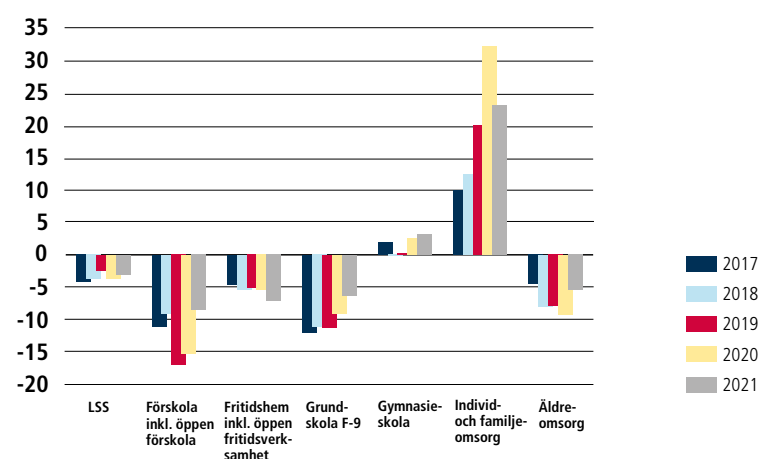
Nettokostnadsavvikelse

Nettokostnadsavvikelsen visar om de faktiska nettokostnaderna är högre eller lägre än vad som kan förväntas utifrån kommunens specifika strukturella förutsättningar (som exempelvis åldersstrukturen på befolkningen, invånarnas sociala bakgrund, olikheter i geografin och elevernas programval i gymnasieskolan). Avvikelsen beräknas utifrån antagandet att kommunen bedriver verksamhet på en genomsnittlig nivå vad gäller ambition, effektivitet och avgifter. Referenskostnaden är en del av det kommunala utjämnings-systemet mellan kommunerna för att skapa likvärdiga möjligheter att ge kommunal service. Kostnadsjämförelsen bygger på hur mycket de verkliga kostnaderna avviker från referenskostnaden 2020. Jämförbara siffror för 2021 kommer till sommaren.

I förhållande till referenskostnaden har Västerås stad fortsatt höga kostnader för individ- och familjeomsorg, men bedömningen är att skillnaden kommer att minska för 2021. Även gymnasieskolan ligger något högre och även här är bedömningen att skillnaden kommer att minska.

NETTOKOSTNADSAVVIKELSE, %

Strategiska utvecklingsområden

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2019 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på utformningen av tre strategiska utvecklingsområden för mandatperioden. De strategiska utvecklingsområdena för 2019–2022 beslutades i december 2019 av kommunfullmäktige i samband med

revidering av årsplan 2020. De strategiska utvecklingsområdena för perioden 2019–2022 är:

- Kraftsamling Skola först
- En ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad med trygga och trivsamma stadsdelar/kommundelar

- En modern, attraktiv och hållbar kommunal verksamhet/organisation – med fokus på västeråsarnas behov
- De strategiska utvecklingsområdena ska genomföras genom en samordning av de resurser som finns i den kommunala verksamheten i nära samarbete med civilsamhället och näringslivet.

Kraftsamling Skola först

MÅL

Västerås stad som organisation, inklusive bolagen, kraftsamlar kring en rad utpekade fokusområden som bidrar till att barn och ungdomar i Västerås uppnår förbättrade kunskapsresultat samt att de ser ljus på sin framtid och känner tillit till samhället och människor.

EFFEKTER 2021

Arbetet med Kraftsamling Skola först har gått framåt under året. Utvecklingsområdet testade under våren att arbeta med lokala kraftsamlingar i två utvalda stadsdelar, för att ge barn och unga bättre relationer med vuxna och en meningsfull fritid. Delprojektet med de lokala kraftsamlingarna utvärderades under sensommaren och synkades med insatser mot minskad segregation för att få en ökad effekt. I uppdraget för minskad segregation kraftsamlar Västerås stad med insatser i fyra områden; Pettersberg, Vallby, Råby och Skultuna. Genom att kraftsamla i fyra utvalda områden och arbeta mer samordnat och systematiskt så skapas möjligheter för en förflyttning till jämlika förutsättningar, tillit och framtidstro för alla barn och unga.

Fältande socialsekreterarna fördjupade sitt samarbete med högstadieskolor, för att främja att barn och unga ska klara sin skolgång och förebygga att de inte hamnar i kriminalitet. De utökade även samverkan till att gälla mellanstadieskolor i socialt utsatta områden.

För att fler ungdomar ska klara sin skolgång eller få en sysselsättning har Arenan inom barn- och utbildningsförvaltningen planerat för en orienteringskurs för ungdomar och unga vuxna i de fyra utvalda områdena där Västerås stad kraftsamlar mot minskad segregation, det vill säga Pettersberg, Vallby, Råby och Skultuna. Arenan kommer då att kunna arbeta mer uppsökande i stadsdelarna. Orienteringskursen riktar sig till 16–25-åringar som har ofullständiga gymnasiebetyg och kursen har fokus på orientering och motivation.

Under året skapades det även bättre möjligheter att genomföra analyser. Verktöget för hållbarhetsanalys är nu färdigställt och en modell för att beräkna utanförskapskostnader på stadsdelsnivå

togs fram. Analysmodellen används i Kraftsamling Skola först för att prioritera insatser. Bättre analysmetoder gör det enklare att prioritera insatser i en stadsdel.

Under första halvåret kraftsamlade koncernen för att lösa intern platsanskaffning av praoplats. Till höstterminens praoperiod tog koncernen emot cirka 130 praoelever. Effekten av intern platsanskaffning är att alla elever får samma möjlighet att få en praoplats inom koncernen Västerås stad, oavsett bakgrund eller förutsättningar. Under sommaren 2021 genomförde Västerås stad även en satsning för att ta emot ungdomar i feriepraktik. Framgångsfaktorn i detta arbete var samverkan mellan olika förvaltningar och enheter.

FORTSATTÅ ÅTGÅRDER FÖR ÖKAD EFFEKT 2022

- Samhällsutmaningarna gällande barn och ungas skolresultat, tillit och framtidstro lades under 2021 inom ramen för Samhällskontraktet, där Västerås stad ingår. Västerås stad kan tillsammans med andra aktörer som ingår i Samhällskontraktet testa nya angreppssätt för att gemensamt lösa de komplexa utmaningar som finns.

- Lokala kraftsamlingar för minskad segregation är påbörjade i fyra områden: Pettersberg, Vallby, Råby och Skultuna. I detta arbete kommer Västerås stad att behöva involvera och ta än mer hjälp från civilsamhället och näringslivet för att lösa de samhällsutmaningar som finns.

- Västerås stad behöver utvärdera pilotprojektet av tidiga samordnade insatser, TSI, för att se vilken effekt metoden haft i de två pilotområdena; Skultuna och Råby.
- Västerås stad behöver få till en systematik för platsanskaffning av feriepraktikplatser.

En ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar stad med trygga och trivsamma stadsdelar/kommundelar

MÅL

Målet med utvecklingsområdet för en hållbar stad är att skapa en sammanhållen samhällsplanering och samhällsbyggande som stärker strukturerna kring social och ekologisk hållbarhet. För att uppnå en hållbar stad behövs ett sammanhållet planlagt utvecklingsarbete för boende, trygghet och trivsel och tillgång till välfärdens alla delar, i utvecklad dialog med dem som berörs.

EFFEKTER 2021

Arbetet med utvecklingsområdet för en hållbar stad har gått framåt under året. Västerås stad började under våren och sommaren att arbeta mer samordnat och systematiskt i fyra av Västerås mer segregerade stadsdelar. Arbetet inryms i ett uppdrag för minskad segregation med kraftsamling i fyra områden; Pettersberg, Vallby, Råby och Skultuna. Målet är att se verkliga förflyttningar gällande jämlika förutsättningar, tillit och framtidstro för alla invånare. Här har Västerås stad blivit bättre på att organisera sig i de stadsdelar där behoven är som störst. Skultunas ledningsgrupp och de verksamhetsnära ledningsgrupper som nu finns i de områden där Västerås stad kraftsamlar för minskad segregation är goda exempel på detta.

I de fyra utvalda områdena påbörjade Västerås stad en insats under 2021 för att

öka sysselsättningsgraden hos de som bor i områdena. Västerås stad arbetar exempelvis med välfärdsjobb, en insats där personer med försörjningsstöd får en anställning inom kommunen. Välfärdsjobben kommer framöver att riktas än mer till vårdnadshavare på Pettersberg och Vallby. Under 2021 anställde Västerås stad 25 kvinnor och 24 män till välfärdsjobb. Dessa 49 personer är föräldrar till sammanlagt 92 barn. Under 2022 planerar socialkontor ekonomi och Västerås stads familjecentrum samverkande insatser för att ge föräldrar än mer stöd med målsättningen att de ska bli självförsörjande.

Under året startade Västerås stad ett förvaltningsövergripande samarbete med civilsamhället genom LÖK:en, en lokal överenskommelse, med fokus på några utvalda stadsdelar. Det är en positiv start inför framtida samarbeten. Västerås stad hade även ett inledande möte med Företagsvolontärerna för att hitta nya former för samarbeten.

Under året skapades det även bättre möjligheter att genomföra analyser. Verktyget för hållbarhetsanalys är nu färdigställt och en modell för att beräkna utanförskapskostnader på stadsdelsnivå togs fram. Bättre analysmetoder gör att det blir enklare att prioritera insatser för att skapa mer jämlika förutsättningar, tillit och framtidstro.

Västerås stad tog fram ett kunskapsunderlag inför framtagandet av en ny översiktsplan. Den nya översiktsplanen kommer att utgå från de program som nu är antagna inom social hållbarhet och ekologisk hållbarhet för att få en ökad förflyttning inom hållbarhetsfrågorna. Arbetet med framtida bebyggelsestrukturer kommer även att ge Västerås stad ökade möjligheter att föra in hållbar utveckling i framtida stadsplanering.

Västerås planerade nya stadsdel Sätra har en stadsbyggnadsidé, att det ska vara lätt att leva hållbart. För att uppnå den idén arbetade projektet under året fram ett hållbarhetsprogram. Hållbarhetsprogrammet syftar till att få ett grepp om hållbarhetsambitionerna för Sätra. Det ska främja en gemensam förståelse av hur Sätra kan utvecklas och nå områdets uttalade och höga ambitioner för att bli en hållbar stadsdel.

FORTSATTÅ ÅTGÅRDER FÖR ÖKAD EFFEKT 2022

- En stadsdelsanalys med fokus på Hammarby genomfördes under 2021. Det pågår ett arbete för att kunna genomföra fler stadsdelsanalyser.
- För ökad effekt inom hållbarhetsområdet behöver Västerås stad framöver än mer nyttja möjligheten att söka extern finansiering.

- Hållbarhetsverktyget som stöd för analys är framtaget. Ett arbete påbörjades under hösten för att göra verktyget känt och använt framöver inom koncernen.
- Lokala kraftsamlingar för minskad segregation är påbörjade i fyra områden; Pettersberg, Vallby, Råby och Skultuna. Utifrån en rapport som ska lämnas in till Delegationen mot segregation i maj/juni 2022, kommer det att bli tydligt hur Västerås stad tar nästa steg i att utveckla och metodutveckla stadsdelsprocess-

sen. Västerås stad behöver säkerställa att rätt parter involveras, utifrån de behov som stadsdelen har (samhällsbyggnadsprocessen, civilsamhället, näringsliv samt andra myndigheter som kan göra skillnad för den aktuella stadsdelen och dess utveckling).

- Inom kraftsamlingen för minskad segregation genomför Västerås stad insatser för att öka sysselsättningsgraden hos de som bor på Pettersberg, Vallby, Råby och i Skultuna. Insatserna

ska även minska gruppen UVAS, unga som varken arbetar eller studerar. Västerås stad behöver säkerställa att det finns rätt kompetens i de verksamhetsnära ledningsgrupperna utifrån områdets behov. Framöver kommer Västerås stad att behöva arbeta än mer systematiskt på stadsdelsnivå och prioritera insatser för att lösa de utmaningar som finns i socioekonomiskt utsatta områden.

En modern, attraktiv och hållbar kommunal verksamhet/organisation – med fokus på västeråsarnas behov

MÅL

Målet med det strategiska utvecklingsområdet för en modern organisation är att Västerås stad ska vara effektiv, modern och leverera rätt tjänster med rätt kvalitet, samtidigt som verksamheten har låg miljöpåverkan.

Västerås stad ska öka användandet av teknik och genomföra digitalisering och på så sätt skapa nya arbetssätt och digitala tjänster och funktioner.

Västerås stad har även som mål att vara en jämställd, jämlik och attraktiv arbetsgivare. Det innebär rättvisa arbetsvillkor, meningsfulla arbetsuppgifter samt en god arbetsmiljö.

EFFEKTER 2021

Under året genomförde Västerås stad, med processledningsgrupperna för HR och digitalisering, ett arbete för att identifiera angelägna och långsiktiga områden där det behövs insatser. De områden som identifierades är:

- **Innovationsorienterad styrning** – för att öka antalet gemensamma utvecklingsinsatser som kan underlätta prioritering och finansiering samt optimera resursallokering.
- **Flexibla och effektiva arbetssätt och lokaler** – för att dels genomföra kompetenshöjande insatser kring ledarskap och medarbetarskap i en

digital tid och införa mer flexibla arbetsformer, dels bidra aktivt i ett utvecklingsprojekt för att utveckla stadshuset till en modern arbetsplats.

- **Mer av gemensamma och harmoniserade processer och tjänster** – för att etablera en sammanhållen stadsgemensam utvecklingsprocess som möjliggör en röd tråd från omvärldsanalys till identifiering av behov, planering och genomförande.

FORTSATT ÅTGÄRDER FÖR ÖKAD EFFEKT 2022

- Införande av flexibla arbetssätt och innovationsrelaterad styrning kan med fördel göras i samverkan med andra aktörer, som Mälardalens universitet och privata aktörer i regionen. Det gör Västerås stad redan i det projekt som utvecklar kunskap och metoder kring effektiva hybrida möten som efter pandemin förväntas bli det nya normala i offentlig verksamhet. Det sker också i gemensamma projekt kring testbäddar för införande av ny teknik i kommunal verksamhet där Västerås stad har gjort ansökningar tillsammans med näringsliv och akademi.
- Inom området kring harmonisering av processer och tjänster är det en prioriterad fråga i processledningsgrupperna. En utmaning

framåt ligger i att samordna de resurser som finns i den kommunala verksamheten, där en framgångsfaktor blir tvärfunktionellt samarbete. En annan utmaning blir hur gemensamma initiativ ska finansieras.

- Pandemin har förändrat både arbetssätt och synen på effektivt och flexibelt arbete. De flesta bedömare ser att arbetslivet har förändrats permanent och Västerås stad behöver fånga in det och säkra upp att organisationen tar nödvändiga och kloka steg framåt i detta.

Uppföljning av uppdrag i årsplaner

Uppdrag 1:

FASTIGHETSÄMNDEN FÅR STÖRRE AVKASTNINGSKRAV

Fastighetsnämnden får ett större avkastningskrav, där 10 miljoner kronor per år ska användas för att under tre år växla exploateringsintäkter. Syftet är att beta av kön till detaljplaner med målsättning att 2024 ligga i fas. Pengarna placeras öronmärkta för detta ändamål i den kommungemensamma reserven.

Bedömningen i dagsläget är att exploateringsverksamheten kommer att kunna leverera budgeterat resultat. Resultatet ska, förutom att leverera 10 mnkr till byggnadsnämnden, även finansiera de investeringar som görs i samband med exploateringsprojekten. Beläningsgraden för exploateringsverksamheten började åter att öka, även om den ligger på en låg nivå. (Eget kapital räcker inte för att finansiera tillgångarna i dagsläget.)

Uppdrag 2:

UTJÄMNA OJÄMLIKA LÖNEVILLKOR

Kommunstyrelsen får i uppdrag att genom en särskild lönepott fortsätta att utjämna ojämlika lönevillkor mellan kvinnligt dominerade yrken och manligt dominerade yrken med jämförbar utbildnings- och svårighetsgrad.

Vård- och omsorgsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och Skultuna kommundelsförvaltning tilldelades en extrapott med totalt 5,5 mnkr för att höja chefslöner inom basgrupp J, så att chefernas medianlön närmar sig medianlöner för cheferna inom teknik- och fastighetsförvaltningen. Uppdraget blev färdigt efter löneöversynen 2021.

Uppdrag 3:

NATIONELLA OCH REGIONALA LIVSMEDELSSTRATEGIN

Kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa och redovisa hur målen i den nationella och regionala livsmedelsstrategin tas om hand i Västerås stads nämnder och bolag, samt hur Västerås ska bidra ytterligare till måluppfyllelsen.

Uppdraget avrapporterades i kommunalrådsberedningen 2021 och väntar på beslut i kommunstyrelsen 2022. Rapporten visar att kommunen sammantaget har en stor potential att ta vara på, genom att medvetandegöra hur man påverkar måluppfyllelsen i livsmedelsstrategin. Kommunens kunskap om livsmedelsstrategin är låg. Däremot görs mycket som är i linje med strategin och 52 aktiviteter kopplar till livsmedelskedjan. Inom livsmedelsstrategins målområde Krismat bedriver kommunen ett långt utvecklat och strategiskt arbete för att säkra försörjning i händelse av kris.

Uppdrag 4:

SAMORDNA STRATEGISKA UTVECKLINGSOMRÅDEN

Kommunstyrelsen får i uppdrag att samordna Västerås stads strategiska utvecklingsområden, i enlighet med beskrivning i årsplan 2021. Nämnder och styrelser ska bidra i tillämpliga delar.

Samordningen hanteras av stadsledningskontoret och sker löpande under året. Rapportering av de tre strategiska utvecklingsområdena sker i samband med årsredovisning.

Uppdrag 5:

EFFEKTIVISERINGAR FÖR HÅLLBAR EKONOMI

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med nämnderna, genomföra effektiviseringar för att klara en hållbar ekonomi för Västerås stad. Områden som omfattas är effektivare inköp och stödprocesser, lokaleffektiviseringar samt digitalisering av tjänster. Kostnaderna i Västerås stad ska minska med 80 miljoner kronor 2021.

Besparingsuppdraget har bestått av två delar, dels besparingar inom de olika nämnderna (53 mnkr), dels besparingar inom stadsledningskontoret kopplat till stödtjänster (27 mnkr). Besparingarna inom stadsledningskontoret har till största delen lett till minskad debitering till förvaltningarna. Dessutom har besparing skett genom lokalöversyn som har bidragit till betydande kostnadsminskningar. På årsbasis beräknas de totala besparingarna till cirka 27 mnkr och uppdraget anses därför slutfört. Nämndernas besparingar genomfördes tidigare och var inarbetade i 2021 års budget.

Uppdrag 6:

LOKALEFFEKTIVITET

Kommunstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att se över lokaleffektivitet och samordningsmöjligheter, kopplat till Västerås stads investeringsplan.

Syftet är att säkerställa det långsiktiga ekonomiska utrymmet för verksamheten.

Uppdraget att se över lokaleffektivitet och samordningsmöjligheter, kopplat till Västerås stads investeringsplan, genomfördes 2021 och är planerad för avrapportering till kommunstyrelsen i mars/april 2022. Det har anknytning till en förstudie om stadshuset och uppdraget att utreda förutsättningarna för utlokalisering av lämpliga verksamheter inom Västerås stads förvaltningar till Västerås stads- och kommundelar.

Nämnderna såg över lokaleffektivitet och samordningsmöjligheter i samband med investeringsbudget för 2022–2026. I budgetprocessen genomförde nämnderna ytterligare arbete, där bland annat förskola och grundskola justerade investeringsplaneringen utifrån bedömt behov av antal platser och med hänsyn till uppdaterad befolkningsprognos och bedömt budgetutrymme.

Budgetprocessen för årsplan 2022 inkluderade ytterligare incitament för nämnderna att arbeta med lokaleffektivitet och lokalsamordning. Till exempel kommer en utbyggnad av platser utöver antal elever eller brukare inte att ersättas fullt ut. Budgetmodellen för driftkompensation för investeringar fortsätter att utvecklas till kommande budgetarbete. Fokus är på långsiktigheten i planeringen av samhällsfastigheter, bland annat baserat på förväntad befolkningsutveckling och finansiellt utrymme för Västerås stad.

Uppdrag 7:

RESURSFÖRDELNINGSMODELL

Kommunstyrelsen får i uppdrag att, i samverkan med nämnderna, ta fram en resursfördelningsmodell. Modellen ska vara ett verktyg för att på ett transparent och kostnadseffektivt sätt fördela tillgängliga resurser från kommunfullmäktige till respektive nämnd. Syftet är att klara framtida utmaningar kopplat till demografiutvecklingen i Västerås.

Förslag till ny resursfördelningsmodell togs fram och presenterades för

kommunstyrelsen. Stadsledningskontoret fick i uppdrag att använda modellen vid framtagande av tjänstemannaförslaget till årsplan för 2022–2025. Modellen användes sedan i varierande grad i de olika partiernas budgetförslag. Modellen för investeringskompensation är implementerad och uppdraget anses avrapporterat men med uppdrag att se över möjlighet till flerårsbudgetering för 2024–2026. En slutrapport från revisionsbyrån PwC angående Västerås stads långsiktiga finansiella analys var ett viktigt kunskapsunderlag i arbetet. I arbetet tog Västerås stad även kontakt med Sveriges kommuner och regioner, SKR, för att testa en modell som de tagit fram. Västerås stad genomförde även en samverkan med kommunerna Uppsala, Örebro och Södertälje.

Uppdrag 8:

SAMORDNAD VARUDISTRIBUTION

Kommunstyrelsen får i uppdrag att säkerställa att samordnad varudistribution finns på plats senast under 2022.

Västerås stad fick göra ett omtag i frågan, i och med att länsstyrelsen valde att lägga ner det gemensamma projektet. Omtaget omfattade en omvärldsanalys och aktualisering av senaste kunskaper och erfarenheter inom området. Utöver det arbetade Västerås stad fram ett utkast till två projekt med extern finansiering, i samverkan med RISE. Projekten handlar om att på kort och lång sikt se till de lokala transportbehoven och hur till exempel lastcyklar kan vara ett bra alternativ för att lösa transportbehov inom tätorten. Med de initiativ som Västerås stad gjorde under hösten skapades förutsättningar för att realisera en mer samordnad varudistribution inom Västerås stad under 2022.

Uppdrag 9:

HÅLLBARHETSKRAV I UPPHANDLINGAR

Kommunstyrelsen får i uppdrag att följa upp och utvärdera hur Västerås stads riktlinje för hållbarhetskrav i upphandlingar följs, kopplat till kraven gällande sociala företag.

I varje upphandling bedömer Västerås stad om det är lämpligt och möjligt att rikta upphandlingen till sociala företag. Under 2021 identifierade Västerås stad två tänkbara upphandlingar, men senare bedömdes de som inte möjliga. Nämnder och förvaltningar äger sitt behov, initierar upphandlingar och äger sen avtalen. I kommande upphandlingsriktlinjer gör Västerås stad anpassningar i processen för att fånga upp reserverade kontrakt/sociala företag på ett tidigare plan.

Uppdrag 10:

SAMORDNA FÖRSÄKRINGSFÖLJEN

Kommunstyrelsen får i uppdrag att se över och samordna försäkringsportföljen gällande olycksfallsförsäkringar till barn och unga.

Västerås stad har en samordnad sjuk- och olycksfallsförsäkring, där barn och ungdomar i dagsläget är försäkrade under verksamhetstid. Detsamma gäller barn på fritids och i andra aktiviteter anordnade av kommunen. Västerås stad gjorde en jämförelse för att se skillnaden i premie, om man skulle låta alla barn och ungdomar upp till

och med gymnasiet vara försäkrade under heltid. En sådan lösning skulle öka kostnaderna hos förskolenämnden samt grundskolenämnden, men minska kostnaderna för i huvudsak kulturnämnden och nämnden för idrott, fritid och förebyggande. Den totala skillnaden på årsbasis är cirka 837 000 kronor beräknat på 2021 års premienivåer och beräknat antal deltagare.

Uppdraget avrapporterades i kommunalrådsberedningen. Där uppkom ytterligare frågeställningar vilket kräver kompletteringar i ärendet. Svar på de nya frågeställningarna lämnas genom ny återrapportering i kommunalrådsberedningen när tid för detta ges.

Uppdrag 11:

STRATEGI FÖR MINSKAD NEDSKRÄPNING

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en långsiktig strategi för att minska nedskräpningen och fasa ut engångs- plaster och fossila plaster.

Slutrapporten för nedskräpning presenterades för kommunalrådsberedningen i november 2020. I denna fanns också förslag på fortsatt arbete och arbetet slutfördes egentligen redan förra året. Slutrapporten för denna del återrapporteras i kommunstyrelsen i januari 2022.

En långsiktig plan för utfasning av plast återrapporteras till kommunstyrelsen i februari 2022.

Uppdrag 12:

SAMORDNA SOMMARJOBBSPRAKTIK

Tekniska nämnden, nämnden för idrott, fritid och förebyggande samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att samordna sig kring sommarjobbsspraktik med fokus på trygghetsskapande satsningar i gatu- och parkmiljö.

Totalt sommarjobbade 56 ungdomar inom teknik- och fastighetsförvaltningens verksamheter under sommaren 2021.

Sommarjobben avlöpte väl med fina utvärderingsresultat, både från ungdomarna själva samt deras handledare.

Uppdrag 13:

CYKELGATOR

Tekniska nämnden får i uppdrag att identifiera platser i befintligt eller tillkommande gatunät där cykelgator skulle vara lämpliga, som en del i att utveckla cykelstaden Västerås.

Slutrapporten för Inom ramen för uppdraget "Få fram underlag för en ökad satsning av cyklande i Västerås (2018/00618)", finns underlag framtaget och ett flertal gator identifierades som möjligen lämpliga i ett första skede. Djupare analys av de identifierade gatorna gjordes och en enklare rapport presenterades för tekniska nämnden i oktober 2021. Uppdraget är klart för återrapportering.

Uppdrag 14:

UTBYGGNAD AV CYKELVÄGAR

Tekniska nämnden får i uppdrag att uppvakta Trafikverket för att fortsätta utbyggnaden av cykelvägar till orter utanför tätorten, med Tortuna som första prioritet.

Västerås stad arbetar, i dialog med Trafikverket, med att ta fram en åtgärdsvalsstudie som beskriver bakgrund, syfte och problembild. Under augusti 2021 genomfördes en workshop med representanter från Västerås stad, Trafikverket och Region Västmanland. Där togs ett antal lösningar och rekommenderade åtgärder fram som sedan har arbetats in i åtgärdsvalsstudien. Tekniska nämnden godkände i september 2021 en återrapportering av uppdraget och även att uppvakta Trafikverket för att få till stånd en gång- och cykelväg till Tortuna. Trafikverket har nu startat en åtgärdsvalsstudie för gång- och cykelvägsmöjligheter till Tortuna. Ärendet är klart för återrapportering.

Ekonomisk analys

I redovisningen av koncernen Västerås stad ingår de bolag och kommunalförbund där Västerås stad har ett röstetal som överstiger 20 procent. Västerås stad utökade sitt ägande i Västerås Science Park till 22,2 procent 2019, men eftersom omfattningen av verksamheten är så liten ingår inte bolaget i redovisade koncernsiffror.

Västerås stads koncern

ÅRETS RESULTAT

Västerås stads koncerns resultat för 2021 var 1 727 mnkr (813 mnkr). Det är ett historiskt högt resultat. Regeringen beslutade om extra generella och riktade statsbidrag för att mildra effekterna av pandemin och samtidigt blev skatteintäkterna betydligt högre än förväntat vilket bidrog till det höga resultatet. Reavinster vid försäljning av fastigheter, exploateringsöverskott och ökat marknadsvärde på koncernens finansiella tillgångar är också förklaringar till resultatet. De höga priserna på el i slutet av året gjorde att Mälarenergi fick ett betydligt högre resultat än väntat. Pandemin påverkar fortsatt verksamheten och i resultatet återfinns statliga ersättningar för bland annat sjuklönekostnader.

LÅNESKULD

Västerås stads koncern har en hög investeringstakt, vilket har lett till en ökande nettolåneskuld (låneskuld minus likvida medel och medel placerade i likviditetsportfölj) eftersom självfinansieringsgraden, det vill säga de årliga medel som finns för finansiering av investeringar (årets resultat exklusive reavinster, avskrivningar och fastighetsförsäljningar) varit lägre än 100 procent. Tack vare det höga resultatet kunde alla investeringar under 2021 självfinansieras, likviditeten stärktes och nettolåneskulden minskade med 0,4 miljarder kronor. De budgeterade resultaten de kommande åren har ökat, men den fortsatt höga investeringstakten innebär en ökande nettolåneskuld med cirka 5 miljarder kronor till 2025. I en växande stad är det intressant att följa låneskuldens utveckling

per invånare och en kommunkoncern anses ha en alarmerande låneskuld om den kommer över 100 tkr per invånare. Detta måste dock ställas i relation till vilka tillgångsvärden som finns inom koncernen.

BUDGETFÖLJSAMHET

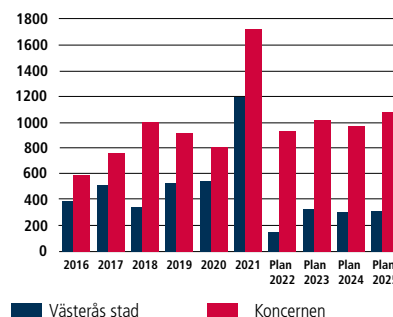
Koncernens budgeterade resultat uppgick till 631 mnkr (739 mnkr) och utfallet blev 1 096 mnkr högre än budget. Den största förbättringen stod Västerås stad för. Västerås stad hade ett lågt budgeterat resultat, bland annat på grund av att skatteutjämningen förändrades vilket sammantaget gav Västerås stad 130 mnkr lägre intäkter. För att verksamheterna skulle hinna ställa om sänktes det budgeterade resultatet. Sammantaget gjorde nämnderna ett överskott i nivå med de minskade intäkterna. Pandemin fortsatte att påverka nämnderna under 2021 med delvis minskad efterfrågan, inställda verksamheter och extra statliga ersättningar.

Mälarenergi gjorde också ett betydligt högre resultat än budgeterat. Bolaget är beroende av marknadspriserna och de höga elpriserna i slutet av året var anledningen till resultatförbättringen. Två bolag hade ett något sämre resultat än budgeterat, men övriga gjorde ett bättre resultat än förväntat. Sammanlagt blev bolagens och förbundens resultat 262 mnkr högre än budgeterat. Mimer och Västerås Strategiska Fastigheter AB fick större reavinster än förväntat och Mälardammar fick högre intäkter än väntat.

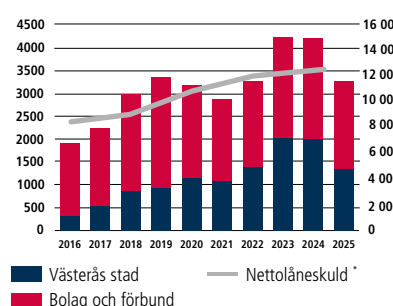
FINANSIELL STÄLLNING

Västerås stad har cirka 300 externa inhyrningar av lokaler/fastigheter. Om avtalen är långa eller om det är verksamhetsspecifika lokaler så ska de enligt lagen om kommunal redovisning och rekommendation R5 från Rådet för kommunal redovisning klassificeras som finansiell leasing och därmed redovisas i balansräkningen. Under 2020 och 2021 har en översyn gjorts och ett 80-tal avtal klassificeras nu som finansiell leasing. Detta får påverkan på soliditeten och en omräkning har gjorts för 2020, men inte

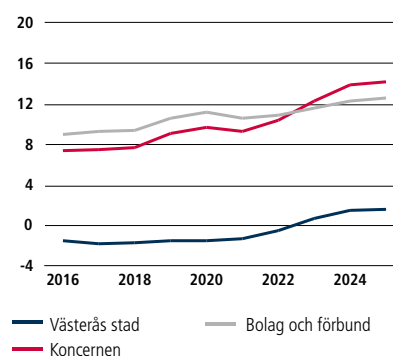
ÅRETS RESULTAT, MNKR

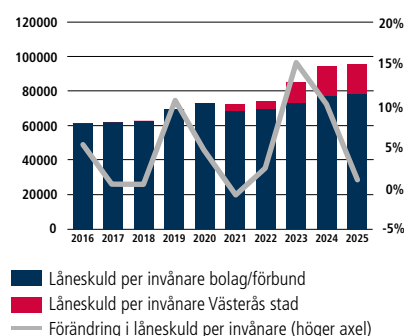
INVESTERINGAR, MNKR

NETTOLÅNESKULD, MILJARDER KRONOR

LÅNESKULD PER INVÅNARE I KRONOR OCH FÖRÄNDRING MELLAN ÅREN, %

tidigare år. Koncernens soliditet minskade 2020 med 10,5 procentenheter från 44,3 till 33,8 procent. Västerås stads koncern har trots förändringen av redovisningsprincipen en fortsatt god ekonomisk stabilitet. Soliditeten stärktes 2021, på grund av det höga resultatet och att investeringarna kunde självfinansieras, och uppgick till 36,9 procent (33,8 procent).

Den höga investeringstakten och budgeterade resultat som innebär att låneskulden kommer att öka innebär inte bara ökade finansiella risker som Västerås stad hanterar inom sin internbank utan också att soliditeten sjunker. Långtidsprognoser behövs för att säkerställa den finansiella ställningen över tid. Det är särskilt viktigt i en växande stad, där den demografiska utmaningen är stor och prioritering och effektivisering kommer att krävas.

BALANSRÄKNING

Den förändrade redovisningsprincipen av leasing av fastigheter innebär att Västerås stads koncerns materiella anläggningstillgångar ökade med cirka 1,6 miljarder kronor (justerades 2020), eget kapital försämrades med 0,3 miljarder kronor och långfristiga skulder ökade med 1,9 miljarder kronor. Den höga investeringstakten 2021 ökade koncernens materiella anläggningstillgångar med cirka 1,6 miljarder kronor. Den likviditetsfond som skapades 2020 för att få avkastning på överlikvid utökades enligt plan och totalt 1 miljard kronor har placerats där. Årets resultat stärkte det egna kapitalet och uppgick vid årets slut till 15,3 miljarder kronor (13,3 miljarder kronor).

KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflödesanalysen visar årets in- och utbetalningar samt upplåning. Årets kassaflöde för den löpande verksamheten och investeringarna blev negativt med 1 miljard kronor 2021 (-1,4 miljarder kronor) för Västerås stads koncern. För Västerås stad var utvecklingen negativ med 0,6 miljarder kronor (-1,2 miljarder kronor). De långfristiga skulderna ökade, medan de kortfristiga skulderna fortsatte att minska.

Den totala låneskulden ökade, men innebar också att likviditeten förbättrades.

Västerås stad

ÅRETS RESULTAT

2021 innebar ännu ett år med historiskt högt resultat för Västerås stad. Årets resultat uppgick till 1 195 mnkr (543 mnkr). En stor del av resultatet berodde på engångsintäkter, men också på betydligt högre skatteintäkter än budgeterat och ett samlat överskott i nämnderna.

Västerås stads ekonomi stärktes under året av högre statsbidrag, lägre verksamhet på grund av pandemin och färre elever än budgeterat i skolan. Budgeterat resultat för 2021 var lägre än det långsiktiga resultatmålet om 2,5 procent av skatteintäkter och utjämning, men resultatet blev 5,6 procent när realisationsvinster, exploateringsresultat och övriga jämförelsestörande poster räknats bort.

Exploateringsöverskott, realisationsvinster och ett visst överskott på grund av ny redovisningsprincip av leasing av fastigheter omfattar 407 mnkr av resultatet. Nämnderna fick sammantaget ett överskott på 123 mnkr.

CORONAPANDEMIN

Pandemin påverkade Västerås stads verksamheter även under det andra pandemiåret 2021. Verksamheter anpassades eller ställdes in och distansundervisning i skolorna var periodvis nödvändig. Regler kring sammankomster och avstånd ändrades beroende på smittläget, vilket påverkade bland annat möjligheten att hyra ut arenor och hallar, samt möjligheten för andra verksamheter att bedriva ordinarie verksamhet.

Västerås stad fick drygt 30 mnkr i ersättning för ökade sjuklönekostnader, merkostnader för trängselkontroller och även merkostnader från 2020. Tekniska nämnden fortsatte med reducerade avgifter för markupplåtelse och parkeringsavgifter för att underlätta för cityhandeln. Hyresreduktion har utgått inom vissa verksamheter hos Västerås stads

hyresgäster. En stor ekonomisk påverkan är 23 mnkr i ersättning till Region Västmanland för ytterligare ett år med reducerade biljettintäkter i kollektivtrafiken. En bedömning är att pandemin under 2021 påverkade Västerås stads ekonomi med en kostnad på 10 mnkr netto.

SKATTEINTÄKTER

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag uppgick sammantaget till 9 421 mnkr (8 918 mnkr), vilket var 343 mnkr högre än budgeterat. En ökning av arbetade timmar och därmed lönesumman innebär att prognosen för 2021 års skatter blev 233 mnkr högre än budget. 59 mnkr av ökningen är en omklassificering av statsbidrag för äldreomsorgen till generellt statsbidrag. Summan fanns i budgeten som riktat statsbidrag.

NETTOKOSTNADER

Nettokostnader ska över tid inte öka mer än skatteintäkter. För god ekonomisk hushållning bör nettokostnaderna inte överstiga 98 procent av skatteintäkterna. Verksamhetens nettokostnader 2021 var 578 mnkr lägre än budget, men ökade med 1 procent mot 2020. Skatteintäkterna ökade med 5,6 procent. Budgeterad ökning var 1,8 procent. Några nämnder sänkte sina nettokostnader jämfört med föregående år. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden sänkte nettokostnaderna med 3,3 procent tack vare stora statsbidrag. Individ- och familjenämndens nettokostnader sjönk med 2,4 procent, men skulle enligt budgeten ha sänkts med 4,2 procent. Nämnden har arbetat i flera år för att komma i ekonomisk balans och har med underskottet på -7 mnkr kommit långt. Byggnadsnämnden, som till stor del är intäktsfinansierad, har tack vare en ökning av bygglov minskat sina nettokostnader med 23 procent. Äldrenämnden hade i sin budget en nettokostnadsökning med 9,8 procent, beroende bland annat på äldreomsorgsatsningen. Överskottet på 23 mnkr innebär en nettokostnadsökning på 8,3 procent.

REALISATIONSVINSTER

Totalt blev realisationsvinster från sålda anläggningstillgångar 200 mnkr. Av dessa bestod 196 mnkr av fastighetsförsäljningar. Den största posten, 126 mnkr, var 10 sålda tomträtter för flerfamiljshus. 99 småhus-tomträtter såldes. Innehavet av tomträtter har stadigt minskat de senaste åren och var den 31 december 2 268 småhustomter och 64 tomter för flerbostadshus.

EXPLOATERINGSVERKSAMHETEN

Exploateringsverksamheten visade ett utfall för året på 227 mnkr, att jämföra med budget på 30 mnkr. En anledning till att faktiskt resultat översteg budgeten beror på de försiktighetsprinciper som används vid budgetering. Beräkning av budgeterat resultat för exploateringsprojekten är gjord enligt redovisningsregler för vinstavräkning och för att ingå i det budgeterade resultatet för året krävs att projekten i genomförandefas har en upparbetningsgrad på minst 25 procent samt påskrivna avtal vid budgettillfället. I flera av projekten ingår det även att Västerås stad investerar i gator, parker med mera. Det innebär att det tillkommer framtida kostnader i form av avskrivningar. De exploateringar som bidrog mest till överskottet var 34 mnkr gatukostnadsersättning för investeringskostnader inom Kopparlunden, samt överskott på grund av fler påskrivna försäljningsavtal på västra Skälby, norra Erikslund och Malmen, Gäddeholm, samt förändringar i projektet på södra Källtorp.

FINANSIELL LEASING

Under året gjordes ett arbete med att omklassificera hyresavtal (nedan nämnda som leasingavtal) som Västerås stad har med externa fastighetsägare. Enligt redovisningsregler ska leasingavtal klassificeras antingen som finansiell eller operationell leasing. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och fördelarna som är förknippade med ägande i allt väsentligt är överförda till leasetagaren (hyresgästen). Övriga leasingavtal är operationella leasingavtal.

83 hyresavtal omklassificerades till finansiella leasingavtal i enlighet med regelverket. Klassificering av leasingavtal ska fortsättningsvis göras vid tecknande av nya hyresavtal. Då detta inte har gjorts tidigare inom Västerås stad innebär det att retroaktiva beräkningar gjordes, som påverkade balansräkningen både på tillgångs- och skuldsidan. Tillgångarna ökade vid införandet med 1 597 mnkr, skulderna ökade med 1 924 mnkr och samtidigt justerades eget kapital med 327 mnkr.

I den löpande redovisningen kommer de verkliga hyreskostnaderna som Västerås stad får även fortsättningsvis redovisas som hyreskostnad. Därefter kommer delar av de hyreskostnader som tillhör leasingavtal att bokas om, för att likställa inhyrda objekt som om det vore egna investeringar. Hyreskostnaden minskar då medan ränta och avskrivningar ökar.

De verkliga hyresbetalningarna påverkas inte. Däremot kommer en resultat effekt att uppstå på grund av redovisningen. Den kan bli positiv eller negativ beroende på vilken fas avtalet befinner sig i, men under den totala avtalstiden ger det ingen resultatpåverkan förutom den del som anses vara drift.

För de avtal som nu är klassade som finansiell leasing uppgick resultatet till +9 mnkr för 2021.

NÄMNDERNAS DRIFTREDOVISNING

Sammantaget visar nämnderna en positiv budgetavvikelse med 123 mnkr exklusive realisationsvinster och exploateringsöverskott. Orsakerna till överskottet är en kombination av lägre elevtal än budgeterat, stora statsbidrag och lägre verksamhet på grund av att pandemin fortsatte.

Förskolenämnden

Förskolenämndens resultat för 2021 var ett överskott på 4 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -3 mnkr. Överskottet uppstod i den kommunala förskolan främst beroende på högre statsbidrag för mindre barngrupper än budgeterat och på statlig ersättning för sjuklöner. Verksamheten hade under hösten inriktningen att inte

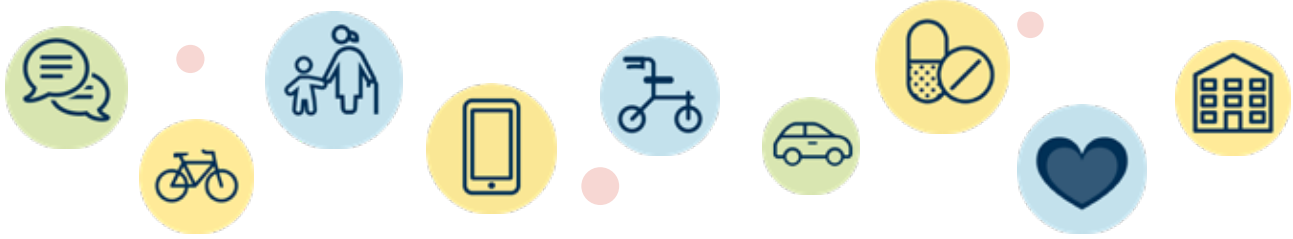
utöka organisationen med den finansiering som statsbidragen gett möjlighet till. Detta för att förbättra de ekonomiska förutsättningarna till 2022 då statsbidragen kommer bli nästan 10 mnkr lägre än 2021. Antalet barn följde i stort sett budgeten med 10 färre barn än planerat.

Grundskolenämnden

Grundskolenämnden visade ett överskott på 31 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -5 mnkr. Större delen av överskottet, 26 mnkr, beror på 140 färre elever och 289 färre barn i fritidshem än budgeterat. De befolkningsprognoser som budgeten byggde på visade sig vara för höga vilket avspeglade sig i utfall av elevantalen, medan pandemin troligen haft stor påverkan på antalet barn i fritidshem. Den kommunala utförarens överskott blev 6 mnkr och berodde på ökade statsbidrag, minskade personalkostnader samt minskade kostnader för bland annat läromedel och kompetensutveckling som också var en konsekvens av pandemin.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden fick ett stort överskott på 54 mnkr, där påverkan av coronapandemin var +24 mnkr. Större delen av överskottet, 49 mnkr, uppstod hos tilldelningsekonomin och berodde på 159 färre elever i gymnasiet samt en återbetalning av medfinansiering av ett statsbidrag gällande 2020 för Vuxenutbildningscentrum på 23 mnkr. En betydande del av elevminskningen finns på språkintroduktionsprogrammet, som en följd av lägre invandring. Den kommunala utföraren redovisade ett överskott på 6 mnkr beroende på ökade statsbidrag och minskade kostnader. Pandemin inverkar positivt på kostnaderna genom minskade kostnader för bland annat kompetensutveckling, resor och måltider för gymnasie- och vuxenutbildningen samt minskade personalkostnader på arbetsmarknadsenheterna.

Skultuna kommunaldelsnämnd

Skultuna kommunaldelsförvaltning visade ett överskott på 3 mnkr. Överskottet beror på högre intäkter, bland annat i form av statsbidrag för sjuklöneersättning, och mindre barngrupper i förskolan. Under året ställdes planerade aktiviteter och utbildningar in på grund av pandemin, vilket medförde lägre kostnader och budgetöverskott för vissa verksamheter. Grundskolans ekonomi är fortsatt stabil, äldreboendet har en ekonomi i balans efter anpassning av personalstyrkan och statsbidrag, medan hemtjänsten inte har förutsättningar att ha en ekonomi i balans.

Individ- och familjenämnden

Individ- och familjenämnden fick ett underskott på 7 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -7 mnkr. I resultatet ingår ett överskott på 10 mnkr för flyktingmottagning, huvudsakligen för de som anlände 2018. Exklusive flyktingmottagningen blev underskottet 17 mnkr, vilket berodde på högre kostnader inom familjehemsvården för fler placerade, ett högt inflöde på området våld i nära relation samt ett högt inflöde och höga kostnader för vuxna på institutionsvård jämfört med budgeterade summor. Verksamheterna fortsatte under året att arbeta för att bli mer kostnadseffektiva med fokus på kvalitet i enlighet med handlingsplanen för en ekonomi i balans. Nettokostnaderna minskade totalt med 23 mnkr jämfört med 2020.

Familjehemsvården var den största utmaningen för barn- och ungdomsvården, med 279 placerade barn och unga under december jämfört med budgeterade 172. En viss förskjutning skedde också från institutionsvård till konsulentstödda familjehem. Underskottet blev 30 mnkr för familjehemsvården. Antal placerade barn och ungdomar på institution blev färre än budgeterat och området uppvisade ett överskott mot budget på 7 mnkr. I vissa fall blev dygnspriset högre än planerat, då kostnader för medföljande föräldrar drog upp priset. I takt med att den egna öppenvården nu har en situation där de flesta nya uppdrag kan verkställas i skälig

tid minskade externt köpt öppenvård.

Antal institutionsvårdade vuxna ökade under året och till ett högre dygnspris än budgeterat, vilket orsakade ett underskott på 9 mnkr. Den externt köpta vården för vuxna minskade till förmån för den egna.

Det var under året ett stort behov av skyddsplaceringar för personer utsatta för våld i nära relation. Både antal placeringar och dygnspriset överskred budgeten. Dygnspriset påverkades av medföljande barn. I slutet av året var 47 personer skyddsplacerade mot ett årligt snitt i budgeten på 22. Underskottet blev 11 mnkr för området.

Verksamhetsområdet Ekonomiskt bistånd gjorde ett överskott på 7 mnkr jämfört med budget. Nämnden fick en budgetförstärkning på 15 mnkr för att motverka pandemins verkningar av ett förmodat ökat behov av försörjningsstöd. Resultatet blev att antal hushåll med försörjningsstöd minskade, trots att Västerås fortfarande har en hög arbetslöshet. Antalet som söker försörjningsstöd ökade, om än inte i den omfattning som befarats utifrån den ökande arbetslösheten, men av de som sökte så var det färre än hälften som fick ekonomiskt bidrag. Införandet av Valfärdsjobb föll väl ut, men de tänkta 60 platserna kunde inte fyllas på grund av pandemin, vilket bidrog till överskottet.

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Nämnden för personer med funktionsnedsättning fick ett överskott på 12 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -4 mnkr. Beställardelen visade ett underskott på 2 mnkr, medan verksamhet i egen regi fick ett överskott på 14 mnkr. De effektiviseringskrav som nämnden beslutat samt statlig ersättning för merkostnader och sjuklöner för covid-19 påverkade resultatet positivt. I resultatet finns många pandemirelaterade kostnader och statsbidrag. Pandemin orsakade även kostnadsdämpande effekter på ekonomin för verksamheterna.

För verksamheten Stöd i ordinarie boende berodde överskottet på 6 mnkr främst på anpassningar inom sysselsätt-

ning psykiatri, på grund av pandemin, samt ett lägre behov av kvalificerad tillsyn än budgeterat. Ett överskott på 5 mnkr inom Stöd i särskilt boende berodde främst på lägre kostnader för boenden och köpta placeringar för vuxna enligt Sol än budgeterat. Systemstödet för att planera var och när personal behövs föll väl ut.

Totalt för nämnden visade verksamheterna Personlig assistans, Köpta placeringar för vuxna LSS och Daglig verksamhet -26 mnkr. Beställarsidans underskott på 11 mnkr för verksamheter inom hela LSS blev ungefär lika stort som överskottet för verksamheten i egen regi. Daglig verksamhet hade till mitten av sommaren fortsatt anpassning av verksamheten. Verksamheten utfördes i kundernas hem, vilket medförde att de inte alltid behövde ta in vikarier vid sjukfrånvaro. Biståndsenshetens arbete med att se över köpta placeringar påverkade också det ekonomiska utfallet i positiv riktning.

Äldrenämnden

Äldrenämndens resultat blev ett överskott på 23 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -1 mnkr. Statsbidrag till äldreomsorgen hade stor del i överskotten. 17 mnkr av överskottet uppstod i verksamheten i egen regi.

Inom beställarsidan finns överskott för bufferten för pandemikostnader och personalpolitisk satsning som uppväger underskotten. Avvecklingen av Gideonsbergs servicehus och lägenheter på Karlslunds äldreboende försenades, vilket gjorde att besparingseffekten blev 7 mnkr lägre än budgeterat. Det stora antalet tomma servicehuslägenheter ledde till att budgeten för tomhyror överskreds med 6 mnkr och att intäkter på en dryg miljon kronor uteblev. Timmarna inom hemvården ökade och innebar ett underskott på 13 mnkr.

Egenregiverksamheten fick ett stort överskott trots att hemvården uppvisade -12 mnkr då obalansen i kostnadsstrukturen jämfört med timsättningen består. Korttidsverksamhet och dagverksamhet, med ett överskott på 8 mnkr, anpassade sina verksamheter och

fick därmed lägre kostnader för personal, måltider och material än budgeterat. Att två nya äldreboenden öppnade senare än beräknat var huvudorsaken till ett överskott inom äldreboenden med 22 mnkr.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden hade ingen budgetavvikelse 2021. Vissa kostnader uteblev som en följd av pandemin, som utbildning och sammankomster för personalen, samtidigt som vissa löner marknadsanpassades för att minska personalomsättningen.

Kulturnämnden

Kulturnämnden hade ett mindre budgetöverskott, under en miljon kronor. Samtliga verksamheter redovisar ett resultat i nivå med budget. De ekonomiska konsekvenserna av pandemin var marginella. En del omprioriteringar kunde göras till underhåll av lokaler och inventarier då föreningsstöd och arrangemangsstöd blev lägre på grund av lägre verksamhet.

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande

Nämnden för idrott, fritid och förebyggande redovisade 2021 ett underskott på 10 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -5 mnkr. Uteblivna intäkter för hallar och planer stod för -11 mnkr medan utebliven eller anpassad verksamhet innebar lägre kostnader. Övriga avvikelser berodde bland annat på högre underhållskostnader för konstsnöspåret och högre mediakostnader för Rocklundaområdet.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämndens resultat blev ett överskott mot budget med 7 mnkr. Hela överskottet beror på kraftigt ökade intäkter för bygglov under året. Antalet ärenden ökade med 11 procent. Nämnden fick även bidrag från kommunstyrelsen för att beta av kön för detaljplaner och anställde personal för detta under hösten.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens totala resultat blev ett överskott mot budget med 409 mnkr. Huvuddelen av överskottet beror på realisationsvinster för fastighetsförsäljningar med 196 mnkr samt överskott i exploateringsverksamheten med 197 mnkr. Fastighetsförvaltningen fick ett överskott på 7 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -4 mnkr för hyresrabatter till vissa verksamheter. 9 mnkr av överskottet är en effekt av övergången till finansiell leasing för ett antal inhyrningar.

Miljö- och konsumentnämnden

Miljö- och konsumentnämnden fick ett överskott på 3 mnkr. Orsaken är huvudsakligen högre intäkter. Budgeten lades lågt med hänsyn till osäkerhet kring kontroller under pandemin. Bland intäkterna finns statsbidrag för förstärkta livsmedelkontroller, vilket möjliggjort en personalförstärkning för att kunna genomföra dem. Verksamheten för alkoholkontroll överfördes till nämnden 2021. Verksamheten är helt avgiftsfinansierad och påverkade inte resultatet för året.

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens resultat blev ett underskott på 13 mnkr, där påverkan av coronapandemin var -25 mnkr. Underskottet är orsakat av pandemin, genom en ersättning till Region Västmanland för uteblivna biljettintäkter på stadsbussarna med 23 mnkr, medan färdtjänstkostnaderna blev 3 mnkr lägre på grund av lägre efterfrågan. Underskottet minskade genom överskott inom andra verksamheter. Bland annat visade park- och naturvårdsverksam-

heterna ett överskott på grund av statliga bidrag. Parkeringsverksamheten visade ett överskott vid årets slut, efter att ha ökat under senare delen av hösten.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens resultat blev ett överskott på 11 mnkr. Orsaker till överskottet på intäktsidan var obudgeterade statsbidrag och ökade volymer för rekryteringstjänster. Kostnaderna blev lägre genom effektiviseringar, vakanta tjänster inom ekonomi, upphandling och administration samt att planerade aktiviteter inte kunnat genomföras fullt ut under pandemin. Dessutom uppstod ett överskott för sålda fordon och att den skattefinansierade delen av hamninvesteringarna inte behövde nyttjas. Överskottet täckte de ökade kostnader som Västerås stads IT-byte innebar under 2021. Genom kostnadsminskningar på 27 mnkr kunde den intäktsfinansierade verksamheten minska debiteringen mot andra förvaltningar enligt uppdrag.

Kommunrevisionen

Kommunrevisionen visade ett överskott mot budget på en halv miljon kronor. Kostnaderna blev något lägre då kurser och konferenser uteblev på grund av pandemin samt att personalkostnader och antalet revisorer varit lägre.

Valnämnden

Valnämndens budget förstärktes till 2021 för att kunna genomföra folkomröstningen om flygplatsen. Ingen budgetavvikelse uppstod.

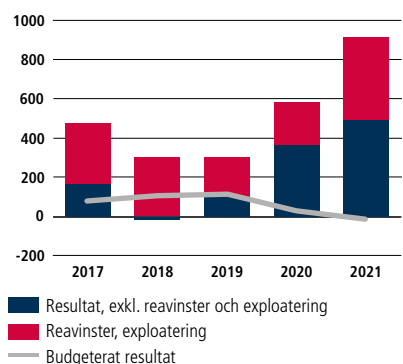
MEDARBETARKOSTNADER, VÄSTERÅS STAD, MNKR

	2019	2020	2021
Lönekostnader*	3 153	3 272	3 405
Arbetsgivaravgifter	1 000	1 025	1 067
Övriga medarbetarkostn.	310	365	389
SUMMA	4 463	4 663	4 861
Ökning, medarb. kostn.	2,6 %	4,5 %	4,3 %
Utbetalda pensioner	179	186	185

* Enligt SCB:s definition; lön, pensionskostnader, sociala avgifter exklusive skattefria traktamenten

ÅRETS RESULTAT VÄSTERÅS STAD, MNKR	Budget 2021	Utfall 2021	Utfall 2020
Verksamhetens resultat	-6	916	506
varav reavinster		195	101
varav exploatering	30	227	116
Finansnetto	78	279	37
Årets resultat	72	1195	543

VERKSAMHETENS RESULTAT, MNKR

Av diagrammet framgår att stora delar verksamhetens resultat har åstadkommit genom exploateringsöverskott och försäljning av anläggningstillgångar.

FÖRÄNDRING AV NETTOKOSTNADERNA

VERKSAMHETSREDOVISNING

Verksamhetsredovisningen visar Västerås stads intäkter och kostnader utifrån vilken typ av verksamhet som bedrivs, oavsett organisation. Redovisningen ligger till grund för många av de officiella nyckeltalen kring kommuners intäkter och kostnader. Västerås stad arbetar med att fördela förvaltningsgemensamma kostnader när det gäller utfall, men inte i budgeten. För att hitta motsvarande siffror i resultaträkningen görs justering för interna poster och övriga poster som inte finns med i verksamhetens intäkter och kostnader i resultaträkningen.

Större förändringar i nettokostnader finns inom några verksamheter. För politisk verksamhet blev nettokostnaderna högre, vilket beror på kostnader för folkomröstningen gällande flygplatsen som hölls 2021.

Räddningstjänstens högre nettokostnader 2021 beror på ett nytt antagande om livslängd som påverkade inbetalning till pensionskostnaderna.

I och med en stor satsning på skolan med 73 mnkr 2021 ökade nettokostnaderna i grundskolan med 7 procent. I vuxenutbildningen påverkades nettokostnaderna av en oväntad intäkt för coronarelaterade kostnader gällande föregående år på 23 mnkr, vilket gjorde att nettokostnaderna sjönk med 26 procent för verksamheten.

Gällande nettokostnaden för flyktingverksamheten så varierar den beroende på storlek på mottagandet. Den statliga ersättningen periodiseras under de fyra år som en person klassas som flykting och resultatet för en grupps mottagande syns i redovisningen det sista året. 2017 års flyktinggrupp genererade ett överskott på 51 mnkr 2020 på grund av att gruppen var stor, medan överskottet för 2018 års flyktinggrupp blev cirka 12 mnkr 2021.

MÄLARENERGI

Mälarenergis concerns och moderbolags verksamhet och finansiella ställning är stabil. Resultat efter finansiella poster uppgick till 594 mnkr (267 mnkr).

Efterfrågan påverkas av väderfaktorer som temperaturer och nederbörd och 2021 var temperaturen fördelaktig för Mälarenergi. Större försäljningsvolymerna tillsammans med rekordhög elpriser samt hög tillgänglighet i anläggningarna kombinerat med gynnsamma avfallspriser präglade concernens ekonomiska resultat för 2021.

MIMER

Resultat efter finansnetto för Mimer uppgick under året till 182 mnkr (176 mnkr). För att långsiktigt stärka Mimers ekonomi samt för att renodla Mimers fastighetsportfölj, till att främst omfatta bostäder, har Mimer under året sett över sitt fastighetsinnehav och sålt sex fastigheter till Västerås stad. Affären genererade en reavinst på 53 mnkr. Mimer sålde även i slutet av året ett vindkraftverk i Dalarna, vilket resulterade i en reaförlust på 10 mnkr. Det operativa resultatet påverkades negativt av kostnader för el, värme och vatten som ökade på grund av väder och taxeökningar.

NYA VÄSTERÅS FLYGPLATS AB

Coronapandemins påverkan på flygresandet 2021 var omfattande, både internationellt och i Sverige, så även för Nya Västerås Flygplats AB. Restriktioner för möten och resande påverkade intäkterna i form av flygplatsavgifter, parkeringsavgifter och försäljning. Resultat efter finansnetto uppgick under året till -27 mnkr (-26 mnkr). Budget för året var -29 mnkr.

VÄSTERÅS PARKERINGS AB

Parkeringshusen Dockan togs i bruk i december 2020, vilket hade en positiv effekt på omsättningen. Sammantaget ökade avskrivningskostnaderna på grund av investeringar i parkeringshuset Dockan, vilket medförde att årets resultat efter finansiella kostnader uppgick till 3 mnkr (5 mnkr).

Från föreställningen Amadeus på Västmanlands Teater. Foto Markus Gärder.

VÄSTERÅS STRATEGISKA FASTIGHETER AB

Västerås Strategiska Fastigheters koncerns årsresultat uppgick till 40 mnkr (43 mnkr) mot 22 mnkr i budget. Västerås Strategiska Fastigheter AB:s dotterbolag Geddeholms AB sålde mark till Västerås stad för 30 mnkr, vilket var mer än budgeterat. Den budgeterade rivningen av flygfastigheter med en uppskattad kostnad på 8 mnkr flyttades till 2022, vilket påverkade utfallet mot budget positivt under 2021.

VÄSTERÅS MARKNADS- OCH NÄRINGSLIVS AB

Västerås marknads- och näringslivs AB:s verksamhet påverkades av pandemin. De ordinarie större evenemangen ställdes under året in. Årets resultat efter finansiella kostnader uppgick till -15 mnkr (-16 mnkr). Resultatet är 2 mnkr bättre än budget och härrör från erhållna hyresrabatter samt lägre personalkostnader. De inställda evenenar innebar även en minskad nettokostnad.

STRÖMKÄLLAN AB

Bolaget Strömkällan AB äger en fastighet, Strömkällan 1. Delar av marken arrenderas ut, utöver det bedrivs ingen verksamhet på fastigheten. Bolagets helårsresultat efter finansnetto uppgick till -0,3 mnkr (0,1 mnkr).

MÄLARHAMNAR AB

Årets resultat efter finansnetto för Mälarhamnar uppgick till 6 mnkr (8 mnkr). Trots historiskt stora volymer nådde Mälarhamnar inte upp till resultatet för 2020, även om resultatet blev bättre än budgeten på -6 mnkr. Hamnutvecklingen innebar högre hyreskostnader för bolaget vilket påverkade resultatet.

VÄSTERÅS CENTRAL AB

Årets resultat efter finansnetto för Västerås Central AB uppgick till 3 mnkr (3 mnkr). Bolaget äger fastigheten Stationen 1 i Västerås som utgörs av stationsområde med tillhörande byggnader i form av stationshus, gångbro med mera. Bolaget har inga anställda då all förvaltning sker genom Jernhusen AB.

VAFABMILJÖ KOMMUNALFÖRBUND

Årets resultat efter finansnetto för VafabMiljö blev 11 mnkr (-1 mnkr), vilket är 8 mnkr högre än budget. Den främsta förklaringen är att intäkterna för försäljning av skrot och wellpapp blev högre än budget, vilket berodde på stigande världsmarknadspriser. Även behandlingsintäkterna blev högre än budgeterat, vilket berodde på ökade mängder av restmaterial från Mälarenergis förbehandling.

RÄDDNINGSTJÄNSTEN MÄLARDALEN

Årets resultat efter finansnetto för Räddningstjänsten Mälardalen uppgick till 4 mnkr, vilket var 4 mnkr bättre än budget. Förbundet drivs i sin nuvarande form sedan 1 januari 2021, då Köping, Arboga och Kungsör tillkom i förbundet, som tidigare hette Mälardalens Brand- och Räddningsförbund. Avvikelsen mellan utfall och budget berodde på att budgeten var svåruppskattad i och med utvidgningen med de nya medlemskommunerna.

VÄSTMANLANDSMUSIKEN

Under 2021 påverkades verksamheten, liksom under 2020, i hög grad av pandemin. Resultatet per den 31 december blev 1 mnkr (3 mnkr). Det lägre resultatet förklaras med att personalkostnaderna ökade, vilket är en effekt av att mycket verksamhet ändå genomfördes, bland annat i digital form.

VÄSTMANLANDS TEATER

All publik verksamhet var inställd fram till och med september 2021 då ett antal arrangemang kunde genomföras med publik. Årets resultat efter finansiella poster uppgick till 1 mnkr (0 mnkr). Teatern har en fortsatt stabil ekonomi trots pandemins påverkan, tack vare stöd-åtgärder från stat, region och kommun.

Investeringar

ÅRETS INVESTERINGAR

Totalt i hela koncernen investerades det för 2 867 mnkr, vilket är mindre än de senaste tre åren. Det beror på att bolagens investeringsnivå sjönk. Årets investeringar i Västerås stad uppgick till 1 084 mnkr totalt och 1 032 mnkr exklusive exploateringsinvesteringar. Investeringarna i Västerås stad har de senaste åren varit högre än tidigare då Västerås stad står inför omfattande behov av nya lokaler för förskola, skola och omvårdnad, samt att renoveringsbehovet är stort i befintliga lokaler. Utfall föregående år, exklusive exploateringsinvesteringar, var 1 156 mnkr. Genomförandegraden 2021 blev 69 procent (71 procent 2020). Koncernen exklusive Västerås stad investerade för 1 783 mnkr (2 059 mnkr), varav Mälarenergi 741 mnkr och Mimer 877 mnkr.

BARN OCH UTBILDNING

Nybyggnationen av Mälarparkskolan och Brandthovda förskola slutfördes. Ombyggnationen i Rudbeckianska skolans kök och anpassningar för årskurs 6 på Brandthovdaskolan och Blåsboskolan avslutades.

Nybyggnationen av Irstaskolan, etapp 2, pågick hela året och fortsätter under 2022. Upphandling genomfördes för Skallbergets förskola med byggstart 2022. Projekttering med ombyggnad och utbyggnad av Emausskolan påbörjades.

Västerås stad köpte sex fastigheter från Mimer. I fem av fastigheterna var Västerås stad redan hyresgäst.

OMSORG OCH STÖD

Äldreboendena Öster Mälarstrand och Södra Källtorp samt Barkarövägens gruppboendeställe LSS färdigställdes under året. Samtidigt avvecklades Rösegårdens äldreboende och Södergårdens gruppboende. Inom särskilt boende inleddes nybyggnation av Hallonvägens gruppboendeställe och ett boende i Dingtuna-Olsta under året.

Foto: Per Groth.

UPPLEVA OCH GÖRA

Återuppbyggnaden av Fredriksbergsbadet startades. Byggnationen av Lövuddens båthamn påbörjades. Investeringar gjordes i konstgräsplaner på Hamre och båtbryggor.

Investeringar gjordes på Vallby friluftsmuseum, Folkets park på Vallby och Anundshög för att möta ökad efterfrågan. Kulturnämnden förvärvade fastigheten Anundsborg för att stärka besöksmålet Anundshög. På stadsbiblioteket byggdes barnavdelningen om och Kulturskolans lokaler förbättrades. Investeringen i offentlig konst till Rudbeckianska gymnasiet 400-årsjubileum 2023 påbörjades.

BYGGA, BO, MILJÖ OCH TRAFIK Infrastruktur

Under året slutfördes bland annat Kofotsgatan, Våtmarksparken på Johannisberg samt en gång- och cykeltunnel under Björnövägen. Björnöbron togs i bruk. Rivning av den gamla bron kommer att genomföras 2022.

Budgetförstärkningen till underhållsinvesteringar användes i huvudsak till ny beläggning av gator och vägar. En större satsning genomfördes på Vasagatan.

Stora belysningsinvesteringar gjordes under året, med byten av armaturer, stolpar och kablage. Belysningsinsatser genomfördes också med statligt stöd på flera cykelleder. Projekttering pågår för ytterligare en faunapassage i Svartån.

Projektet samordnas med upprustning av en del av gångstråket, som är en del av Svartåstråket, samt med en breddning av gång- och cykelvägen längs östra sidan av Svartån. Upprustningen av Stora Torget och Bondtorget inväntar resultat från en förundersökning för att ta reda på vilka arkeologiska utgrävningar som krävs.

I hamnen pågick muddring, byggnation av magasin och upplagsytor.

Bostäder

Bostads AB Mimers koncern gjorde investeringar på totalt 877 mnkr, fördelat på 430 mnkr i nybyggnation, 445 mnkr ombyggnation samt 2 mnkr för inventarier. Flera byggprojekt pågick under 2021. På Bäckby byggs 105 lägenheter fördelade på tre huskroppar med matbutik, gym och restaurang. Två av dessa huskroppar stod färdiga i slutet av 2021, den tredje blir klar för inflyttning kvartal 1 2022. I city pågår projektet Högne där det kommer att byggas 54 lägenheter och 320 parkeringsplatser. På Vallby slutfördes byggnation på Allmogekulturen, Vitalen. Hyresgästerna i 44 bostäder flyttade in och en vårdcentral finns på gatuplan. Vidare har 64 lägenheter på Ålgen, Skallberget, blivit klara. Under året fortsatte större arbeten på Kvarteret Förseglet, Öster Mälarstrand.

Under året färdigställdes första etappen med 128 bostäder på Önsta Gryta omfattande både bostäder och utemiljö.

Tidigare tvättstugor byggdes om till sju nya bostäder. Investeringar gällande energi-effektiviseringar beräknas minska förbrukningen med minst 15 procent. Investeringskostnaden för projektet ligger på 253 mnkr. Under året byggdes även fastigheterna Gude 1 och Kaserngatan 20 om på grund av akut underhåll och förändrade hyresförhållanden.

Energi

I koncernen Mälarenergis investeringar uppgick till totalt 741 mnkr. Investeringarna för värmeverksamheten uppgick till 205 mnkr, varav satsningar för kylverksamhet med 30 mnkr och pågående investering i bergum avseende ackumulatortank med 21 mnkr. Resterande investeringar avser främst förnyelse och effektivisering av befintliga produktionsanläggningar och distributionsnät.

Investeringsstakten var fortsatt mycket hög gällande elnätansläggningar, med investeringarna på 278 mnkr. De innefattar 44 mnkr för byte av elmätare och 2 mnkr i förvärv av elnätet på Finnsletten tillsammans med exploateringsinvesteringar i form av mottagningsstationer, förstärkning inom elnätet för att öka kapaciteten i nätet samt att bygga bort luftledningar.

Investeringar i VA-nät och reningsanläggningar uppgick till 172 mnkr. De avser såväl exploateringar 51 mnkr, som förnyelse av ledningsnätet 69 mnkr. De största projekten är förnyelsen av vattenledningen mellan Ansta och Bergboda samt relining av flera spillvattenledningar.

Investeringar koncernen, mnkr	Utfall 2021
Mälarenergi AB	741
Bostads AB Mimer	877
Västerås Parkerings AB	47
Övriga bolag och kommunalförbund	118
Summa investeringar i bolag/kommunalförbund	1 783
Västerås stads investeringar	1 084
Totala investeringar	2 867

Fibernätsinvesteringar uppgick till 41 mnkr inom Mälarenergi AB och till 13 mnkr inom Fibra AB. Under året var bolaget drivande i att bygga fiber på landsbygden.

Investeringar i vattenkraften uppgick till knappt 13 mnkr och avsåg främst förnyelse av kraftverksanläggningar.

Parkering

Totalt investerade Västerås Parkerings AB 47 mnkr under 2021, varav 46 mnkr avser investeringar i parkeringshuset Oxen, som beräknas vara färdigställt i slutet av 2022.

Miljö

VafabMiljös investeringsbudget för 2021 var 98 mnkr och utfallet blev 96 mnkr. Under året färdigställdes utbyggnaden av biogasanläggningen som invigdes i september.

AVVIKELSE MOT INVESTERINGSBUDGET

Årets totala investeringsutfall i Västerås stad var 493 mnkr lägre än budget. De områden som avvek mest mot budget var förskolor och grundskolor, exploatering, infrastruktur samt inventarier. Avvikelsen inom skolor är främst tidsförskjutningar. Totala projektkostnaderna var för flertalet

projekt oförändrade och för några, däribland Mälärstrandsskolan, var totalkostnaden lägre. Exploateringsinvesteringarna blev lägre främst på grund av färre köp till markreserven. Vissa kollektivtrafiksatsningar för ökad framkomlighet sköts fram, liksom den sista etappen av omgestaltningen av Bäckby centrum. Investeringar i inventarier var lägre än budgeterat, bland annat beroende på att datorer och vissa fordon inte längre köps in utan hyrs.

INVESTERINGAR 2021 OCH FRAMÅT

Koncernens totala investeringar beräknas uppgå till 3,3 miljarder kronor 2022 och öka till cirka 4 miljarder kronor per år 2023–2024. Både Mälarenergi och Mimer planerar investeringar om cirka 0,8–1,0 miljarder kronor per år de kommande åren.

Investeringsplanen för Västerås stad omfattar 1,4 miljarder kronor 2022 och cirka 2 miljarder kronor per år fram till 2024. Framför allt är det investeringar inom de pedagogiska verksamheterna men också för gator och parker. Mälärporten är ett av Västerås stads största stadsdelsprojekt och innebär stora investeringar under en lång tid framöver, men även möjligheter till inkomster som uppväger. Investeringar för exploatering och mark för att säkra möjligheter till fortsatt utbyggnad av Västerås är också av vikt.

Investeringar Västerås stad, mnkr	Utfall 2021	Budget 2021	Budget-avvikelse	Utfall 2020
Skolfastigheter	217	502	285	340
Boenden	124	112	-12	174
Idrottsfastigheter	28	36	8	20
Hamnen	105	105	0	142
Hamnen, externa hyresgäster	54	59	5	74
Exploateringsinvesteringar	52	145	93	36
Mälärporten	17	67	51	0
Övriga fastighetsinvesteringar	212	81	-131	61
Summa fastighetsinvesteringar	809	1 108	299	847
Infrastrukturinvesteringar	184	274	90	233
Övriga investeringar	91	195	104	113
Totala investeringar	1 084	1 577	493	1 193

Balanskravsresultat

Balanskravsresultatet är kopplat till kommunallagens balanskrav. Om balanskravsresultatet är negativt ska det enligt 11 kap. 12–13 § i kommunallagen återställas inom tre år. Fullmäktige ska då anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Vid beräkningen av balanskravsresultatet ska årets resultat rensas för vissa poster som inte hör till den egentliga verksamheten. Västerås stad har liksom föregående år ett positivt balanskravsresultat och det finns inget tidigare underskott att återställa.

BALANSKRAVSRESULTAT	2021	2020
Årets resultat enligt resultaträkningen	1 195	543
- Realisationsvinster fastighetsförsäljningar	-192	-100
- Realisationsvinster finansiella poster	-23	-30
- Realisationsvinster övrigt	-3	-1
+ Realisationsförluster finansiella poster	0	115
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet		
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		
+/- Orealiserade värden i värdepapper	-237	-17
-/+Återföring av orealiserade värden i värdepapper		313
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	740	509
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv		
Balanskravsresultat	740	509

Uppställningen visar att Västerås stad klarar årets balanskrav när realisationsvinster för finansiella poster och försäljning av fastigheter och anläggningar är frånräknade.

SÅ HÄR FÖRDELAR VÄSTERÅS STAD

100 skattekronor

Koncernen som arbetsgivare

Koncernen Västerås stad är Västmanlands största arbetsgivare med nästan 12 400 medarbetare.

Uppdraget är omfattande, komplext och inom vissa verksamheter utmanande. Det omfattar flera olika verksamhetsområden som exempelvis skola, vård och omsorg, socialtjänst, teknik, bostäder, hamnverksamhet, avfallshantering, energi- och vattenproduktion, kultur samt fritids- och idrottsverksamhet.

Att vara en attraktiv arbetsgivare är ett viktigt mål för Västerås stad eftersom en attraktiv arbetsgivare har lättare att klara framtidens kompetensförsörjning. Det är något som bedöms vara ett av Västerås stads viktigaste och förmodligen mest utmanande uppdrag som arbetsgivare. Jämlika förutsättningar i Västerås stads förvaltningar och bolag är ytterligare en viktig och prioriterad fråga. Med jämlika förutsättningar avses exempelvis antal medarbetare per chef, tillhandahållande av arbetsverktyg med mera.

Att alla medarbetare varje dag lever Västerås stads värdegrund, Alltid bästa möjliga möte, bidrar starkt till måluppfyllelsen att bli den bästa av arbetsgivare.

Ännu ett år har Sverige fått hantera en pandemi. För det stora flertalet av Västerås stads medarbetare har verksamheten och uppdraget levererats på samma sätt som ett år utan pandemi, men med den skillnaden att arbetet utförts på ett nytt sätt. Exempelvis var och är fortsatt skyddsutrustning ett krav inom vård och omsorg. Andra medarbetare fick lära om och lära nytt genom digitala möten, distansarbete, digital undervisning och att utöva sitt ledarskap på distans. Västerås stads kärnverksamheter i form av vård, skola och omsorg

levererades med samma goda kvalitet som under ett år utan pandemi, trots att verksamheterna påverkades av pandemin och bitvis har haft det riktigt ansträngt.

FRAMTIDENS KOMPETENSFÖRSÖRJNING

För att klara rekryteringsutmaningen är en strategisk kompetensförsörjning nödvändig på både kort och lång sikt. Strategisk kompetensförsörjning handlar om att förstå innebörden av att utveckla och behålla befintlig kompetens, attrahera och rekrytera ny kompetens samt att nyttja digitaliseringens möjligheter och hitta nya arbetsätt och roller.

Att ta tillvara kompetensen som redan finns i Västerås stads verksamheter är väsentligt för att klara koncernens rekryteringsbehov. Viktiga faktorer är bland annat att fler arbetar mer och längre, vilket blir möjligt genom att heltid erbjuds medarbetare i Västerås stad. I bolagen arbetar redan en större andel av medarbetarna heltid. De flesta deltidstjänsterna återfinns i förvaltningarna som verkar inom vård, skola och omsorg.

Att nyttja kompetensen rätt och bredda rekryteringen är en annan åtgärd som kan göra att medarbetare arbetar mer och längre. I Västerås stad finns beslut om en modell för så kallade resursjobb. Resursjobb kan erbjudas till personer som kan utföra de lättare arbetsuppgifterna på en arbetsplats, exempelvis hålla ordning i personalrum. Hela koncernen behöver på olika sätt bereda personer som står långt från arbetsmarknaden möjlighet att få prova på ett arbete och på sikt kunna fungera på en ordinarie arbetsmarknad.

MEDARBETARE

Västerås stad	2019	2020	2021
Tillsvidareanställda	7 848	7 978	8 208
Visstidsanställda	2 568	2 533	2 661
TOTALT	10 416	10 510	10 868
Andel kvinnor, procent	78 %	78 %	78 %
Antal årsarbetare	7 521	7 585	7 773

Bolagen	2019	2020	2021
Mälarenergi	718	710	707
Mimer	173	181	182
Flygplatsbolaget	24	23	21
VMNAB	35	34	29
Mälarhusnär	71	65	60

Kommunalförbunden	2019	2020	2021
VafabMiljö	249	248	264
Räddningstj. Mälardalen	188	182	184
Västmanlands Teater	34	33	34
Västmanlandsmusiken	62	63	67

Medarbetarsiffran för bolagen och kommunalförbunden är antal anställda personer

SJUKFRÅNVARO I PROCENT

Västerås stad	2019	2020	2021
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden totalt	6,2	7,4	6,9
Kvinnor	6,8	8,0	7,5
Män	4,0	5,3	4,8
-29 år	5,8	7,2	6,7
30-49 år	5,8	7,1	6,6
50- år	6,7	7,8	7,3
Andel av sjukfrånvaron > 60 dagar, procent	35,2	24,8	28,3
Sjukdagar per tillsvidareanställd, totalt	27	30	28

Bolagen	2019	2020	2021
Mälarenergi	i.u	2,8	1,8
Mimer	4,2	3,8	3,8
Flygplatsbolaget	i.u	6,5	2,2
VMNAB	4,1	2,2	2,0
Mälarhusnär	4,4	5,2	6,5

Kommunalförbunden	2019	2020	2021
VafabMiljö	4,5	5,0	5,6
Räddningstj. Mälardalen	5,5	4,8	3,2
Västmanlands Teater	1,4	3,8	1,6
Västmanlandsmusiken	2,0	3,3	3,1

Ledarskap och ledarutveckling är för koncernen ett viktigt och prioriterat område. Västerås stad erbjuder från 2020 ledarutbildningen Ledarskap genom Alltid bästa möjliga möte. Syftet är att cheferna ska få verktyg och utbyta erfarenheter kring hur man på bästa sätt kan leda genom Västerås stads värdegrund, Alltid bästa möjliga möte. Om alla tusentals möten som sker i Västerås stad varje dag präglas av alltid bästa möjliga möte, kommer det med stor sannolikhet leda till att medarbetare och chefer visar varandra och Västerås stads kunder än mer respekt, omtanke, öppenhet och delaktighet i syfte att leverera en god välfärd.

Chefsförsörjning är ett annat prioriterat område inom Västerås stad. Det är viktigt att koppla ledarutvecklingen till chefsförsörjningen då Västerås stad har stora utmaningar framåt avseende chefsförsörjningen. Ett stort antal chefer går i pension de kommande åren. Fler interna chefsförmågor behöver identifieras, via till exempel aspirantprogrammet, för att delvis trygga den framtida chefsförsörjningen.

Bostads AB Mimer har fått flera fina utmärkelser för sitt goda arbete med kvalitet och som bästa arbetsplats. Kompetensförsörjningsfrågorna är viktiga frågor för bolagen och framför allt Mälarenergi AB har delvis haft svårt att rekrytera kvalificerad teknisk arbetskraft. Mälarhamnar AB, Mälarenergi AB och VafabMiljö Kommunalförbund arbetar aktivt med att skapa säkra och trygga arbetsplatser då de bedriver verksamheter som delvis finns i en farlig miljö.

ATTRAKTIV ARBETSPLATS

Chefer och medarbetare i kommunala förvaltningar kan ha väldigt olika arbetsvillkor. Generellt kan man säga att chefer och medarbetare i Västerås stads tekniska förvaltningar har bättre förutsättningar än motsvarande i förvaltningar inom vård, skola och omsorg. Resurserna och förutsättningarna är genomgående ojämnt fördelade mellan de kvinnodominerade och de mansdominerade förvaltningarna. Västerås stad bedriver sedan några år tillbaka ett utvecklingsarbete i syfte att skapa

mer jämställda och jämlika förutsättningar inom Västerås stads alla förvaltningar. Ojämlikheten handlar bland annat om antalet medarbetare per chef, sysselsättningsgrad och tillgång till arbetsutrustning.

Inom bolag och kommunalförbund är könsfördelningen mer jämn. Cheferna inom bolag och kommunalförbund har färre medarbetare var och erbjuder generellt sett mer jämlika förutsättningar och villkor.

ANSTÄLLNINGAR

Inom koncernen finns nästan 12 400 medarbetare anställda. De flesta, cirka 10 800 medarbetare arbetar i Västerås stads förvaltningar. Drygt 8 200 av dessa är tillsvidareanställda. Västerås stads förvaltningar har också flest visstidsanställda, ungefär 2 700 personer.

Heltid som norm är en prioriterad fråga för Västerås stad. Ett beslut togs av kommunstyrelsen 2018, om att införa det i Västerås stads förvaltningar då välfärdens behov av kompetens behöver tryggas. Samtidigt behöver välfärdssektorn erbjuda attraktiva anställningar. Heltid som norm kan i förlängningen minska behovet av visstidsanställningar och leda till ökad jämställdhet. Heltidsarbete ökar det ekonomiska oberoendet och gör att fler klarar sin egen försörjning. När fler arbetar heltid uppstår dessutom positiva effekter för yrkets attraktivitet och den framtida kompetensförsörjningen kan delvis tryggas. Inom Västerås stad är det huvudsakligen kvinnor som arbetar deltid.

Inom de bolag som finns på en teknisk marknad har alla medarbetare heltidsanställningar. Inom Västmanlandsmusiken och Nya Västerås Flygplats AB erbjuds inte heltid till alla då verksamheterna inte kräver heltidstjänster.

MÅNGFALD

Arbetet med jämställdhet och mångfald är viktiga pusselbitar för att vara en attraktiv arbetsgivare. Att ta tillvara människors olikheter är nödvändigt för en kreativ och utvecklande arbetsplats.

Västerås stad är en kvinnodominerad verksamhet, där kvinnorna utgör nästan

80 procent av medarbetarna. Mälarenergi AB och VafabMiljö Kommunalförbund har omvänd könsfördelning medan Bostads AB Mimer har könsfördelningen 50/50. Medianåldern i koncernen som helhet uppgår till omkring 45 år.

Antalet anställda i koncernen Västerås stad med utländsk bakgrund varierar, där Västerås stad har den största mångfalden genom att omkring 27 procent av de anställda är födda i ett annat land eller har föräldrar som är det. Andelen ökar kontinuerligt från 2015 (21,3 procent).

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaron bland Västerås stads medarbetare minskade, från 7,4 procent 2020 till 6,9 procent 2021, vilket med all säkerhet kan förklaras av ett förändrat sjukfrånvaromönster beroende på pandemin. Målet är fortsatt att sjukfrånvaron inte bör överstiga 5 procent. Männerna har en lägre sjukfrånvaro än vad kvinnorna har. Variationer förvaltningarna emellan är stor, vilket är naturligt med tanke på verksamheternas olika karaktär, förutsättningar och arbetsvillkor. Andelen av sjukfrånvaron som är 60 dagar eller mer har sjunkit från 37 procent 2018 till 28 procent 2021.

Västerås stad behöver ta steg framåt när det gäller att fylla på med kunskap om arbetsmiljöfrågor som helhet, för att undvika sjukdom och rehabilitering. Av stor vikt är att cheferna tidigt involveras i arbetsmiljöfrågorna. Västerås stad behöver även på ett strukturellt plan skapa förutsättningar för chefer att verka för ett hållbart arbetsliv genom att varje chef har ett rimligt antal medarbetare.

Sjuklönekostnaden uppgick till 88 mnkr, exklusive sociala avgifter, en sänkning från 2020 års 97 mnkr. För Västerås stad ner korttidsfrånvaron och kostnader för densamma kan dessa medel användas för mer angelägna medarbetarfrämjande insatser.

Bolag och kommunalförbund har generellt sett lägre sjuktal än Västerås stad.

FINANSIELLA RAPPORTER

Resultaträkning, kassaflödesanalys

RESULTATRÄKNING, MNKR	Not	Kommunkoncernen			Västerås stad		
		2021	2020	Budget 2021	2021	2020	Budget 2021
Verksamheten intäkter	3	7 352	6 602	6 968	2 552	2 414	1 952
Verksamhetens kostnader	4, 11	-13 646	-13 081	-14 083	-10 492	-10 211	-10 622
Avskrivningar	5, 10	-1 463	-1 370	-1 316	-565	-533	-414
Verksamhetens nettokostnader		-7 757	-7 849	-8 431	-8 506	-8 330	-9 084
Skatteintäkter	6	7 560	7 134	7 299	7 560	7 134	7 299
Generella statsbidrag och utjämning	7	1 861	1 785	1 779	1 861	1 785	1 779
Verksamhetens resultat		1 665	1 069	648	916	588	-6
Finansiella intäkter	8	272	92	243	434	248	179
Finansiella kostnader	9	-163	-312	-260	-156	-292	-101
Resultat efter finansiella poster		1 773	849	631	1 195	545	72
Extraordinära poster							
Minoritetsandelar i årets resultat		-46	-34				
ÅRETS RESULTAT		1 727	815	631	1 195	545	72

KASSAFLÖDESANALYS, MNKR	Not	Kommunkoncernen		Västerås stad	
		2021	2020	2021	2020
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		1 727	815	1 195	545
Justeringar för av- och nedskrivningar	5, 10	1 463	1 210	565	533
Justering för gjorda avsättningar	11	186	121	75	32
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster	12	-625	112	-461	-220
Ökning(-) minskning av förråd/varulager		-44	-267	-61	-212
Ökning(-) minskning av kortfristiga fordringar		-654	14	-194	9
Ökning(+) minskning av kortfristiga skulder		-235	-850	-753	-640
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 818	1 154	366	47
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0	0	0	1
Investering i materiella anläggningstillgångar		-3 128	-3 047	-1 080	-1 336
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		324	479	201	126
Investering i finansiella anläggningstillgångar		41	0		0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0		0
Investering i finansiella omsättningstillgångar		-251	-19	-251	-922
Försäljning av finansiella omsättningstillgångar		133		133	903
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 881	-2 587	-997	-1 228
Finansieringsverksamheten					
Utlåning		-40	-64		-483
Återbetald utlåning			-481	195	2
Upplåning		1 504	2 021	804	1 644
Amortering av upplåning					
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 464	1 476	999	1 162
Årets kassaflöde		401	43	369	-19
Likvida medel vid årets början		1 705	1 662	1 527	1 546
Likvida medel vid årets slut		2 105	1 705	1 896	1 527

Balansräkning

BALANSRÄKNING, MNKR	Not	Kommunkoncernen		Västerås stad	
		2021	2020	2021	2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	13	23	23	2	3
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	14	17 800	16 346	8 050	6 801
Maskiner och inventarier	15	8 654	8 238	436	292
Övriga materiella anläggningstillgångar	16	2 587	3 017	522	1 001
Finansiella anläggningstillgångar	17	311	270	12 822	13 017
Summa anläggningstillgångar		29 375	27 894	21 832	21 114
Bidrag till infrastruktur		0	0	0	0
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager och exploateringsfastigheter	18	490	446	223	162
Fordringar	19	1 988	1 333	783	589
Kortfristiga placeringar	20	2 366	1 405	2 361	1 400
Kassa och bank	21	1 040	1 400	832	1 227
Summa omsättningstillgångar		5 884	4 585	4 198	3 378
SUMMA TILLGÅNGAR		35 259	32 478	26 030	24 491
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		1 727	815	1 195	545
Resultatutjämningsreserv					
Övrigt eget kapital		13 588	12 528	8 364	7 819
Summa eget kapital	22	15 315	13 342	9 559	8 364
Varav minoritetsintressen		541	279		
Avsättningar					
Avsättn för pensioner och liknande förpliktelser	23	694	611	606	528
Avsättningar för skatter	24	1 155	1 047	0	
Andra avsättningar	25	276	281	185	188
Summa avsättningar		2 125	1 939	791	716
Skulder					
Långfristiga skulder	26	12 167	11 309	11 678	10 656
Kortfristiga skulder	27	5 653	5 887	4 002	4 755
Summa skulder		17 820	17 196	15 680	15 411
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		35 259	32 478	26 030	24 491
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	28	179	184	178	183
Ansvarsförbindelser	29	2 309	2 362	2 301	2 355
därav pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna					
därav övriga ansvarsförbindelser					
Summa panter och ansvarsförbindelser		2 488	2 546	2 479	2 538

Nämndernas driftredovisning

DRIFTREDOVISNING, MNKR	INTÄKTER			KOSTNADER			BUDGETAVVIKELSE 2021		
	2021	2020	Budget 2021	2021	2020	Budget 2021	Intäkter	Kostn	Netto
Äldrenämnden	1 153	1 150	1 075	-2 868	-2 732	-2 813	77	-55	23
Nämnden för personer med funktionsnedsättning	468	465	443	-1 339	-1 308	-1 327	25	-12	12
Förskolenämnden	970	966	948	-1 992	-1 945	-1 974	22	-18	4
Grundskolenämnden	2 404	2 316	2 383	-4 505	-4 286	-4 516	21	11	31
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	820	762	772	-1 667	-1 638	-1 675	47	7	55
Skultuna kommundelsnämnd	238	231	232	-359	-346	-357	6	-3	3
Individ- och familjenämnden	84	100	47	-994	-1 033	-941	37	-53	-17
Individ- och familjenämnden, flykting	97	113	108	-87	-125	-108	-11	21	10
Nämnden för idrott, fritid och förebyggande	79	68	73	-377	-355	-361	6	-16	-10
Kultur nämnden	24	27	19	-227	-226	-223	5	-4	0
Tekniska nämnden	233	238	219	-716	-693	-689	14	-27	-13
Fastighetsnämnden	1 376	1 295	1 332	-1 331	-1 296	-1 332	44	2	46
Fastighetsnämnden, exploatering	447	364	224	-250	-248	-194	223	-56	167
Fastighetsnämnden, reavinster	196	128	0	0	0	0	196	0	196
Kommunstyrelsen	333	397	314	-537	-590	-529	19	-8	11
Byggnadsnämnden	67	52	57	-87	-79	-86	9	-2	8
Miljö- och konsumentnämnden	18	13	12	-37	-33	-34	6	-3	3
Överförmyndarnämnden	3	4	4	-19	-17	-19	0	0	0
Valnämnden	0	0	0	-6	-2	-6	0	0	0
Kommunrevision	0	0	0	-4	-4	-5	0	1	1
Centralt staden	630	452	420	-463	-560	-502	211	40	250
Justeras: Poster som inte är hänförliga till verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader enligt resultaträkning *	-7 089	-6 726	-6 553	7 375	7 062	6 967	-535	408	-127
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkning	2 552	2 414	2 130	-10 492	-10 453	-10 723	421	232	653
* Justeringsposter									
Finansiella poster	-435	-249		156	212		-435	156	-279
Avskrivningar				566	373	414	0	152	152
Interna poster	-6 654	-6 477	-6 553	6 654	6 477	6 553	-101	101	0
Omräkning gatukostnadsersättning									
Omräkning leasing									
Summa justeringsposter	-7 089	-6 726	-6 553	7 375	7 062	6 967	-535	408	-127

Koncernens driftredovisning

BOLAG OCH KOMMUNALFÖRBUND, MNKR	Bokslut 2021	Budget 2021	Avvikelse 2021	Bokslut 2020
Västerås Stadshus AB	57	61	-3	77
Mälarenergi AB	594	414	181	267
Bostads AB Mimer	190	154	36	185
Nya Västerås Flygplats AB	-27	-29	2	-26
Västerås Parkerings AB	3	0	3	5
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	40	22	18	42
Västerås marknads- och näringslivs AB	-15	-17	2	-15
Strömkällan AB	0	0	0	0
Mälarhamnar AB	6	-6	12	8
Västerås Central AB	3	4	-1	3
VafabMiljö kommunalförbund	11	3	8	0
Mälardalens Brand- och Räddningsförbund	4	0	4	3
Västmanlandsmusiken	0	0	0	3
Västmanlands Teater	0	0	0	0
Summa bolag och kommunalförbund	868	606	262	551

Verksamhetsredovisning

VERKSAMHETSREDOVISNING, MNKR	INTÄKTER		KOSTNADER		Resultat netto-kostn.	Resultat netto-kostn.
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Politisk verksamhet	3	3	-84	-73	-81	-70
Infrastruktur, skydd						
Gator, vägar och parker	175	128	-438	-413	-263	-285
Räddningstjänst	0	0	-100	-90	-100	-90
Infrastruktur och skydd – övrigt	27	23	-85	-76	-58	-53
Kultur och fritid	61	64	-522	-526	-461	-462
Pedagogisk verksamhet						
Förskoleverksamhet	198	203	-1 233	-1 223	-1 035	-1 019
Skolbarnomsorg	78	80	-334	-336	-256	-256
Grundskola	179	189	-2 153	-2 027	-1 974	-1 838
Gymnasieskola	162	170	-864	-876	-703	-706
Vuxenutbildning och SFI	127	87	-198	-184	-71	-97
Vård och omsorg						
Äldreomsorg	302	289	-2 017	-1 899	-1 716	-1 610
Personer med funktionsnedsättning	68	86	-1 033	-1 024	-966	-938
Individ- och familjeomsorg	52	59	-699	-755	-647	-696
Ekonomiskt bistånd	11	8	-276	-276	-266	-268
Särskilt riktade insatser						
Flyktingmottagande	88	154	-69	-84	20	70
Arbetsmarknadsåtgärder	57	48	-158	-143	-101	-95
Affärsverksamhet						
Näringsliv och bostäder	310	296	-284	-266	27	29
Kommunikationer	0	0	-194	-217	-194	-217
Övrig verksamhet						
Gemensam verksamhet	1 433	1 490	-1 433	-1 490	0	0
Summa all verksamhet	3 330	3 376	-12 175	-11 976	-8 845	-8 600
Justeras: Poster som inte är hänförliga till verksamhetens intäkter och verksamhetens kostnader enligt resultaträkning *	-778	-962	1 683	1 523	905	561
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkning	2 552	2 414	-10 492	-10 453	-8 039	356
* Justeringsposter						
Interna poster	-1 372	-1 396	-1 372	-1 396	0	0
Försäljning exploateringsfastigheter	398	335			398	335
Reavinst försäljning anläggningstillgångar	196	102			196	102
Kalkylerad PO resp. kapitalkostnader			-1 681	-1 778	1 681	1 778
Sociala avgifter/pensionsutbetalningar			1 293	1 439	-1 293	-1 439
Förändring pensionsavsättning			77	41	-77	-41
Anskaffningskostnad försäld expl. Fast				167		-167
Övrigt		-3		3	0	-6
Jämförelsestörande kostnader						0
Reaförluster						0
Summa justeringsposter	-778	-962	-1683	-1523	905	561

Investeringsredovisning

INVESTERINGSREDOVISNING VÄSTERÅS STAD, MNKR	Utgifter sedan projektstart			Varav årets investeringar		
	Beslutad investeringsutgift	Ack. utfall	Avvikelse	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT, EXEMPEL						
Infrastruktur, skydd				138	122	16
Gatu- och brounderhåll				80	77	3
Johannisbergsvägen/Kraftvärmegatan – planskild bro	54	58	-4	0	0	0
Viktor Larssons plats	25	26	-1	0	0	0
Björnövägen/Mälarparksvägen – gång-/cykeltunnel	23	21	2	13	13	0
Våtmarksparken, Johannisberg	10	9	0	3	6	-3
Kultur och fritid				19	19	1
Pedagogisk verksamhet				172	121	50
Brandthovda förskola – nybyggnation	61	61	0	2	0	1
Mälarparksskolan – nybyggnation	259	191	68	51	21	30
Rudbeckianska gymnasiet – kök	40	37	3	18	14	3
Blåsboskolan – anpassning åk 6	61	58	3	19	25	-6
Vård och omsorg				113	495	-382
Öster Mälärstrands äldreboende	293	302	-9	64	100	-36
Gruppbostad Barkarö-Gotö-Framt	26	24	2	3	4	-1
Finansiell leasing: Södra Källtorps äldreboende				0	362	-362
Finansiell leasing: Fatburens äldreboende				0	13	-13
Affärsverksamhet				0	0	0
Övrig verksamhet				25	225	-200
Inköp fastigheter Mimer	0	200	-200	0	200	-200
Finansiell leasing: Fordon				0	18	-18
Summa färdigställda projekt	851	987	-136	467	982	-515
Varav finansiell leasing	–	–	–	0	393	-393
PÅGÅENDE PROJEKT, EXEMPEL						
Infrastruktur, skydd				241	167	74
Björnöbron	93	69	23	29	32	-3
Hamnen inklusive muddring	386	204	182	85	88	-3
Kultur och fritid				55	42	13
Fredriksbergsbadets återöppnande	32	17	15	16	15	1
Pedagogisk verksamhet				376	132	244
Irstaskolan – modernisering etapp 2	252	163	89	108	108	0
Vård och omsorg				62	18	44
Hallonvägens gruppbostad	26	18	8	18	11	7
Affärsverksamhet				59	54	5
Hamnen – magasin, upplag med mera (flera projekt)				55	52	3
Övrig verksamhet				222	30	192
Mälärporten/Resecentrum		20		67	17	51
Exploateringsprojekt (flertalet projekt)				95	52	44
Summa pågående projekt	789	491	298	1 110	495	615
Summa investeringsprojekt	1 640	1 478	162	1 577	1 477	100
Varav finansiell leasing	–	–	–	0	393	-393

INVESTERINGSREDOVISNING KONCERNEN, MNKR	Utgifter sedan projektstart			Varav årets investeringar		
	Beslutad investeringsutgift	Ack. utfall	Avvikelse beslutad utg – ack.utfall	Budget 2021	Utfall 2021	Avvikelse
FÄRDIGSTÄLLDA PROJEKT						
Mimer						
Allmogekulturen 10 – nybyggnad	102	106	-5	34	39	-5
Kvarteret Josef – ombyggnad	131	137	-6	1	1	0
Övrigt	320	309	11	190	179	0
Västerås marknads- och näringsliv AB – projekt fullmäktige tagit ställning till			0	0	0	0
Västerås Parkerings AB	0	0	0	1	1	0
Västerås Strategiska Fastigheter AB		7	-7	0	3	-3
Mälarhamnar	6	6	0	3	6	-3
VafabMiljö – övriga projekt						
Biogasutbyggnad	132	148	-16	21	37	-16
Övrigt	33	61	-28	25	43	-18
Räddningstjänsten Mälardalen	3	10	-7	3	10	-7
Summa färdigställda projekt som fullmäktige tagit ställning till	0	0	0	0	0	0
Summa färdigställda projekt – övriga	727	784	-57	279	320	-41
PÅGÅENDE PROJEKT						
Koncernen Mälarenergi AB						
Värmeanläggningar	242	205	37	242	205	37
Vattenkraftsanläggningar	22	13	9	22	13	9
Vatten och avloppsanläggningar	215	172	43	215	172	43
Fiber och aktiv utrustning	93	53	39	93	53	39
Elnätsanläggningar	269	278	-9	269	278	-9
Övriga	30	20	10	30	20	10
Mimer						
Gryta – etapp 1	231	253	-22	156	178	-22
Isolatorn 14	171	170	1	139	139	0
Ålgen 1, 00901	110	105	5	58	58	0
Högne 2	242	220	22	122	122	0
Övriga projekt			0	115	127	-12
Garagebolag				33	33	0
Västerås Parkerings AB – projekt fullmäktige tagit ställning till						
Parkeringshuset Oxen, nybyggnation	115	115	0	78	46	32
VafabMiljö – övriga projekt	58	30	28	52	17	35
Västerås Strategiska Fastigheter AB		2	-2	0	0	0
Räddningstjänsten Mälardalen – övriga projekt	8	6	2	9	2	7
Summa pågående projekt som fullmäktige tagit ställning till	115	115	0	78	46	32
Summa pågående projekt – övriga	1 690	1 527	162	1 553	1 417	136
Summa investeringsprojekt totalt	2 531	2 426	105	1 911	1 783	128

Noter till resultat- och balansräkning

NOT 1 – Redovisningsprinciper

EXTERNA REDOVISNINGSPRINCIPER

Redovisningen är upprättad i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Kommunen följer god redovisningssed och tillämpar de rekommendationer som getts ut av Rådet för kommunal redovisning (RKR) med anledning av lagstiftningen.

Förändrad redovisningsprincip

Omklassificering från operationell leasing till finansiell leasing har från 2021 gjorts gällande hyra av fastigheter för objekt med lång kontraktstid. Modell för klassificering har tagits fram i enlighet med RKR:s rekommendation. Modell för beräkning utgår från idéskrift från RKR. Omräkning har gjorts på kontrakt som har mer än tre år kvar av kontraktstiden eller, vid kortare tid kvar, att det är högst sannolikt att kontraktet förlängs. Omräkning av bokslut 2020 har gjorts och innebar att anläggningstillgångarna ökade med 1 597 mnkr, leasingskulden ökade med 1 924 mnkr och det egna kapitalet påverkades negativt med 327 mnkr. Resultatpåverkan var 2 mnkr för 2020 och 9 mnkr för 2021, se not 32.

Saldot på koncernens toppkonto hanteras från 2020 som en kortfristig tillgång, eftersom det är en del av Västerås stads likvida tillgångar.

Skatteintäkter, övriga intäkter

Statsbidrag till flyktingverksamheten har periodiserats över ankomståret och de tre påföljande kalenderåren.

I enlighet med RKR:s rekommendation har kommunalskatten periodiserats. Detta innebär att skatteintäkten redovisas det år den beskattningsbara inkomsten intjänats av den skattskyldige. Periodisering görs utifrån Sveriges kommuner och regioners decemberprognos. Differensen mellan slutlig taxering och redovisad skatteintäkt föregående år redovisas som en justeringspost.

Lånekostnader

Lånekostnader belastar resultatet i den period de uppkommer.

Fram till 2018 bokfördes och aktiverades ränta enligt kommunens internränta för större investeringsprojekt (>1 mnkr) under den tid projektet pågick. I enlighet med RKR:s rekommendation R4 påförs från 2019 inte längre någon ränta på investeringsprojekt, eftersom Västerås stad inte har extern upplåning för projekten. På grund av mängden investeringar har ingen omräkning av tidigare gjorda investeringar gjorts.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en varaktighet på minst tre år och till ett värde av minst ett halvt prisbasbelopp redovisas som anläggningstillgång. Komponentredovisning tillämpas.

Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar beräknas på tillgångarnas anskaffningsvärde. Avskrivningstiderna fastställs enligt RKR:s skrift om avskrivningar, men utifrån en egen bedömning av tillgångarnas nyttjandeperiod. De immateriella anläggningstillgångarna består huvudsakligen av programvaror och systemlicenser. Avskrivningstiden för dessa uppgår till 3–5 år.

I enlighet med RKR:s rekommendation R4 görs en årlig genomgång av anläggningstillgångarnas faktiska nyttjandeperiod enligt följande princip: För tillgångar med ett anskaffningsvärde överstigande 500 tkr och en nyttjandeperiod understigande 15 år görs en individuell bedömning av nyttjandeperioden varje år, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider.

För tillgångar med en nyttjandeperiod överstigande 15 år görs alltid en omprövning av nyttjandeperioden. Om nyttjandetiden bedöms vara längre ändras den normalt bara om det oavskrivna beloppet för tillgången överstiger 500 tkr.

Omprövning av nyttjandeperiod görs också om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (till exempel verksamhetsförändringar, teknikskiften och organisationsförändringar).

Avskrivningarna påbörjas när anläggningstillgången tas i bruk.

Anläggningstillgångar bruttoredo visas, vilket innebär att redovisningen är uppdelad i anskaffningsvärde och ackumulerade avskrivningar.

Från 2019 redovisas leasing av bilar som en finansiell leasing och läggs därför in i anläggningsredovisningen med avskrivningsperiod som motsvarar kontraktstiden, eftersom det i normalfallet motsvarar nyttjandeperioden. En översyn har också gjorts gällande hyresavtal och drygt 80 kontrakt är att betrakta som finansiell leasing. RKR kom i december 2020 ut med idéskriften "Redovisning av leasing- och hyresavtal" som förtydligar området och modell för bedömning och beräkning har tagits fram (se förändrad redovisningsprincip).

Finansiella anläggningstillgångar består huvudsakligen av aktier och andelar i koncernbolag och av långfristiga fordringar på koncernbolag. Aktier och andelar i koncernbolag upptas till anskaffningskostnad inklusive eventuella ägartillskott. Nedskrivningsbehov prövas årligen genom bland annat 10-årsprognos och planering för respektive bolag. Ett tillskott om 75 mnkr skedde 2019 i Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB och nedskrivningsbehov har prövats av Västerås Stadshus AB:s revisorer med bedömning att nedskrivningsbehov inte föreligger. Ett tillskott om 1 mnkr skedde 2020 till Strömkällan, men nedskrivningsbehov bedöms inte föreligga.

Långfristiga fordringar upptas till nominellt belopp.

Omsättningstillgångar

Lager av tomter i exploateringsverksamheten redovisas som omsättningstillgång.

Aktier, obligationer och andra värdepapper, avser Västerås stads fonder och pensionsförvaltning.

De finansiella tillgångarna redovisas till marknadsvärdet då de innehas för värdestegring. En uppdelning sker så att det går att följa realiserade och orealiserade värden.

Leasing

I enlighet med RKR:s rekommendation R4 redovisas från 2019 de leasingavtal som Västerås stad har kring fordon som finansiell leasing, om nyttjandeperioden bedöms överstiga tre år. En översyn har också gjorts gällande inhyrda fastigheter och från 2021 redovisas de kontrakt som enligt framtagen modell är att betrakta som finansiell leasing också som finansiell leasing (se förändrad redovisningsprincip).

Sammansatta instrument

I samband med kapitalförvaltning innehas obligationer som består av två sammansatta delar. Dels av en så kallad nollkupongsobligation, dels av optioner. Värdet redovisas som summan av dessa två delar.

Finansiella säkringsinstrument, valutor

Derivatinstrument används löpande i skuldförvaltningen för att säkra valutarisker. Vid all upplåning i utländsk valuta säkras återbetalningarna, inklusive räntor, via köp av valutaterminer. Avtal finns då med banker att Västerås stad får köpa återbetalningsbeloppet till en i förväg avtalad valutakurs.

Marknadsvärdet visar skillnaden mellan avtalad terminskurs och den aktuella valutakursen vid årsskiftet. Instrumenten är klassade som säkringsinstrument och har därför ingen påverkan på Västerås stads resultat.

Finansiella säkringsinstrument, räntor

För att hantera ränterisker används räntederivat, för att förlänga eller förkorta räntebindningen på enskilda lån eller på delar av skuldportföljen. Dessa instrument används för att uppfylla den finanspolicy kommunfullmäktige fastställt när det gäller fördelning av räntebindning (se avsnitt Finans).

De räntederivat Västerås stad normalt sett använder fungerar så att Västerås stad var tredje månad erhåller eller betalar en rörlig ränta, 3-månaders Stibor. En fast ränta erhålls eller betalas sedan årsvis under avtalsperioden.

Marknadsvärdet visar värdet som skulle betalas/erhållas om avtalen skulle upphöra på bokslutsdagen. Instrumenten är klassade som säkringsinstrument och har därför ingen påverkan på Västerås stads resultat, så länge som säkringsförhållandena anses vara effektiva.

I enlighet med RKR:s rekommendation R21 – Redovisning av derivat och säkringsredovisning – har Västerås stad per balansdagen gjort en bedömning gällande om säkringsförhållandet fortfarande anses vara effektivt. Kommunen har med hjälp av en kvantitativ metod kommit fram till att säkringsförhållandena fortsatt ska anses vara effektiva.

Pensioner

Västerås stad redovisar sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen, vilket innebär att de pensionsförpliktelser som har intjänats av arbetstagare och pensionstagare före 1998 redovisas under ansvarsförbindelser. Pensionsskulden beräknas enligt RIPS 17. Hela det årliga intjänandet av pensionen premiebetalas för individuell avsättning. Kompletterande ålderspensioner på lönenivåer över 7,5 prisbasbelopp redovisas under avsättningar tillsammans med efterlevandepension. Den särskilda löneskatten på pensionskostnaderna har periodiserats.

Avsättningar

Avsättningar i balansräkningen ska ske för befintliga förpliktelser på grund av inträffade händelser, om det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att inträffa och en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Om förfallotid eller belopp är osäkert redovisas istället en ansvarsförbindelse.

Sammanställd redovisning

Aktiebolagen inom koncernen upprättar årsredovisning enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och RKR:s rekommendation R16. I koncernbokslutet ingår Västerås stad och de bolag och kommunalförbund i vilka Västerås stad direkt eller indirekt innehar en röstandel om minst 20 procent. Från 2019 uppgår Västerås stads andel i Västerås Sciencepark AB till 22,2 procent, men på grund av den ringa omfattningen av bolaget så ingår det inte i den sammanställda redovisningen.

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med förvärvsmetoden menas att förvärvat eget kapital i kommunala bolag eliminerats, vartefter intjänat kapital har räknats in i koncernens eget kapital. Den proportionella konsolideringen betyder att om de kommu-

nala bolagen inte är helägda, inkluderas endast ägda andelar av räkenskapsposterna i koncernredovisningen.

Bostads AB Mimer och Mälarenergi AB aktiverar ränta i anskaffningsvärdet i takt med upparbetat kapital under produktionstiden för projekt som pågår en längre tid. Inga andra koncernbolag aktiverar räntekostnader.

Väsentliga koncerninterna intäkter och kostnader samt fordringar och skulder har eliminerats. Minoritetsandelar redovisas separat. Obeskattade reserver har efter avdrag för latent skatteskuld hänförs till eget kapital.

I Mälarenergi AB tillämpas dessa kompletterande redovisningsprinciper

- **Anslutningsavgifter exklusive va-verksamhet**

Avgifter som betalats av kunden för anslutning till näten med el, värme, bredband eller kyla intäktsredovisas i den omfattning som avgiften inte är för att täcka framtida åtaganden. Om anslutningsavgiften är kopplad till ett avtal med kunden redovisas intäkten över den tid som avtalats med kunden.

- **Vatten- och avloppsverksamhet**

Anslutningsavgifter för VA, även benämnd anläggningsavgift, intäktsredovisas i enlighet med VA-lagens bestämmelser enligt följande: År 1 intäktsförs det belopp som behövs för att täcka faktiska direkta kostnader som uppkommit i samband med anslutningen. Resterande del fördelas linjärt över anläggningens vägda återstående nyttjandeperiod.

- **Elcertifikat och utsläppsrätter**

Innehav av elcertifikat och utsläppsrätter anses utgöra lager. Tilldelade elcertifikat (genom produktion) värderas löpande till verkligt värde. Vid fastställande av verkligt värde används månads medelpris från Svensk Kraftmäkling (Tricorona). Köpta elcertifikat värderas löpande till anskaffningsvärde. Vid bokslutet värderas de elcertifikat som är undantagna för kvotplikt till anskaffningsvärde och övriga elcertifikat till det lägsta värdet av anskaffningsvärdet och medelpriset från Svensk Kraftmäkling (Tricorona) per den 31 december.

Ett belopp motsvarande upplupen kvotpliktsavgift har reserverats och värderats till anskaffningsvärde för de elcertifikat som nyttjas för täckande av kvotplikten.

Inköpta utsläppsrätter terminssäkras och värderas till anskaffningsvärde vid bokslutet.

- **Skulder för överuttag från va-verksamheten**

Koncernens verksamhet inom VA-verksamheten lyder under lagen om allmänna vattentjänster. Verksamheten ska enligt lagen tillämpa självkostnadsprinciper, vilket innebär att intäkter maximalt får redovisas motsvarande för verksamheten nödvändiga kostnader. Om kunderna under räkenskapsåret fakturerats mer än de nödvändiga kostnaderna uppstår ett "överuttag". Ett överuttag kan nyttjas för täckande av högst tre år gamla under-

uttag, fonderas för framtida nyinvesteringar eller återbetalas till kunderna inom tre år.

INTERNA REDOVISNINGSPRINCIPER

För att spegla verkliga kostnader tillämpar Västerås stad differenterade personalkostnadspålägg (po-pålägg) både per löneintervall och per åldersgrupper.

Västerås stad har ett långtgående internt köp- och säljsystem för att spegla verksamheternas verkliga kostnader. Förvaltningsgemensamma kostnader fördelas till verksamheterna utifrån schabloner och görs löpande under året. Stadsgemensamma kostnader fördelas efter olika nycklar beroende på tjänst. Det kan vara per anställd, per framräknad styckkostnad eller per användarkategori.

Internfakturerings sker antingen genom bokföringsorder eller genom internfakturerings via försystem i ekonomisystemet. Internfakturerings via försystem avser framför allt hyror och bilar. Övrig internfakturerings sker genom internfakturerings vilka måste godkännas av båda parter innan de kommer in i redovisningen. Om det finns en mejlad beställning med angiven kontering och kostnaden är under 20 tkr sker internfakturerings via bokföringsorder som hanteras av stadsledningskontorets economicenter.

Verksamheterna får bära sina egna investeringskostnader och internräntan uppgick 2021 till 1,5 procent.

Investeringar bokförs i balansräkningen i kombination med särskilda projektnummer. Vid aktivering används en särskild aktivitetskod för att kunna läsa av årets investeringar på balanskontona.

Ankomstbokning av leverantörsfakturer görs till skuldkonto och leverantörsfakturer som vid månadsbryt inte är omhändertagna periodiseras utifrån Västerås stads krav på periodisering.

För att minimera flygresor görs ett internt pålägg på alla resor bokade på särskilda konton för tjänsteresor med flyg. Förvaltningarna kan ansöka om att använda de avsatta medlen i klimatangelägna åtgärder kommande år.

För att skilja ut interna affärer används särskilda motparts-koder både för förvaltningar och för bolag/kommunalförbund inom koncernen.

BUDGETPRINCIPER

Budgetanslagen anvisas netto och utgår ifrån föregående års budgetanslag justerat med volymer inom kärnverksamheterna (vård och omsorg samt barn och utbildning). Övriga nämnder kan få justering utifrån utökad verksamhet. Justering sker också utifrån politiska satsningar, vilka kan vara både ettåriga och grundbudgethöjande. I budgeten som fastställs i årsplanen ingår normalt ett schablonbelopp för pris- och löneökningar om utrymme finns. Budgeten fastställs av kommunfullmäktige senast i november och ligger fast för hela året (mindre tekniska justeringar kan ske efter beslut av kommunstyrelsen).

Resultatöverföring har inte tillämpats under 2021.

NOT 2 – Uppskattningar och bedömningar

AVSÄTTNINGAR

För avsättningar som avser utgifter som beräknats i dagens penningvärde, och där det förväntas ske en prisutveckling, görs en indexuppräkningsgrund utifrån det index som avsättningen hänförs ifrån, om inte annan uppräkningsgrund är avtalad. Om upphandling skett och beloppet skiljer sig mot avsättningen justeras avsättningen med motsvarande belopp.

GÅVOR

Gåvor värderas till verkligt värde. Om verkligt värde inte på ett tillförlitligt sätt kan fastställas, så värderas de till gåvogivarens anskaffningsvärde eller produktionskostnad.

EXPLOATERING

Huvudregel är att exploateringsprojekt ska redovisas enligt reglerna för successiv vinstavräkning. Det innebär att resultatet (täckningsbidraget) av ett projekt redovisas i takt med att arbetet utförs i förhållande till osäkerheter och risk under projektets livslängd.

Vid beräkningen av upparbetad vinst har färdigställandegraden beräknats som nedlagda utgifter per balansdagen i relation till de totalt beräknade utgifterna för att fullgöra uppdraget. Skillnaden mellan redovisad intäkt och fakturerade dellikvider redovisas i balansräkningen i posten Övriga fordringar. I det fall projektet beräknas medföra underskott redovisas underskottet till sin helhet så snart underskottet kan beräknas.

I det fall viss del av exploateringsprojektet ska kvarstå i Västerås stads ägo räknas det beräknade aktiverade värdet in i projektets beräknade intäkter. Aktivering sker när investeringen tas i bruk.

TVISTER

Västerås stad har en tvist gällande fastighetsservice då upphandlat företag valde att med omedelbar verkan säga upp avtalet med Västerås stad samt även tvist gällande entreprenad och byggmassor.

Västerås stad var också i tvistemål i tingsrätten på grund av stämning för diskriminering av en finsk familj samt ett överklagande till förvaltningsrätten av förskolan Ålle-Bälle som kommunen nekat tillstånd att bedriva förskola. Konkurrensverket (KKV), i egenskap av tillsynsmyndighet, har också begärt att förvaltningsrätten dömer ut en upphandlingsskadeavgift då Västerås stad, i samband med att den nya upphandlingen av IT-drift drog ut på tiden, förlängde befintligt avtal till viss begränsad del. Detta anser KKV vara otillåtet. Målet ligger för avgörande, men domstolen har inte meddelat dom ännu. KKV har yrkat på en upphandlingsskadeavgift om 4,5 mnkr, som hanteras av Västerås stads försäkringsbolag och Västerås stad behöver enbart stå för självrisk vid en fällande dom.

Om det är sannolikt att Västerås stad kommer att få intäkter/kostnader utifrån dessa tvister och beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt sker reservering i bokslutet.

GRUNDER FÖR BEDÖMNING AV VAD SOM ÄR JÄMFÖRELSESTÖRANDE POSTER

Jämförelsestörande poster är poster som normalt inte förekommer i verksamheten och som sker vid enstaka tillfällen så som nedskrivning och avsättningar som inte avser pensionsavsättning.

GRUND FÖR PERIODISERING

Periodisering sker av intäkter respektive kostnader när beloppet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att transaktionen kommer att ske. När det gäller till exempel riktade statsbidrag eller ersättningar, som ersättning för merkostnad i vården av äldre och personer med funktionsnedsättning, så sker periodisering utifrån bedömd kommande ersättning, men med försiktighetsprincipen beaktad.

NOTER TILL RESULTATRÄKNINGEN

Alla belopp i mnkr om inte annat anges

NOT 3

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	3 540	2 944	87	85
Taxor och avgifter	504	459	365	314
Hyror och arrenden	1 335	1 315	375	375
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	676	723	640	729
Bidrag och gåvor från privata aktörer	0	0	0	0
EU-bidrag	5	4	5	4
Övriga bidrag	259	244	226	211
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	191	234	210	213
Intäkter från exploateringsverksamhet	397	335	398	335
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	199	103	196	102
Övriga intäkter	246	241	50	469
Summa verksamhetens intäkter	7 352	6 602	2 552	2 414

NOT 4

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Verksamhetens kostnader				
Inköp av material och varor	1 746	1 880	247	329
Inköp av tjänster	465	470	400	336
Lämnade bidrag	467	451	538	528
Köp av huvudverksamhet	3 088	2 981	3 082	2 984
Personalkostnader exkl. pensionskostnader	5 565	5 341	4 679	4 514
Pensionskostnader	480	416	387	357
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	678	869	856	844
Realisationsförluster och utrangeringar	12	16	1	0,4
Anskaffningskostn. sålda exploateringsfastigh.	107	167	142	167
Övriga verksamhetskostnader	954	397	161	152
Bolagsskatt	84	92	0	0
Summa verksamhetens kostnader	13 646	13 081	10 492	10 211

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Aktuell skatt och uppskjuten skatt, koncernen				
Bostads AB Mimer	37	31		
Mälarenergi AB	93	55		
Mälarhamnar AB (55 %)	0	0		
Västerås Central AB (49 %)	0	0		
Västerås Parkerings AB	0	0		
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	2	6		
Västerås Stadshus AB	-50			
VafabMiljö Kommunalförbund (43,6 %)	0	0		
Summa aktuell skatt och uppskjuten skatt	84	92	0	0
varav aktuell skatt	15	9		
varav uppskjuten skatt	69	83		

NOT 5

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Avskrivningar				
Avskrivning immateriella tillgångar	6	7	1	1
Avskrivning byggnader och anläggningar (inklusive leasing)	768	703	465	426
Avskrivn. maskiner och inventarier (inkl. leasing)	667	645	100	96
Nedskrivning av anläggningstillgångar	22	14	0	10
Summa avskrivningar	1 463	1 370	565	534

Från december 2019 bokas leasingbilar som finansiell leasing och från 2021 även långa hyresavtal på fastigheter. Leasingtiden anses vara nyttjandeperioden.

NOT 6

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt	7 357	7 281	7 357	7 281
Slutavräkningsdifferens föregående år ¹⁾	25	-37	25	-37
Preliminär slutavräkning innevarande år ²⁾	178	-110	178	-110
Summa kommunalskatteintäkter	7 560	7 134	7 560	7 134

¹⁾ 164 kr/invånare

²⁾ 1 143kr/invånare

NOT 7

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	1 143	1 091	1 143	1 091
Införandebidrag	69	136	69	136
Kostnadsutjämning	-82	-94	-82	-94
Regleringsbidrag	463	158	463	158
LSS-utjämningsavgift	-73	-82	-73	-82
Kommunal fastighetsavgift	264	255	264	255
Generella bidrag från staten	78	321	78	321
Summa generella statsbidrag o utjämn.	1 861	1 785	1 861	1 785

NOT 8

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Finansiella intäkter				
Ränteutdelning inkl. swapräntor och företagslån	2	4	133	144
Aktieutdelning kommunala bolag			32	54
Övrig utdelning aktier och andelar	4	3	5	3
Intäkter från finansiella anläggningstillgångar	5	37	4	28
Vinst vid försäljning av finansiella instrument	18	2	19	2
Orealiserad värdestegring finansiella instrument	237	17	237	17
Övriga finansiella intäkter, inklusive valutor	5	29	4	1
Summa finansiella intäkter	272	92	435	248

NOT 9

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Finansiella kostnader				
Räntekostnader inklusive swapräntor	149	180	142	164
Kostnader från finansiella anläggningstillgångar				
Ränta på pensionsskuld	8	12	7	11
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	0			
Förlust vid försäljning av finansiella instrument	0	115	0	115
Övriga finansiella kostnader, inklusive valutor	6	5	7	2
Summa finansiella kostnader	163	312	156	292

NOT 10

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Jämförelsestörande poster				
Nedskrivning fastighet Skultuna		10		10
Nedskrivning kylanläggning Finnslätten	6			
Nedskrivning Kraftvärmeverket	23			
Årets nedskrivningar	-6			
Summa jämförelsestörande poster	23	10	0	10

Årets nedskrivningar grundar sig på lönsamhetsbedömning.

NOTER TILL KASSAFLÖDESANALYSEN, MNKR

NOT 11

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Justering för gjorda avsättningar				
Avsättn. för pensioner och liknande förpliktelser	83	54	77	48
Övriga avsättningar	103	66	-2	-16
Summa	186	121	75	32

NOT 12

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Justering för övriga ej likvidpåverkande poster				
Rearesultat finansiella anläggningstillgångar	-5		-5	
Rearesultat materiella anläggningstillgångar	-238	114	-196	-140
Minoritetsintressen och övriga	-122	-8		
ej likvidpåverkande poster				
Reavinster/-förluster finansiella oms.tillgångar	-18	113	-18	113
Valutakursvinster/-förluster	0	0		
Extra andelar Pensionsfonden				
Reglering marknadsvärden finansiella tillgångar	-61	-17	-61	-1
Omräkning gatukostnadsersättning	0	-28		-28
Omklassificering anläggningstillgångar*				
Övrigt		102		
Omklassificering leasing	-181	-165	-181	-165
Summa	-625	112	-461	-220

* Omklassificering gjordes 2019 gällande leasingbilar från operationell till finansiell leasing. Under 2021 klassificerades 83 långa hyresavtal av fastigheter som finansiell leasing. Omräkning har gjorts för 2020.

NOTER TILL BALANSRÄKNINGEN, MNKR

NOT 13

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Immateriella tillgångar, mnkr				
Ingående anskaffningsvärden	65	64	10	10
Inköp			0	0
Försäljningar			0	0
Utrangeringar	-1	-1	0	0
Överföringar/omklassificeringar	6	2		
Summa utgående ackumulerade anskaffningsvärden	70	65	10	10
Ingående ackumulerade avskrivningar	42	36	7	6
Försäljningar				0
Utrangeringar	-1	-1		0
Överföringar/omklassificeringar	0			
Årets avskrivningar	6	7	1	1
Summa utg. ackumulerade avskrivningar	47	42	8	7
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0	0	0	
Försäljningar				
Utrangeringar				
Överföringar/omklassificeringar				
Årets nedskrivningar/återföringar				0
Summa utg. ackumulerade nedskrivningar	0	0	0	0
Summa utgående planligt restvärde	23	23	2	3
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	4 år	4 år	4 år	4 år
Linjär avskrivning tillämpas			Ja	Ja
På ledningsrätt sker ingen avskrivning.				

NOT 14

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående anskaffningsvärden	25 167	18 614	11 859	7 455
Inköp	1 741	1 142	1 723	899
Försäljningar	-192	-151	-19	-14
Utrangeringar	-53	-1		
Överföringar/omklassificeringar	640	5 570	1	3 519
Summa utgående ackumulerade anskaffningsvärden	27 303	25 174	13 564	11 859
Ingående ackumulerade avskrivningar	8 591	6 157	4 876	2 697
Försäljningar	-36	-28	-10	-6
Utrangeringar	-50	0		
Överföringar/omklassificeringar	-3	1 923	0	1 920
Årets avskrivningar	768	543	465	266
Summa utg. ackumulerade avskrivn.	9 271	8 595	5 330	4 876
Ingående ackumulerade nedskrivningar	234	206	182	172
Försäljningar		0		0
Utrangeringar				
Omklassificeringar	1	22	1	0
Årets nedskrivningar/återföringar	-3	10		10
Summa utg. ackumulerade nedskrivn.	232	238	183	182
Summa utg. planligt restvärde	17 800	16 341	8 050	6 801
Därav finansiell leasing			1 804	1 597
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	31 år	31 år	20 år	19 år
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga tillgångar			Ja	Ja
I utgående planligt restvärde ingår bland annat				
Markreserv			181	180
Tomträttsmark			287	292
Taxeringsvärden				
Mark och byggnad			1 038	1 063

NOT 15

	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärden	17 025	15 644	826	898
Inköp	333	197	252	128
Försäljningar	-132	-449	-70	-200
Utrangeringar	-214	-3		
Överföringar/omklassificeringar	846	1 653	0	0
Summa utgående ackumulerade anskaffningsvärden	17 859	17 041	1 007	826
Ingående avskrivningar	8 712	8 497	529	632
Försäljningar	-96	-401	-63	-199
Utrangeringar	-184	-3		
Överföringar/omklassificeringar	0	-24	1	0
Årets avskrivningar	668	645	100	96
Summa utg. ackumulerade avskrivn.	9 099	8 714	567	529
Ingående nedskrivningar	81	57	4	5
Försäljningar	0	0	0	0
Utrangeringar	0	29	0	
Årets nedskrivningar	25	4	1	0
Summa utg. ackumulerade nedskrivn.	106	90	4	4
Summa utgående planligt restvärde	8 654	8 238	436	292
därav finansiell leasing	27	26	29	27
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod	24 år	24 år	6 år	6 år
Linjär avskrivning tillämpas			Ja	Ja
Nedskrivning har skett under året av kylanläggning Finnslättan och Kraftvärmeverket med 28 mnkr utifrån beräkning av lönsamheten.				

NOT 16

Övriga materiella anläggningstillgångar, pågående investeringar/exploateringar	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Ingående anskaffningsvärden	3 017	4 760	1 001	793
Inköp	2 625	2 076	1 102	211
Försäljningar			0	0
Utrangeringar	0	-1		
Överföringar/omklassificeringar	-3 055	-3 817	-1 581	-3
Summa utgående planenligt restvärde	2 587	3 017	522	1 001

Ingen avskrivning sker på pågående projekt.

NOT 17

Finansiella anläggningstillgångar	Ägd andel	Kommunkoncern		Västerås stad	
		2021	2020	2021	2020
Aktier och andelar, tkr					
Västerås Stadshus AB	100 %			1 809	1 809
Västerås Strömkällan 1 AB	100 %			43	43
Mälarderhamnar AB	55 %			29	29
Västerås Central AB	49 %			6	6
Oslo-Stockholm 2.55 AB	17 %			0	0
Västerås Science Park AB	12 %			0	0
Mälarderstrandens Utvecklings AB	12 %	1	1	1	1
Energikontoret i Mälardalen AB	26 %	0	0	0	0
Nodena AB	25 %	2	0	0	0
Summa aktier och andelar, tkr		3	1	1 888	1 888
Obligationer och andra värdepapper					
Mälarskog, insatskapital		0	0	0	0
Summa obligationer och andra värdepapper		0	0	0	0

Långfristiga fordringar					
Bostads AB Mimer					
Västerås Central AB					
VafabMiljö Kommunalförbund			28	29	
Räddningstjänsten Mälardalen					
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB					
Koncernkonto, utlåning till kommunala bolag			10 816	11 010	
Uppskjuten skattefordran	56	20			
Övriga långfristiga fordringar	164	159			
Summa långfristiga fordringar	220	179	10 844	11 038	
Bostadsrätter och grundfondskapital					
Bostadsrätter	89	90	89	90	
Västmanlands Tolkservice	0	0	0	0	
Summa bostadsrätter o grundfondskapital	89	90	89	90	
Summa finansiella anläggningstillgångar	311	270	12 822	13 017	

NOT 18

Förråd, lager och exploateringsfastigheter	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Förråd	11	7	6	1
Råvaror och förnödenheter	202	210		
Elcertifikat	58	68		
Exploateringsfastigheter, tomtbank	2	4	2	4
Upparbetade ej fakturerade intäkter vinstavräkn.	217	157	215	157
Summa	490	446	223	162

NOT 19

Fordringar	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Kundfordringar	493	404	119	107
Statsbidragsfordringar och kostnadsersättningar	151	150	152	130
Kommunalskattfordringar				
Utlåning till kommunala bolag	0	0		0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 126	580	431	257
Övriga kortfristiga fordringar	217	199	81	95
Summa fordringar	1 988	1 333	783	589

NOT 20

Kortfristiga placeringar	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Aktier och andelar	1 323	453	1 323	453
Anskaffningsvärde	1 041	415	1 041	415
Värdereglering	282	38	282	38
Obligationer och förlagsbevis	1 038	947	1 038	947
Anskaffningsvärde	1 033	935	1 033	935
Värdereglering	5	12	5	12
Övriga kortfristiga placeringar	6	5		0
Anskaffningsvärde	6	5		
Värdereglering				
Anskaffningsvärde vid årets slut	2 079	1 355	2 074	1 350
Orealiserad värdestegring vid årets slut	287	50	287	50
Summa kortfristiga placeringar	2 366	1 405	2 361	1 400

NOT 21

Kassa och bank	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Bankmedel	1 040	1 400	832	1 227
Summa kassa och bank	1 040	1 400	832	1 227

NOT 22

Eget kapital	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Ingående eget kapital	13 342	12 793	8 364	8 148
Utdelning minoritetsandel	-9	-14		
Årets resultat minoritetsandel	46	34		
Justering övervärde Strömkällan		42		
Justering av bokfört värde mot eget kapital**	208	2		
Justering av eget kapital för fastighetsleasing före 2021*		-329		-329
Årets resultat	1 727	815	1 195	545
Summa	15 315	13 342	9 559	8 364
varav				
Kulturfonden			135	135
Asköviksfonden			2	2

Justeringar av eget kapital under 2020 avser justeringar på grund av ändrad redovisningsprincip gällande långa hyresavtal på fastigheter, så kallad fastighetsleasing. Dessa avtal räknas nu som finansiell leasing och inte operationell.

NOT 23

Avsättning för pensioner	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Ingående avsättning	594	556	528	480
Årets pensionsutbetalningar	-21	-21	-17	-17
Nyintjänad pension	54	49	49	43
Ränte- och basbeloppsuppräknig	8	12	7	11
Förändring löneskatt	29	10	15	9
Ändrat livslängdsåtagande i RIPS	23		23	0
Övrigt	4	4	1	2
Årets förändring, bolagen	2	1		
Summa avsatt t. pensioner inkl. löneskatt	694	611	606	528
Aktualiseringsgrad			1	94%
Specifikation – Avsatt till pensioner				
Särskild avtals-/ålderspension och visstidspension			2	2
Förmånsbestämd/kompletterande ålderspension			428	367
PA-KL pension			54	52
Pension till efterlevande			4	3
Summa pensioner	0	0	488	425
Löneskatt			118	103
Summa avsatt till pensioner			606	528
Antal visstidsförordnanden				
Politiker			2	2

NOT 24

Avsättningar för skatter	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Avsättning obeskattade reserver	42	39		
Avsättning övriga skatter	1 112	1 009		
Summa avsättningar för skatter	1 154	1 047	0	0

NOT 25

Andra avsättningar	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Medfinansiering av Målarfarled	76	76	76	76
Miljöskuld Deponier	139	139	55	56
Miljöskuld Hamnen	14	28	14	28
Miljöskuld Faunapassage Falkenbergiska	32	29	32	29
Miljöskuld Emausskolan	9	0	9	0
Övriga avsättningar	7	10		0
Summa andra avsättningar	276	281	185	188
Avsatt för återställande av deponi	139	141	56	57
Nya avsättningar	3	-1	0	-1
lanspråktaga avsättningar	-2	-1	0	-1
Förändring av nuvärdet				
Utgående avsättning	139	139	55	56
Avsatt för återställande av övriga miljöskulder	56	71	56	71
Nya avsättningar	14	17	14	17
lanspråktaga avsättningar	-16	-32	-16	-32
Förändring av nuvärdet				
Utgående avsättning	54	56	54	56
Avsatt för övriga avsättningar*	86	86	76	76
Nya avsättningar	1	0	0	0
lanspråktaga avsättningar	-3	0	0	0
Förändring av nuvärdet	-1	0	0	0
Utgående avsättning	83	86	76	76
Summa andra avsättningar	276	281	185	188

Avsättningen för faunapassagen Falkenbergiska ökade efter att upphandlingen gett en högre kostnad än beräknat. En ny avsättning gjordes gällande miljöskuld på Emausskolan. Arbetet beräknas slutföras under 2022. Återställandet av hamnen fortgår och avsatta medel bedöms räcka till slutförande.

NOT 26

Långfristiga skulder	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Utländska banker	300	300	300	300
MTN obligationslån	9 088	8 319	9 088	8 319
Certifikatlån, svenska marknaden	0	0	0	0
Långfristig leasingkulld	2 153	1 951	2 153	1 951
Långfristiga skulder inom koncernen	0	0	119	87
Förutbet. intäkter offentliga investeringsbidr.	18	0	18	0
Övriga långfristiga skulder	608	740	0	0
Summa långfristiga skulder*	12 167	11 309	11 678	10 656
* varav upplåning för utlåning till Västerås stads koncern			9 388	8 619
Checkräkningskrediter (ej utnyttjade)	1 300	800	1 300	800
Kreditlöften (ej utnyttjade)	2 000	2 500	2 000	2 500
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta, %	0,51 %	0,56 %	0,51 %	0,56 %
Genomsnittlig ränta, % exklusive derivat	0,17 %	0,14 %	0,17 %	0,14 %
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	2,60	2,36	2,60	2,48
Kapitalförfall andel av lån				
0–1 år	18 %	24 %	18 %	24 %
1–3 år	43 %	36 %	43 %	36 %
3–5 år	35 %	38 %	35 %	38 %
5–10 år	4 %	2 %	4 %	2 %
Över 10 år	0 %	0 %	0 %	0 %
Genomsnittlig räntebindningstid inkl. derivat	3,96	3,30	3,96	3,34
Genomsnittlig räntebindningstid exkl. derivat	0,59	0,28	0,59	0,28
Marknadsvärde säkringsinstrument				
Säkrad låneskulld	5 875	7 325	5 975	7 325
Marknadsvärde derivat	-72	-340	-72	-340

NOT 27

Kortfristiga skulder	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Certifikatlån och banklån	301	958	300	955
MTN obligationslån	1 731	1 800	1 731	1 800
Leverantörsskulder	993	1 022	490	531
Aktuella skatteskulder	9	5		
Moms och punktskatter	3	9	3	9
Personalens skatter, avgifter och avdrag	165	173	158	166
Upplupna löner	1	19		18
Semesterlöneskulld	288	285	275	265
Upplupen pension	163	150	154	140
Kommunalskatteskulld	85	212	85	212
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 749	1 030	887	744
Övriga kortfristiga skulder	165	223	-82	-84
Summa kortfristiga skulder	5 653	5 887	4 002	4 755

NOT 28

Panter och därmed jämförliga säkerheter	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Övriga ställda panter				
Mälarenergi AB	1	1		
Summa panter	1	1	0	0
Borgensansvar				
<i>Flerfamiljshus och småhus</i>				
Förlustansvar gentemot Västerås stad	0	0	0	0
<i>Bostadslån utan pantbrevssäkerhet</i>				
Bostadsstiftelsen Aroseken och Aroseken Bostäder AB	122	127	122	127

Bostadslån för äldreboende med pantbrevssäkerhet

Flodingsgården i Västerås Fastighets AB	20	20	20	20
Aroseken Bostäder AB	11	11	11	11

Lån och checkräkningskrediter utan pantbrevssäkerhet

Kommunala bolag	25	25	25	25
Idrottsföreningar	0	0	0	0

Summa borgensansvar	178	183	178	183
Summa panter och därmed jämförliga säkerheter	179	184	178	183

NOT 29

Ansvarsförbindelse för intjänade pensionsförmåner	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Ingående ansvarsförbindelse	2 351	2 401	2 351	2 401
Ränte- och basbeloppsuppräknig	33	58	33	58
Utbetalning	-125	-126	-125	-126
Ändrat livslängdsåtagande	53		53	
Övrigt	-4	28	-4	28
Löneskatt	-10	-10	-10	-10
Summa ansvarsförbindelser pensionsförmåner	2 299	2 351	2 298	2 351

Särskilda pensionsåtaganden

Förtroendevalda, 1 person	3	3	3	3
Summa särskilda pensionsåtaganden	3	3	3	3

Västerås stads pensionsåtaganden inklusive löneskatt för nu anställda tjänstemän har beräknats utifrån antagandet att ingen samordningsbar förvärvsinkomst finns. Pensionsåtagandet för förtroendevalda avser de nuvarande kommunalråd som kan bli aktuella.

Övriga ansvarsförbindelser

Bostads AB Mimer	2	2		
Mälarenergi AB	6	6		
Summa övriga ansvarsförbindelser	8	8	0	0
Summa ansvarsförbindelser	2 309	2 363	2 301	2 355

Miljöåtagande

Västerås stad har miljöåtaganden inom kommungränsen. Kostnaden kan inte beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Kokpunkten

Västerås stad har åtagit sig att i 25 år från och med 2014 lämna ett indexerat årligt driftbidrag på 15 mnkr. 2021 uppgick bidraget till 17,8 mnkr.

NOT 30

Kostnader för räkenskapsrevision	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Sakkunnigt biträde	1,4	1,4	0,5	0,4
Förtroendevalda revisorer	0,1	0,1	0,1	0,1
Summa räkenskapsrevision	1,5	1,5	0,6	0,5
Kostnader för verksamhetsrevision				
Sakkunnigt biträde	2,5	2,8	2,5	2,8
Förtroendevalda revisorer/lekmanrevisorer	1,1	1,0	1,1	1,0
Summa verksamhetsrevision	3,6	3,8	3,6	3,8
Summa kostnad revision	5,1	5,2	4,3	4,3

NOT 31

Upplysning om upprättade särredovisningar

	Lagstiftning	Utförare
Vatten- och avloppsverksamhet	Lag om allmänna vattentjänster	Mälarenergi AB
Fjärrvärmeverksamhet	Fjärrvärmelagen	Mälarenergi AB
Elnätsverksamhet	Elmarknadslagen	Mälarenergi AB
Avfall	Miljöbalken och kommunallagen	VafabMiljö

Upprättade särredovisningar finns tillgängliga hos respektive utförare.

NOT 32

Finansiella leasingavtal, koncernexterna avtal	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Fastigheter				
Totala minimileaseavgifter	1 366	985	1 366	985
Nuvärde minimileaseavgifter	3 891	3 318	3 891	3 318
Förfaller till betalning inom 1 år	3	66	3	0
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	86	375	86	20
Förfaller till betalning senare än 5 år	1 355	2 598	1 355	965
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	18	16	18	16
Maskiner och inventarier				
Totala minimileaseavgifter	41	41	41	41
Nuvärde minimileaseavgifter	33	33	33	33
Förfaller till betalning inom 1 år	8	11	8	8
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	12	17	12	13
Förfaller till betalning senare än 5 år	1	1	1	1
Variabla avgifter som ingår i periodens resultat	-	-	-	-

Från 2021 redovisas längre hyresavtal på fastigheter som finansiell leasing.

Omräkning har gjorts för 2020. Variabla återfinns i resultatet för bland annat värme och vatten, se förändrad redovisningsprincip not 1.

Kostnader för ej uppsägningsbar operationell leasing

överstigande 1 år, koncernexterna avtal

Minimileaseavgifter

Förfaller till betalning inom 1 år	18	68	8	68
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	261	363	246	363
Förfaller till betalning senare än 5 år	785	1 633	785	1 633

Ej uppsägningsbar operationell leasing uthyrning

Minimileaseavgifter

Förfaller till betalning inom 1 år	1	0
Förfaller till betalning senare än 1 år men inom 5 år	1	0
Förfaller till betalning senare än 5 år		

VÄSENTLIGA HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Rysslands invasion av Ukraina i februari har orsakat stor marknadsturbulens på världens marknader. De globala tillväxtutsikterna är alltså något sämre än tidigare. De globala tillväxtutsikterna är alltså något sämre än tidigare. De globala tillväxtutsikterna är alltså något sämre än tidigare.

Under inledningen av 2022 har börser fallit och Västerås stad har stegvis minskat aktierisken i portföljerna. Marknadsvärdet i pensionsportföljen var i mitten på mars cirka 1 013 mnkr, en minskning med 100 mnkr eller cirka 9 procent. Likviditetsportföljen hade ett marknadsvärde på cirka 1 013 mnkr, en minskning med 52 mnkr eller knappt 5 procent.

NOT 33

Koncerninterna förhållanden

	Koncernbidrag		Ägartillskott		Aktieutdeln.		Borgen	
	Givna	Mot-tagna	Givna	Mot-tagna	Givna	Mot-tagna	Givare	Mot-tagare
Västerås stad						32	25	
Mälarhamnar AB (55 %)					1			
Västerås Stadshus AB	41	56	40		32			
Bostads AB Mimer	25			19				
Mälarenergi AB								
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	30			21				
Nya Västerås Flygplats AB		27						
Västerås marknads- och näringslivsaktiebolag		15						
Västerås Parkerings AB	1			1				
Strömkällan 1 AB								
VafabMiljö Kommunalförbund (43,6 %)								25

	FÖRSÄLJNING*		LÅN		RÄNTOR OCH BORGENSavgifter	
	Intäkt	Kostnad	Givare	Mottag.	Intäkt	Kostnad
Västerås stad	107,6	364,6	10 844,2			
Västerås Stadshus AB	1,2	2,3			132	
Mälarhamnar AB (55 %)	11,5	19,1		20,7		129
Västerås Central AB (49 %)	0,3	0,5				
Strömkällan 1 AB	0,1			0,5		
Västmanlandsmusiken (90 %)	27,8	7,8				
Västmanlands Teater (49 %)	6,1	1,9				
Räddningstjänsten Mälardalen (67,1 %)	67,9	5,2				
VafabMiljö Kommunalförbund (43,6 %)	38,2	37,2		234,0		3
Bostad AB Mimer	87,0	164,3		6 221,1		
Mälarenergi AB	313,5	46,2		4 018,7		
Västerås Stads Strategiska Fastigheter AB	54,4	11,2				94,4
Nya Västerås Flygplats AB	1,6	6,8				40,8
Västerås marknads- och näringslivsaktiebolag	15,6	7,1				11,0
Västerås Parkerings AB	3,2	12,4		203,0		

ÖVRIGA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Löner och ersättningar till anställda	Kommunkoncern		Summa löner och andra ersättningar	
	2021	2020		
Löner och andra ersättningar				
Styrelse och verkställande direktör	17	14		
Övriga anställda	757	704		
Summa löner och andra ersättningar	774	718	0	0

Sociala kostnader	Kommunkoncern		Summa sociala kostnader
	2021	2020	
Pensionskostnader	92	73	
varav för styrelse och verkställande direktör	3	3	
Övriga sociala kostnader	267	242	
Summa sociala kostnader	359	315	

Medeltalet anställda	Kommunkoncern		Västerås stad	
	2021	2020	2021	2020
Kvinnor	8 983	8 711	8 479	8 220
Män	3 437	3 304	2 389	2 291
Medeltalet anställda totalt	12 420	12 015	10 868	10 511

Könsfördelning i styrelse och

företagsledning (antal) i koncernens aktiebolag och kommunalförbund	Kommunkoncern	
	2021	2020
Styrelse		
Kvinnor	62	62
Män	92	78
Totalt	154	140

Övriga ledande befattningshavare

Kvinnor	28	27
Män	31	29
Totalt	59	56

Årsarvoden till Västerås stads ledning, kr	2021	2020
Kommunstyrelsens ordförande	916 392	866 941
Övriga kommunal- och oppositionsråd beroende på omfattning	135 468–796 860	343 092–779 760
Övriga ledamöter i kommunstyrelsen	33 600	31 200
Årslön för stadsdirektören	1 920 370	1 650 396

Årsarvoden till Västerås stads ledning exklusive arbetsgivaravgifter.

Verksamhetsstatistik

SKOLVERKSAMHET TOTALT	2017	2018	2019	2020	2021
FÖRSKOLA					
Förskola, antal barn totalt	8 122	8 292	8 380	8 458	8 543
andel flickor i förskolan, procent				48	48
varav antal barn kommunala förskolor	5 338	5 432	5 488	5 496	5 527
varav antal barn fristående förskolor	2 784	2 860	2 892	2 962	3 016
GRUNDSKOLA					
Grundskola, antal elever totalt	17 017	17 529	17 889	18 141	18 335
andel flickor i grundskolan, procent				48	48
varav antal elever kommunala skolor	12 753	13 135	13 386	13 555	13 732
andel flickor kommunala skolor, procent				46	45
varav antal elever fristående skolor	4 264	4 394	4 503	4 586	4 603
andel flickor fristående skolor, procent				54	54
Fritidshem, antal barn	6 548	6 725	6 861	6 715	6 592
Grundsärskola, antal elever	221	229	238	252	261
andel flickor i grundsärskola, procent				34	36
GYMNASIUM					
Gymnasium, antal elever totalt	4 857	5 040	5 355	5 514	5 792
andel flickor i gymnasiet, procent				48	47
varav antal elever kommunala gymnasier	2 941	3 034	3 215	3 272	3 478
andel flickor kommunala gymnasier, procent				47	44
varav antal elever fristående gymnasier	1 701	1 800	1 928	2 028	2 094
andel flickor fristående gymnasier, procent				50	51
varav antal elever annan kommun	215	206	212	214	220
Gymnasiesärskola, antal elever	120	120	115	123	128
andel flickor i gymnasiesärskola, procent				44	40

Foto: Per Groth.

VÅRD OCH OMSORG	2017	2018	2019	2020	2021
ÄLDREOMSORG					
Hemtjänst i ordinärt boende, antal personer med utförd tid (snitt per månad)	2 615	2 419	2 382	2 225	2 259
hemtjänst i ordinärt boende, andel kvinnor, procent	63	62	63	63	63
Hemtjänst i ordinärt boende, antal utförda timmar	983 990	900 724	895 011	901 278	925 075
hemtjänst i ordinärt boende, andel utförda timmar, kvinnor, procent	65	65	64	65	66
Hemsjukvård av legitimerad personal, antal utförda timmar	115 044	127 855	140 992	160 868	173 995
Hemsjukvård delegerad till hemtjänstpersonal, utförda timmar	104 965	121 172	136 878	157 753	168 566
Trygghetslarm, antal personer med beställd insats	2 692	2 855	3 013	3 028	3 149
trygghetslarm, andel kvinnor, procent	67	68	68	68	68
Trygghetskamera, antal personer med beställd insats	66	55	87	98	86
trygghetskamera, andel kvinnor, procent	65	60	69	70	64
Äldreboende, antal lägenheter	1 062	1 128	1 156	1 146	1 243
Äldreboende, antal lediga lägenheter				48	42
Äldreboende, antal personer med bifallsbeslut som inte erbjudits plats den 31 december	66	51	48	5	14
Servicehus, antal lägenheter för personer med biståndsbeslut	678	630	604	570	507
Servicehus, antal lediga lägenheter för personer med biståndsbeslut				30	46
Servicehus, antal lägenheter som kan hyras utan biståndsbeslut	75	72	72	121	104
FUNKTIONSNEDSÄTTNING					
Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), antal med insats 1 oktober	1 208	1 235	1 225	1 232	1 243
LSS, andel kvinnor, procent	41	40	40	41	40
Personlig assistans enligt LSS, antal personer	57	69	72	72	60
personlig assistans enligt LSS, andel kvinnor, procent	44	41	36	40	38
Personlig assistans enligt LSS, genomsnittligt antal timmar per person och månad	229	253	266	240	248
Bostad för vuxna enligt LSS, antal personer	357	358	381	378	376
bostad för vuxna enligt LSS, andel kvinnor, procent	48	47	44	44	44
Daglig verksamhet enligt LSS, antal personer	668	708	716	734	773
daglig verksamhet enligt LSS, andel kvinnor, procent	44	43	43	43	43
SOCIALTJÄNST					
Hushåll med ekonomiskt bistånd, unika hushåll	4 096	3 860	3 921	3 478	3 199
Antal aktualiseringar	54 192	54 414	56 488	55 456	53 272
Barn på institution eller familjehem, antal placerade	232	292	314	288	262
Ungdomar på institution/familjehem/stödboende, antal placerade	255	241	274	274	236
Vuxna, på institution/familjehem/stödboende, antal placerade	579	549	458	398	357
vuxna, andel kvinnor, procent				24	25
Personer utsatta för våld i nära relation, antal placerade	97	123	132	122	111

NÄRINGSLIV	2017	2018	2019	2020	2021
ARBETSMARKNAD					
Arbetslöshet totalt Västerås 31 december, %			9,0	10,8	9,4
Arbetslösa i program Västerås 31 december, %			4,4	5,9	5,9
Öppet arbetslösa Västerås 31 december, %			4,6	4,9	3,5
Antal nyanmällda platser	16 687	18 884	16 616	16 065	20 531
LÄGENHETER MIMER					
Antal lägenheter	11 805	11 150	11 549	11 556	11 680
FÖRETAG I VÄSTERÅS					
Antal nystartade företag	937	939	941	1057	

UPPLEVA OCH GÖRA	2017	2018	2019	2020	2021
KULTUR					
Biblioteken, fysiska besök	716 404	662 066	719 621	350 086	293 680
Västerås konstmuseum, antal besök	94 525	84 335	89 706	40 291	30 345
Vallby friluftsmuseum, antal besök	180 291	147 850	148 694	132 420	157 228
Kulturskolan, antal elever	2 198	2 238	2 217	2 076	1 922
andel flickor i Kulturskolan, procent		65	65	65	65
IDROTT OCH FRITID					
Badanläggningar, antal besök	394 972	326 654	353 265	276 320	241 217
Konstnösåret, antal besök	70 700	67 500	75 000	2 800	56 600
FRITIDSVERKSAMHET					
Fritidsklubb (10–12 år), antal besök	88 300	82 973	76 212	68 820	73 245
fritidsklubb (10–12 år), andel flickor, procent	42	42	42	42	45
Fritidsgårdar (13–18 år), antal besök	117 050	99 114	90 961	69 039	63 272
fritidsgårdar (13–18 år), andel flickor, procent	28	32	33	33	33
Aktiva barn och ungdomar i idrottsföreningar	24 768	24 800	25 431	23 368	23 712
andel flickor i idrottsföreningar	43	41	44	43	42
TEATER OCH MUSIK					
Antal föreställningar på Västmanlands Teater	135	163	183	78	105
Antal besökare på Västmanlands Teater	27 484	32 863	34 615	7 566	10 897
Antal evenemang arrangerade av Västmanlandsmusiken i Västerås	437	465	410	308	240
Antal besökare i Västerås på Västmanlandsmusikens evenemang	106 516	111 659	105 762	31 877	42 935
TRAFIK OCH SAMHÄLLSPLANERING					
VÄGAR					
Total väglängd, km	549	551	560	518	544
Gång- och cykelbanor, km	384	385	390	404	410
Ny beläggning, totalt 1 000-tals kvadratmeter		265	186	193	241
Andel av vägnätet med ny beläggning, %	5,2	5	3,2	3,4	5,2
PARKERING					
Antal parkeringsplatser totalt		6 197	6 167	6 286	6 392
varav avgiftsfria parkeringsplatser		1 662	1 679	1 704	2 070
RESANDE					
Antal resor med kollektivtrafiken, 1 000-tal	11 708	12 314	12 455	8 083	7 654
Förändring av resandet, %	6,4	5,2	1,1	-35,1	-5,3
Antal färdtjänstresor/omsorgsresor, 1 000-tal	206	209	237	135	162
Förändring av omsorgsresandet, %	0,1	1,5	13,3	-43,0	20,9
BYGGANDE					
Färdigställda bostäder	1 072	1 004	1 205	874	1 026
Påbörjade bostäder	1 426	975	916	1 312	1 345
BRAND- OCH RÄDDNINGSSATSER					
Insatser	1 142	1 168	1 053	985	962
Onödiga automatlarmsutryckningar	515	568	587	559	563
HAMNVERKSAMHET					
Antal anlöp	745	766	754	727	814
Anlöp, ton	2 665	2 688	2 664	2 557	2 864
FLYGVERKSAMHET					
Flygrörelser, antal landningar	22 185	20 068	14 250	19 894	20 004
Flygrörelser, antal landningar kommersiellt	484	381	349	193	204

Revisionsberättelse

Vi av kommunfullmäktige utsedda revisorer i Västerås stad har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelser och nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i stadens bolag.

Styrelser och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till kommunfullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt kommunfullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsordning i kommunal verksamhet och stadens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Revisionen har noterat att stadens organisation fortsatt har påverkats av coronapandemin, men vi ser att kommunstyrelsen och nämnderna har vidtagit åtgärder för att hantera situationen på ett rimligt sätt. Revisionen har inte identifierat några väsentliga brister utifrån känd information, men avser att fortsatt följa utvecklingen nogsamt.

I vår granskning har vi noterat att det saknas en strategisk styrning och uppföljning av upphandlings- och inköpsverksamheten på koncernnivå, i enlighet med upphandlingspolicyens intentioner. Vår bedömning är att respektive bolag i koncernen i flera avseenden arbetar på ett tillräckligt sätt med inköp och upphandling, men vissa brister noteras. Vidare bedömer vi det som allvarligt att det saknas ett hel-

hetsperspektiv och att staden går miste om samordningsfördelar och kompetensutbyte i koncernen rörande inköpsverksamheten. Vi har för avsikt att fortsatt följa kommunstyrelsens och Västerås Stadshus AB:s åtgärder under 2022 för att stärka den interna kontrollen rörande dessa områden.

Revisorerna har de fem senaste åren noterat omfattande brister i individ- och familjenämndens ekonomi- och verksamhetsstyrning samt interna kontroll. I likhet med tidigare år har underskott fortsatt att redovisas även under år 2021, men vi noterar dock att underskottet minskat väsentligt. Vi ser positivt på att flera viktiga åtgärder har vidtagits för att nå en ekonomi och verksamhet i balans. Vår bedömning är dock att vissa obalanser fortfarande föreligger och uppmanar därför nämnden att prioritera fortsatt kraftiga och tydliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans fullt ut.

I vår granskning av strategisk kompetensförsörjning samt en förstudie rörande organisatoriska förändringar inom stadsledningskontoret har vi noterat att det skett flera organisationsförändringar och effektiviseringar av väsentlig karaktär inom HR-verksamheten. Dessa förändringar får följder för det strategiska och operativa arbetet med kompetensförsörjning samt tillgången till HR-stöd inom samtliga av stadens verksamheter. Vi är kritiska till att det i flera fall saknas dokumenterade riskbedömningar inför beslut om väsentliga förändringar, samt att utfallet inte systematiskt följts upp och utvärderats utifrån varken ett ekonomiskt eller verksamhetsmässigt perspektiv. Vi avser att nogsamt följa utvecklingen inom detta område under 2022.

I vår granskning av stadens årsredovisning har vi noterat att staden hörsammat revisionens rekommendation från tidigare

år rörande redovisningsmässig hantering av tillgångar som klassificeras som finansiell leasing. Detta har fått en tydlig effekt på stadens ekonomiska ställning. Vi ser positivt på denna förändring.

Vi bedömer sammantaget att styrelser och nämnder i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillräckligt sätt. Vi är dock starkt kritiska till att det fortsatt föreligger brister i stadens struktur för intern kontroll, inom ett antal områden.

Vi bedömer att styrelse och nämnder bör stärka sin interna kontroll rörande riskbedömningar inför väsentliga förändringar i organisation eller verksamhet samt säkerställa att utvärdering alltid sker på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas resultat enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som kommunfullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att kommunfullmäktige godkänner stadens årsredovisning för 2021.

Vi återropar bifogad redogörelse och bifogade rapporter.

Västerås den 24 mars 2022

Asta Matikainen Lecklin

Åke Johansson

Jörgen Eklund

Fredrik Domert

Ulf Nygren

Hans Stergel

Elisabeth Löf

Hannah Widmark

Barbara Conte

Kenth Winborg

Kerstin Ånevall Lind

VÄSTERÅS STAD

Västerås stad

Stadshuset

721 87 Västerås

Kontaktcenter: 021-39 00 00

kommunstyrelsen@vasteras.se

www.vasteras.se